

ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
2021

ΑΘΗΝΑΙ 2022

Τὸ Συμβούλιο τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ὑπενθυμίζει ὅτι ὁ χαρακτήρας τῶν δημοσιευομένων ἐκθέσεων τῶν ἀνασκαφῶν εἶναι προσωρινός. Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία διατηρεῖ τὸ δικαίωμα τῆς μελέτης καὶ τῆς ὀριστικῆς δημοσίευσης τῶν εὐρημάτων τῶν ἀνασκαφῶν τῆς.

Ἀπαγορεύεται ἡ μερικὴ ἢ ὀλικὴ ἀναδημοσίευση χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ Συμβουλίου.

ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ 2021

Ὁ τόμος τοῦτος ἐκδίδεται μὲ χορηγία
τοῦ ἸΔΡΥΜΑΤΟΣ ΨΥΧΑ

ΤΟΜΟΣ 68 (2021)

© Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία
Πανεπιστημίου 22, 106 72

FAX +30 210 3644996, τηλ. +30 210 3609689
secr@archetai.gr – www.archetai.gr

ISSN 0570-6211

ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ 2021

ΥΠΟ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Χ. ΠΕΤΡΑΚΟΥ

*Γενικοῦ Γραμματέως
τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας
Ἀκαδημαϊκοῦ*

ΑΘΗΝΑΙ 2022

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Τὸ 2021, χρονιὰ κατὰ τὴν ὁποία θὰ ἐορτάζαμε τὰ 200 χρόνια ἀπὸ τὴν εὐλογημένη ἡμέρα τῆς 25 Μαρτίου 1821, ὑπῆρξε δυσμενὲς καὶ ἐχθρικό. Πολλὲς χιλιάδες Ἑλλήνων ἔχασαν τὴ ζωὴ τους, ἴσως ἀπὸ ὑπαιτιότητα καὶ ἀδιαφορία ἄλλων. Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία στερήθηκε καὶ αὐτὴ πολλοὺς καὶ ἀγαπητοὺς ἐταίρους της.

Ὁ Κωνσταντῖνος Σκαμπαβίας (1943 - 10 Φεβρ. 2021), μέλος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας, βυζαντινολόγος, ὑπηρέτησε στὴ Χαλκιδική, στὶς Κυκλάδες καὶ στὴ Χίο, καὶ τελευταία θέση τοῦ ἦταν ἡ διεύθυνση τοῦ Μουσείου Παύλου καὶ Ἀλεξάνδρου Κανελλοπούλου. Σημαντικὲς εἶναι οἱ μελέτες τοῦ γιὰ τὴ Νέα Μονὴ Χίου καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων στὸ Πυργὶ Χίου.

Ὁ Ἰωάννης Μαζαράκης Αἰνιάν (1923 - 19 Φεβρ. 2021) ὑπῆρξε ἄνθρωπος τῆς δράσης καὶ τοῦ πνεύματος. Ἀπὸ τὸ στρατηγεῖο Μέσης Ἀνατολῆς καὶ ἀπὸ τὴν ΙΙΙ Ὁρεινὴ Ταξιαρχία τοῦ Ρίμινι γύρισε στὰ θρανία τῆς Σχολῆς Εὐελπίδων, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀποφοίτησε τὸ 1947. Νομάρχης Καστοριάς κατὰ τὸ διάστημα 1962-1967 καὶ διευθυντὴς τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἑλλάδος στὶς Βρυξέλλες κατὰ τὸ διάστημα 1977-1979, βρῆκε τὸν ἀληθινὸ τοῦ προορισμὸ ὅταν ἔγινε Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας (1979-2021), τὴν ὁποία ἀνέπτυξε καὶ ἐτίμησε μὲ τὶς ἄοκνες προσπάθειές του γιὰ τὴ διάσωση τῆς ἱστορικῆς παραδόσεως τοῦ νέου ἐλληνικοῦ κράτους.

Ὁ Ἰωάννης Κωστόπουλος (1938 - 9 Μαρτ. 2021), μὲ σπουδὲς ναυπηγικῆς στὴ Βρετανία, ἀφιερώθηκε στὰ τραπεζικὰ πράγματα. Διευθύνων Σύμβουλος τῆς Τράπεζας Ἐμπορικῆς Πίστεως ἀπὸ τὸ 1963 καὶ κατόπιν Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. καὶ Διευ-

θύνων Σύμβουλος της Alpha Bank της οποίας έγινε Ἐπίτιμος Πρόεδρος τὸ 2014, ὑποστήριξε τὶς τέχνες, τὶς ἐπιστῆμες καὶ ἰδιαίτερα τὴν ἀρχαιολογία καὶ τὴν ἱστορία μὲ τὴν οἰκονομικὴ ἐνίσχυση ἀνασκαφῶν καὶ ἔκδοση πολύτιμων βιβλίων.

Ἡ Αἰκατερίνη Κώστογλου - Δεσπίνη (1931 - 12 Ἰουλίου 2021), σύζυγος τοῦ Γεωργίου Δεσπίνη, ὑπῆρξε στέλεχος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας. Διορισμένη, μὲ διαγωνισμό, ὡς Ἐπιμελήτρια τῶν ἀρχαιοτήτων στὶς 23 Μαρτίου 1967, ὑπηρέτησε στὴ Ρόδο, στὴν Κέρκυρα, στὴν Ἀττικὴ καὶ τὴ Θεσσαλονίκη. Σημαντικὰ εἶναι τὰ ἔργα της *Προβλήματα τῆς παριανῆς πλαστικῆς τοῦ 5ου αἰ. π.Χ.*, *Ἀρχαῖα χρυσὰ κοσμήματα*, καὶ τὸ τρίτομο ποὺ ἐξέδωσε ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία, *Σίνδος. Τὸ Νεκροταφεῖο. Ἀνασκαφικὲς Ἔρευνες 1980-1982*.

Ὁ Κωνσταντῖνος Κριμπᾶς (1932 - 5 Ἀπρ. 2021), καθηγητὴς τῆς Γενετικῆς στὴν Ἀνωτάτη Γεωπονικὴ Σχολὴ καὶ στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν καὶ ἀκαδημαῖκός, ὑπῆρξε διακεκριμένος ἐρευνητὴς μὲ πλῆθος σημαντικῶν αὐτοτελῶν δημοσιεύσεων.

Ὁ Κωνσταντῖνος Μανάφης (1938 - 27 Ἰουν. 2021) διετέλεσε καθηγητὴς τῆς Βυζαντινῆς Φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἀπὸ τοῦ 1996 Πρόεδρος τοῦ ἱστορικοῦ Συλλόγου πρὸς Διάδοσιν Ὡφελίμων Βιβλίων. Μαθητὴς τοῦ Νικολάου Τωμαδάκη, ἔγραψε σημαντικὲς μελέτες γιὰ τὴ μονὴ τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης Σινᾶ, γιὰ τὰ Μοναστηριακὰ τυπικὰ καὶ γιὰ τὶς αὐτοκρατορικὲς καὶ πατριαρχικὲς βιβλιοθηκὲς τῆς Κωνσταντινούπολης.

Ὁ Ἀνδρέας Ποταμιάνος (1933 - 30 Ἰουλ. 2021), μὲ σπουδὲς Νομικῆς στὴν Ἀθήνα καὶ Ναυτικοῦ Δικαίου στὴ Βρετανία, ὑπῆρξε σημαντικὸ μέλος τοῦ ἑλληνικοῦ ἐφοπλιστικοῦ κόσμου μὲ μεγάλο ἔργο στὸν τομέα τῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ τουρισμοῦ.

Ὁ Κωστῆς Δαβάρας (1933 - 7 Αὐγ. 2021) διετέλεσε Ἐπιμελητὴς καὶ Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων καὶ καθηγητὴς τῆς Μινωικῆς Ἀρχαιολογίας στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν. Ἄν καὶ γηγενὴς Ἀθηναῖος, μετὰ τὴν ἀποχώρησή του ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο, ξαναγύρισε στὴν Κρήτη, καὶ ἐγκαταστάθηκε μονίμως στὸν Ἅγιο Νικόλαο, ἔδρα τῆς ἄλλοτε δημόσιας ὑπηρεσίας του, ὅπου συνέχισε τὸ σημαντικὸ ἐπιστημονικὸ ἔργο του.

Ὁ Νικόλαος Φαράκλας (1939 - 13 Αὐγ. 2021), μαθητὴς τοῦ Νικολάου Κοντολέοντος, ὑπηρέτησε ὡς Ἐπιμελητὴς τῶν Ἀρ-

χαιοτήτων πρώτα στο Ἐθνικὸ Μουσεῖο καὶ τὴν Ἐφορεῖα Ἀκροπόλεως καὶ κατόπιν στὴ Θήβα ὡς Προϊστάμενος τῆς Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων. Ὑστερα ἀπὸ τὴν ἀναγκαστικὴ παραίτησή του τὸ 1969, ἐργάστηκε στὸ Ἀθηναϊκὸ Κέντρο Οἰκιστικῆς τοῦ Κων. Δοξιάδη καὶ τὸ 1970 πῆγε στὴν Tübingen. Τὸ 1974 ἀποκαταστάθηκε στὴ δημόσια θέση του στὴ Θήβα καὶ τὸ 1981 ἐξελέγη καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο Κρήτης, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἀποχώρησε τὸ 2005.

Ὁ Stephen Miller (1942 - 11 Αὐγ. 2021), ἐπίτιμος Σύμβουλος, ἔγινε Ἑλλήν ὑπήκοος τὸ 2005. Διετέλεσε διευθυντὴς τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς Κλασικῶν Σπουδῶν καί, πλὴν τῶν σημαντικῶν του μελετῶν, ἀσχολήθηκε ἀπὸ τὸ 1973 μὲ τὴν ἀνασκαφὴ τῆς Νεμέας. Ἐρεύνησε τὸ ἱερὸ τοῦ Διὸς καί, χάρις στίς φροντίδες του, κτίστηκε τὸ ἐκεῖ μουσεῖο καὶ ἀποκατέστησε, κατὰ τὸ δυνατόν, τὸν ναὸ καὶ τὸ στάδιο. Μιὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες προσπάθειές του ἀφοροῦσε τὴν ἀναβίωση τῶν ἀγῶνων τῆς Νεμέας.

Ὁ Ἰωάννης Τουράτσογλου (1940 - 13 Σεπτ. 2021) διετέλεσε Ἐπιμελητὴς καὶ Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων. Εἰδικευμένος στὴ Νομισματικὴ, τοποθετήθηκε τὸ 1976 στὸ Νομισματικὸ Μουσεῖο, τοῦ ὁποίου τὸ 1994 ἀνέλαβε τὴ διεύθυνση. Εἶχε τὴν τύχη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του νὰ μεταφερθεῖ τὸ Νομισματικὸ Μουσεῖο, τὸ 1988, στὸ Ἴλιον Μέλαθρον, ἀρχικῶς κατοικία τοῦ Ἑρρίκου Σλήμαν.

Ὁ Γεώργιος Βαρουφάκης (1925 - 28 Σεπτ. 2021) σπούδασε Χημικὸς στὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν καὶ τὸ 1954 προσελήφθη στὴ «Χαλυβουργικὴ», τῆς ὁποίας ἐξελίχθηκε σὲ ἀνώτερο στέλεχος. Ἀσχολήθηκε συστηματικῶς μὲ τὴ μελέτη τῶν ἀρχαίων χάλκινων ἔργων, εἰδικῶς τὶς αἰτίες τῆς διάβρωσής τους, ποὺ ἀποτέλεσε καὶ τὸ θέμα τῆς διδακτορικῆς διατριβῆς του. Συνεργάστηκε μὲ ἐξέχοντες ἀρχαιολόγους, τὸν Γεώργιο Μυλωνά, τὸν Σπύρο Ἰακωβίδη, τὸν Ronald Stroud, τὸν Μανώλη Ἀνδρόνικο. Σημαντικὲς εἶναι οἱ μελέτες του ποὺ ἀφοροῦν τὴ μεταλλοτεχνία κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

Ἡ Οὐρανία Ἐφραΐμογλου (1932 - 4 Ὀκτ. 2021), σύζυγος τοῦ ἀεμνήστου Συμβούλου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας Λάζαρου Ἐφραΐμογλου, διακρίθηκε γιὰ τὸ φιλανθρωπικὸ καὶ πολιτιστικὸ ἔργο της. Ἐχοντας κάνει ἐξαίρετες σπουδές, ἐργά-

στηκε έθελοντικά στη ΧΕΝ και από τὸ 1993 ἀφιερώθηκε, μὲ τὸν σύζυγό της, στὴν ἀνάπτυξη καὶ λειτουργία τοῦ πρωτοποριακοῦ γιὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ἰδρύματος Μείζονος Ἑλληνισμοῦ, τοῦ ὁποῖου διετέλεσε Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ.

Ὁ Ronald Stroud (1933 - 7 Ὀκτ. 2021) ὑπῆρξε ἓνα ἀπὸ τὰ πλέον σημαντικὰ μέλη τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς Κλασικῶν Σπουδῶν καὶ καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Berkeley, Γραμματεὺς τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς καὶ ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐκδότης τοῦ *Supplementum Epigraphicum Graecum*. Ἐξέχων ἐπιγραφικός, εἰδικὸς στὴν ἀττικὴ ἐπιγραφικὴ, ὑπῆρξε καὶ ἀνασκαφεύς, καὶ ὑποδειγματικὴ παραμένει ἡ δημοσίευσή του τοῦ ἱεροῦ τῆς Δήμητρος καὶ τῆς Κόρης στὴν Κόρινθο. Ὁ Ronald Stroud γιὰ τὸ σημαντικὸ ἔργο του εἶχε ἐκλεγεῖ ἐπίτιμος Σύμβουλος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας.

Ἡ Ἑβη Τουλούπα (1924 - 11 Ὀκτ. 2021) διετέλεσε Ἐπιμελήτρια καὶ Ἐφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων. Ὑπηρετήσε ἐπὶ χρόνια στὴν ἐπανεκθεση τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου κατὰ τὶς ὁδηγίες τοῦ Χρήστου καὶ τῆς Σέμνης Καρούζου καὶ τὸ 1965 μὲ τὴν εἰσαγωγή της στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία τοποθετήθηκε στὸ Ἐθνικὸ Μουσεῖο ὡς Ἐπιμελήτρια τῆς Συλλογῆς Χαλκῶν. Ὑπηρετήσε στὴ συνέχεια στὰ Ἐπτάνησα, τὴ Βοιωτία, τὴν Εὐβοία, τὰ Ἰωάννινα καὶ ἡ τελευταία θέση της ἦταν τῆς Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων Ἀκροπόλεως. Τὴ διδακτορικὴ της διατριβὴ γιὰ τὰ ἀετωματικὰ γλυπτὰ τοῦ ναοῦ τοῦ Δαφνηφόρου Ἀπόλλωνος στὴν Ἐρέτρια ἐξέδωσε τὸ 2002 ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία.

Ὁ Βάσος Καραγιώργης (1929 - 21 Δεκ. 2021), ὁμ. καθ. τοῦ πανεπιστημίου Κύπρου, ἐπίτιμος Σύμβουλος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας καὶ Ἀντεπιστέλλον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, διετέλεσε διευθυντὴς (1963-1989) τοῦ Τμήματος Ἀρχαιοτήτων Κύπρου, ξένο μέλος τοῦ Institut de France καὶ τακτικὸ μέλος τῆς Κυπριακῆς Ἀκαδημίας. Διακεκριμένος ἀρχαιολόγος, διενήργησε ἀνασκαφὲς στὴ βασιλικὴ νεκρόπολη τῆς Σαλαμῖνος Κύπρου, στοὺς ναοὺς στὸ Κίτιον καὶ σὲ οἰκισμοὺς τῆς Ὑστερης Χαλκοκρατίας.

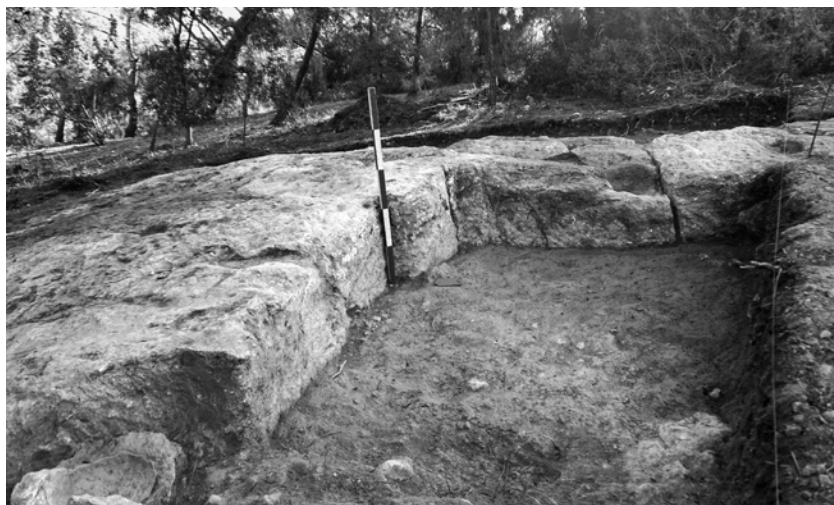
ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ

Στὰ Ἀστέρια Γλυφάδας ἡ κυρία Κωνσταντίνα Καζᾶ ἐρευνᾷ προϊστορικές μεταλλευτικές ἐγκαταστάσεις. Κατὰ τὴν ἔρευνα τοῦ 2021 βρέθηκε νέος λιθοσωρὸς καὶ νέο ἐργαστήριο, σὲ βραχώδη ἔκταση, μὲ μικρὰ καὶ μεγάλα κοιλώματα ποὺ ἔχουν δημιουργηθεῖ ἀπὸ τὴν ἐπεξεργασία μεταλλεύματος. Στὸν ἴδιο χώρο βρέθηκε καὶ δεξαμενὴ λαξευμένη στὸν βράχο, τῆς ὁποίας μόνον τμῆμα ἔχει ἀποκαλυφθεῖ.

1. ΓΛΥΦΑΔΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Στὴ δυτικὴ πλευρὰ τοῦ ἐκεῖ λόφου συνεχίστηκε ἡ ἔρευνα ἐργαστηρίου, καθαρίστηκε ἀγωγὸς λαξευμένος στὸν βράχο, ὁ ὁποῖος κατέληγε σὲ μεγάλο λάκκο. Σὲ ἓναν λίθο διαπιστώθηκε ἡ ὑπαρξὴ βραχογραφίας.

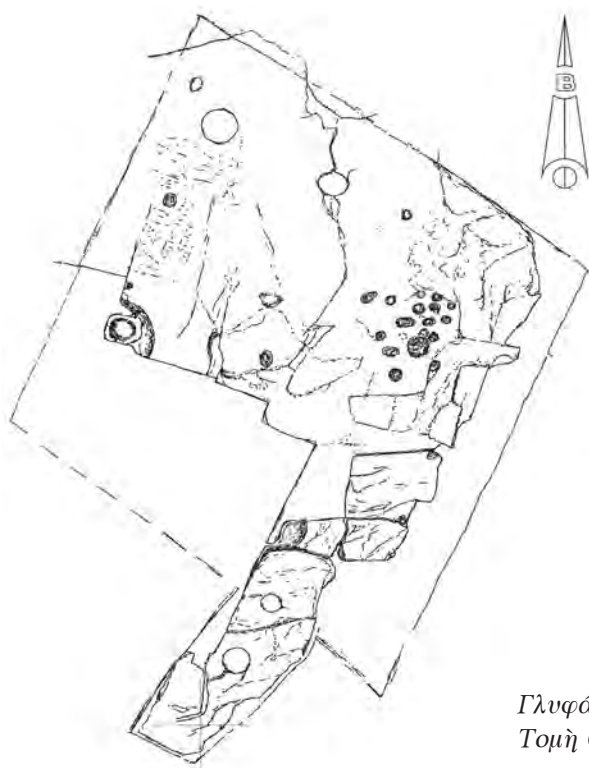
Στὸ κεντρικὸ τμῆμα τῆς ἔρευνας βρέθηκαν τεχνητὲς διαμορφώσεις γιὰ τὴ ροὴ τοῦ νεροῦ καὶ δύο κυκλικὰ βαθιὰ ὀρύ-

Γλυφάδα Ἀττικῆς. Μέρος ἀπὸ τὴ λαξευτὴ στὸν βράχο δεξαμενὴ.

Γλυφάδα Αττικής. Γενικό τοπογραφικό.

Γλυφάδα Ἀττικῆς. Θέση 5,
Τομή Ο. Κάτοψη.

Γλυφάδα Ἀττικῆς. Δυτικὸ
σκέλος τοῦ περιβόλου.

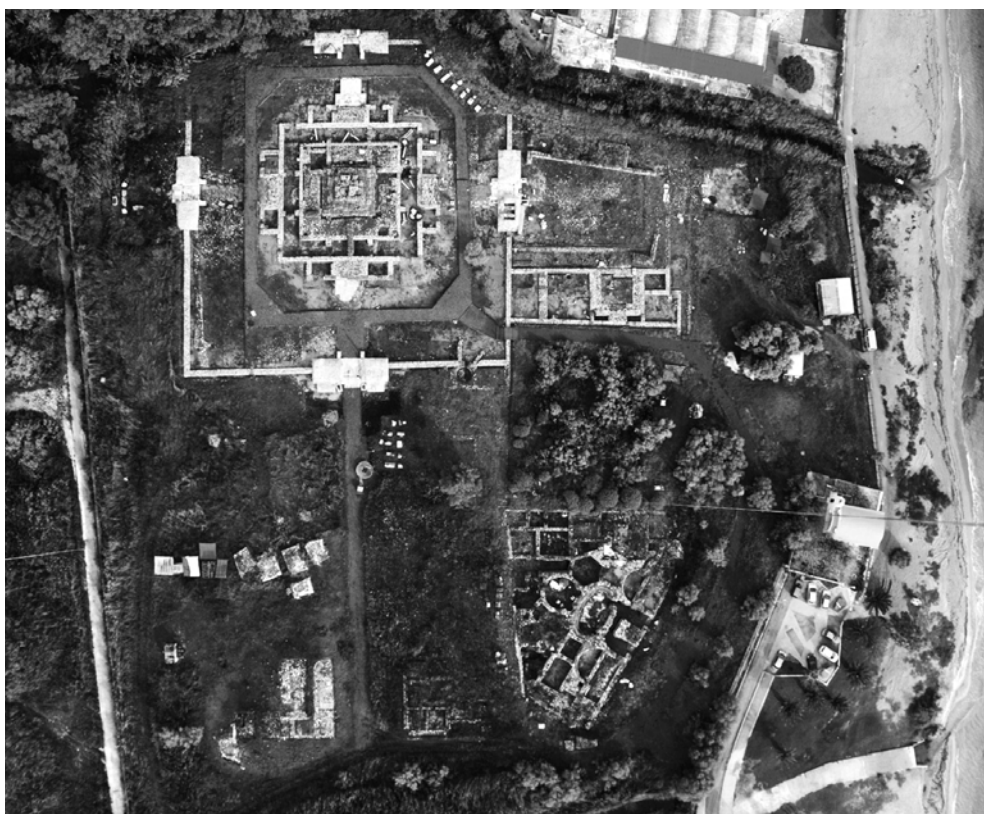
ματα, τῶν ὁποίων ἡ ἐργαστηριακὴ χρῆσις γινόταν καὶ στὰ κλασικὰ χρόνια, ὅπως προκύπτει ἀπὸ εὐρήματα. Ἐγινε ἀκόμη ὁ πλήρης ἐπιφανειακὸς καθαρισμὸς τριῶν τάφων.

Ἀνατολικῶς τοῦ μεγάλου περιβόλου ἡ ἀφαίρεσις συσσωρευμένων λίθων ἀποκάλυψε δύο μεγάλες λεκάνες λαξευμένες στὸ βραχώδες ἔδαφος. Ἀνάμεσα στοὺς λίθους βρέθηκαν καὶ σχεδὸν ἀκέραια ἀγγεῖα τῆς ΠΕ Ι περιόδου.

Κατὰ τὸν καθαρισμὸ τοῦ ΜΕ περιβόλου βρέθηκαν ΠΕ θραύσματα ἀγγείων καὶ μικρὸς χῶρος μὲ ἐπίχωση μυκηναϊκῶν χρόνων (ΥΕ ΙΙΑ2).

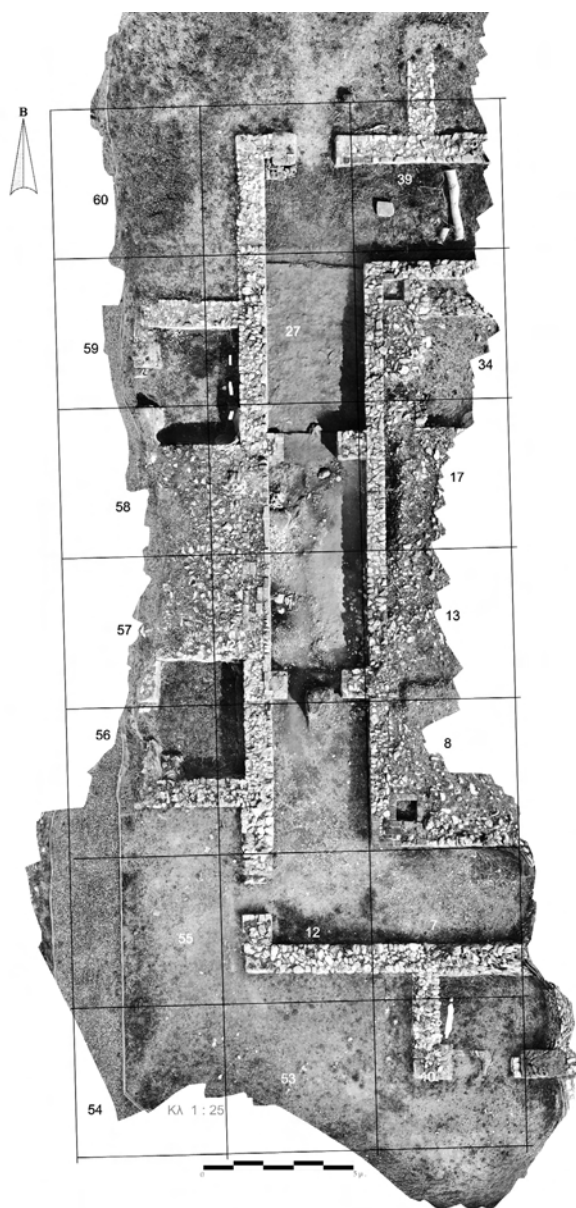
2. ΜΠΡΕΞΙΖΑ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ

Στὸ αἰγυπτιακὸ ἱερὸ τῆς Μπρεξίζας Μαραθῶνος ἡ κυρία Ἰφιγένεια Δεκουλάκου συνέχισε τὴν ἔρευνα στὸ δυτικὸ τμῆμα τοῦ κεντρικοῦ οἰκοδομήματος, κατεστραμμένου σὲ σημαντικὸ

Μπρεξίζα Μαραθῶνος. Ἀεροφωτογραφία τοῦ αἰγυπτιακοῦ ἱεροῦ.

βαθμὸ ἀπὸ χρήσεις καὶ ἐπεμβάσεις σὲ μεταγενέστερους χρόνους, ὅπως γίνεται φανερὸ ἀπὸ ποσότητες λατύπης μαρμάρου ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὸν θρυμματισμὸ ἀρχαίων ἀρχιτεκτονικῶν μελῶν γιὰ τὰ ἀσβεστοκάμινα τῶν ὕστερων καὶ νεοτέρων χρόνων.

Μπρεξίζα Μαραθῶνος. Ἀεροφωτογραφία τοῦ δυτικοῦ διαδρόμου.

Μπρεξίζα Μαραθῶνος. Στρώμα κεράμων στέγης.

Μπρεξίζα Μαραθῶνος. Λύχνος ἀθηναϊκὸς με ἔκτυπο τὸ γράμμα Α τοῦ ἐργαστηρίου στὴ βάση.

Ἀνάμεσα στὴ λατύπη λίγα θραύσματα μποροῦν νὰ ταυτισθοῦν, ὅπως καὶ ἡ κεραμικὴ καὶ θραύσματα λυχναριῶν, τὰ ὁποῖα μᾶς χρονολογοῦν τὴ νέα χρῆση τοῦ χώρου στὸν 2ο καὶ 3ο αἰ. μ.Χ. Χαρακτηριστικὰ εὐρήματα εἶναι λύχνος διακοσμημένος στὸν ὦμο καὶ τὸ σῶμα με πλαστικὲς κουνίδες καὶ στὸ κέντρο πλαστικὸ Α με τεθλασμένη τὴν ὀριζόντια κεραία, ἄλλο με ἀκτινωτὴ

διακόσμηση ἢ ὁποία καταλαμβάνει τὸ μέγιστον τῆς ἄνω ἐπιφάνειας καὶ μὲ μικροὺς κύκλους περιμετρικῶς, καὶ βάση λύχνου μὲ ἐλλιπὲς τὸ ὄνομα τοῦ ἐργαστηριάρχου Λουκίου.

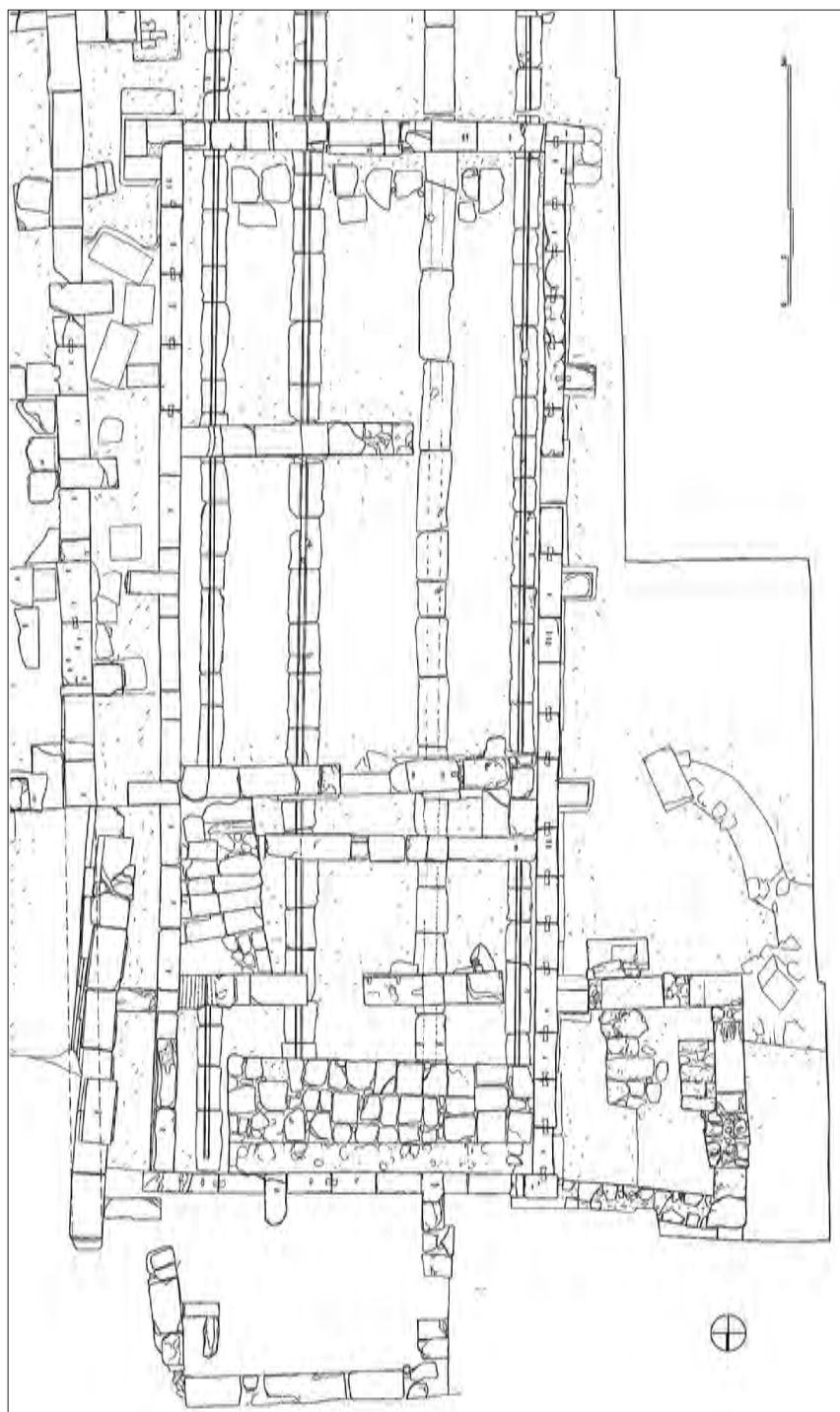
Βορειότερα βρέθηκαν ἄθικτο στρώμα ἀπὸ κεραμίδες λακωνικοῦ τύπου, γκρεμισμένους τοίχους, καὶ ἓναν ὀρθοκέρραμο μὲ τὴν ἐπιγραφὴ ΑΘΗΝΑΙΟΥ. Ὅμοιος ὀρθοκέρραμος εἶχε βρεθεῖ καὶ στὴν ἀνασκαφὴ τοῦ 2015. Πρῶτος ὅμως εἶχε βρεῖ ἴδιον ὁ Γάλλος Πρόξενος Φωβέλ.

Στὴ Θουρία τῆς Μεσσηνίας ἡ κυρία Ξένη Ἀραπογιάννη ἐρεῦνῃσε δυτικῶς τῆς σκηνοθήκης τοῦ θεάτρου, ὅπου βρέθηκε μεταγενέστερο κτίσμα, πιθανῶς τοῦ 6ου μ.Χ. αἰ., ὅπως εἶναι δυνατόν νὰ συμπεράνει κανεὶς ἀπὸ βυζαντινὸ νόμισμα Ἰουστίνου καὶ Σοφίας. Τὸ κτίσμα πρέπει νὰ εἶχε καὶ ὄροφο, στὸν ὁποῖο ὁδηγοῦσε σκάλα τῆς ὁποίας σώζεται ἡ ἀρχή. Τὸ κτίριο καταστράφηκε ἀπὸ πυρκαγιὰ καὶ ἴσως ἦταν ἀγροικία.

3. ΘΟΥΡΙΑ

Θουρία. Σκηνοθήκη, δυτικὸς ἐξωτερικὸς τοίχος τ.ξ. Ἀποψη ἀπὸ Β. Ἀνασκαφὴ ἔτους 2020.

Θουρία. Κάτοψη της σκηνοθήκης του αρχαίου θεάτρου, 2021 (ἀρχιτέκτων Γ. Νίνος).

Θουρία. Κλίμακα μεταγενέστερου κτιρίου. Άποψη από Α.

Βρέθηκαν κεραμίδια της στέγης, χονδροειδής χρηστική κεραμική, θραύσματα από λυχνάρια, μία μυλόπετρα. Τò òλο εἶχε κτισθεῖ μετὰ ἀρχαίους ἐπεξεργασμένους λιθοπλίνθους καὶ συμπληρώματα μετὰ ἀργούσ λίθους.

Στὴ Μεσσήνη ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ κ. Πέτρου Θέμελη τοποθετήθηκε συντηρημένο στὴν ἀρχαία του θέση τὸ ψηφιδωτὸ δάπεδο τῆς μεγάλης αἴθουσας τοῦ Εὐκτηρίου Οἴκου.

Στὸ ἱερὸ τῆς Ἰσιδος ἐρευνήθηκε τὸ βόρειο σκέλος τῆς ὑπόγειας στοᾶς. Βρέθηκαν θραύσματα ἀπὸ τὴν ὀρθομαρμάρωση τοῦ θεάτρου, ὡς καὶ μέλη του. Βρέθηκε ἀκόμη τμῆμα ἀνάγλυφου τοῦ 5ου π.Χ. αἰ. ποὺ εἰκονίζει Διόσκουρο καθισμένο, στὸ ὁποῖο συγκολλήθηκε τὸ ἄνω μέρος του, εὔρημα παλαιότερων χρόνων.

Στὸ ἱεροθύσιο ἐγίνε μερικὴ ἀναστήλωση τοῦ περιστυλίου καὶ τῆς κεντρικῆς αἴθουσας τοῦ οἰκοδομήματος, τὸ ὁποῖο, κατὰ τὸν ἀνασκαφέα, ἴσως εἶναι ὁ χώρος λατρείας τοῦ Θηβαίου στρατηγοῦ Ἐπαμεινώνδα, ἰδρυτοῦ τῆς Μεσσήνης.

4. ΜΕΣΣΗΝΗ

Μεσσήνη. Άποψη της βόρειας στοάς του Ίερου της Ήλιδος.

Μεσσήνη. Ανάγλυφο καθισμένου Διόσκουρου, 5ος αι. π.Χ.

Μεσσήνη. Άποψη τοῦ οἴκου τοῦ Ἐπαμεινώνδα.

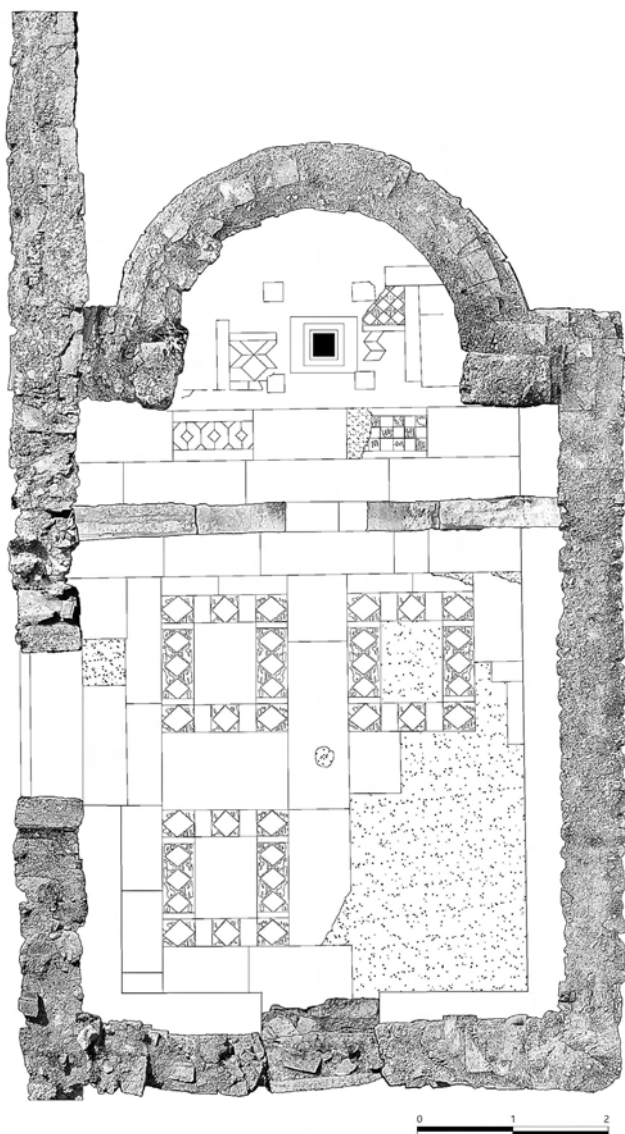

Μεσσήνη. Άποψη τοῦ χριστιανικοῦ κτίσματος ἀπὸ Δ.

Έργασίες έγιναν καὶ στὸ μεταγενέστερο κτίριο, ἀφιερωμένο στὴ χριστιανικὴ λατρεία. Σὲ τμῆμα τοῦ κτιρίου βρέθηκαν τάφοι τοῦ 12ου ἕως 14ο αἰ. μ.Χ. καὶ ἐξωτερικῶς, στὴ βόρεια πλευρὰ του, ἀρχὴ λίθινος κλίμακος καὶ ὕδραγωγοί.

5. ΣΙΚΥΩΝ (ΚΙΑΤΟ)

Στὴν παλαιοχριστιανικὴ βασιλικὴ τῆς Σικυνῶνος (Κιάτου) τὴν ὁποία εἶχε ἐρευνήσει ὁ Ἀναστάσιος Κ. Ὁρλάνδος (ΠΑΕ 1933· 1954· ΑΒΜΕ ΙΑ΄ 1969· *Ξυλόστεγος βασιλικὴ Α΄ 132*· *Ἀρχεῖον Κορινθιακῶν Μελετῶν* 1971) ἔγιναν συμπληρωματικὲς ἐρευνες ἀπὸ τὸν κ. Ἰω. Βαραλῆ μὲ τὴ συνεργασία τῆς Ἐφορείας

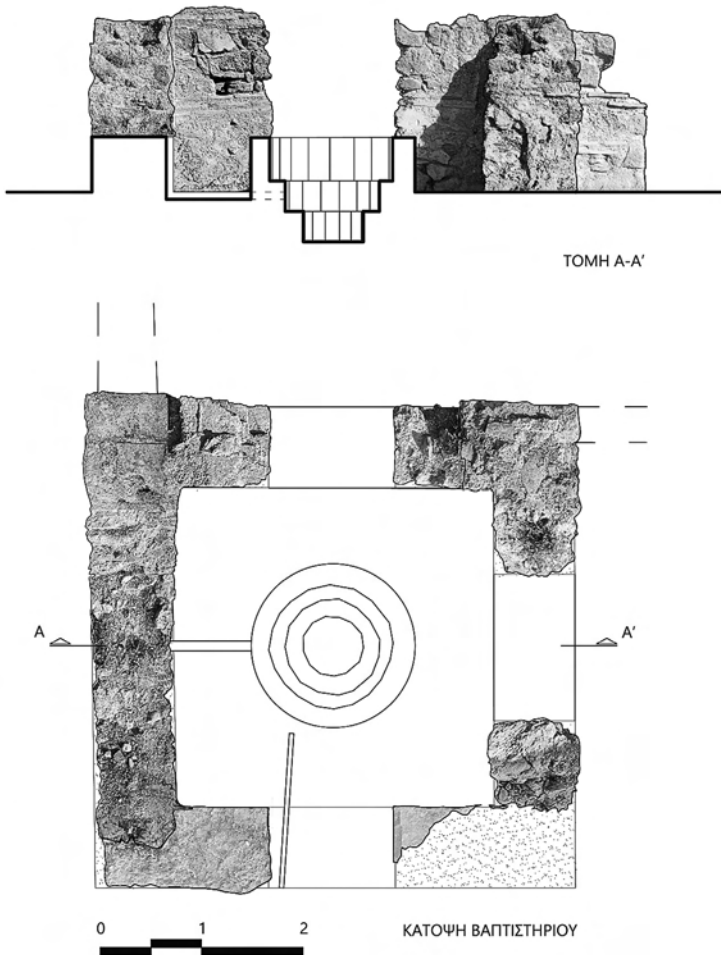

Σικυνῶν (Κιάτο). Τὸ νοτιοανατολικὸ παρεκκλήσιο, κάτοψη.

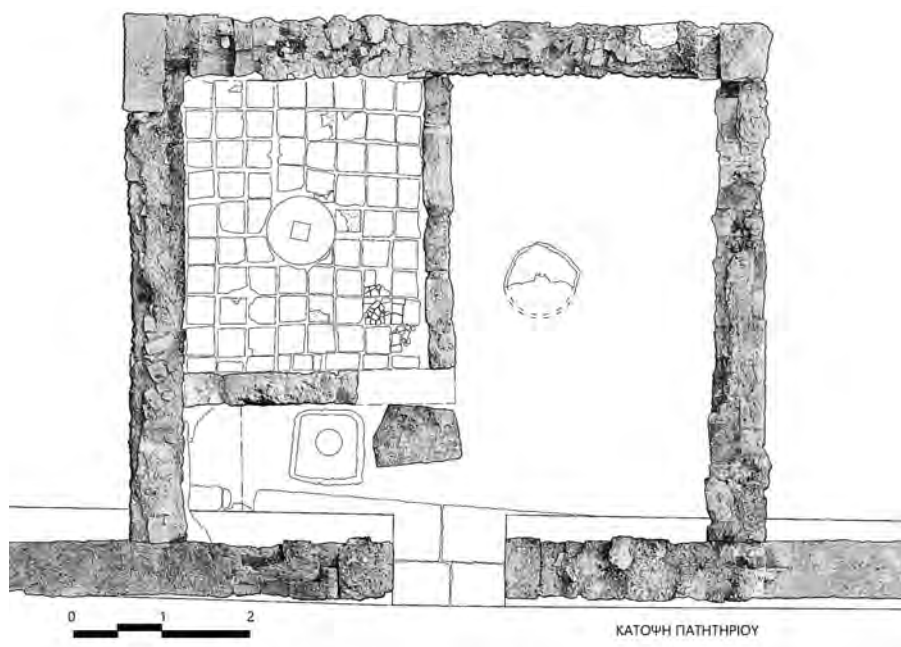
Ἀρχαιοτήτων Κορινθίας. Σκοπὸς τῆς ἔρευνας ἦταν ἡ σχέση τῆς βασιλικῆς μετὸν ἀρχαῖο παράλιο οἰκισμὸ τῆς Σικυῶνος καὶ ἡ εὕρεση λειψάνων του.

Βορείως τῆς βασιλικῆς βρέθηκε δάπεδο αὐλῆς καὶ θραύσματα χρηστικῆς κεραμικῆς μεταγενεστέρων χρόνων, ὅπως πινάκια ἐφνυαλωμένα βυζαντινῆς περιόδου.

Δυτικῶς τῆς βασιλικῆς ἡ ἔρευνα εἶχε περίπου τὰ ἴδια ἀποτελέσματα, καὶ σὲ στρῶμα βυζαντινῶν χρόνων βρέθηκε μέρος λακκοειδοῦς τάφου, στὸν ὁποῖο σῶζονταν μόνον δύο κρανία.

Σικυῶν (Κιάτο). Τὸ φωτιστήριον τῆς βασιλικῆς, κάτοψη καὶ τομή.

Σικυνών (Κιάτο). Τὸ βόρειο πρόσκτισμα τοῦ κυρίως ναοῦ, κάτοψη.

Ἐρευνήθηκαν ἀκόμη τέσσερα προσκτίσματα τῆς βασιλικῆς. Πρῶτο τὸ ΝΑ. βαπτιστήριο, τοῦ ὁποίου διασαφηνίστηκαν οἱ χρονικὲς περίοδοι τῆς κατασκευῆς του. Βρέθηκε ὁ μολυβένιος σωλήνας τῆς κολυμβήθρας καὶ ἀρχιτεκτονικὰ στοιχεῖα τοῦ κτίσματος, δηλαδὴ τὰ θεμέλια δύο πεσσῶν σχήματος Γ, οἱ ὁποῖοι στήριζαν τόξο καὶ στήν ἀνατολικὴ πλευρὰ τοῦ βαπτιστηρίου.

Τὸ πρόσκτισμα βορείως τῆς βασιλικῆς ἦταν ληνὸς καὶ διατηρεῖται σὲ καλὴ κατάσταση. Στὴ ΒΔ. γωνία εἶναι τὸ ὑπερυψωμένο πατητήρι, στρωμένο μὲ πῆλινες πλάκες. Στὸ κέντρο του σὲ στρογγυλὸ λίθο μὲ τετράγωνη ὀπὴ στὸ κέντρο ἐπίσης, συγκεντρώνονταν τὰ στερεὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν (κουνκούτσια κλπ.), ὅπως στὰ σημερινὰ σιφώνια, ἐνῶ τὸ γλεῦκος διοχετευόταν σὲ λίθινες καὶ κτιστὲς λεκάνες.

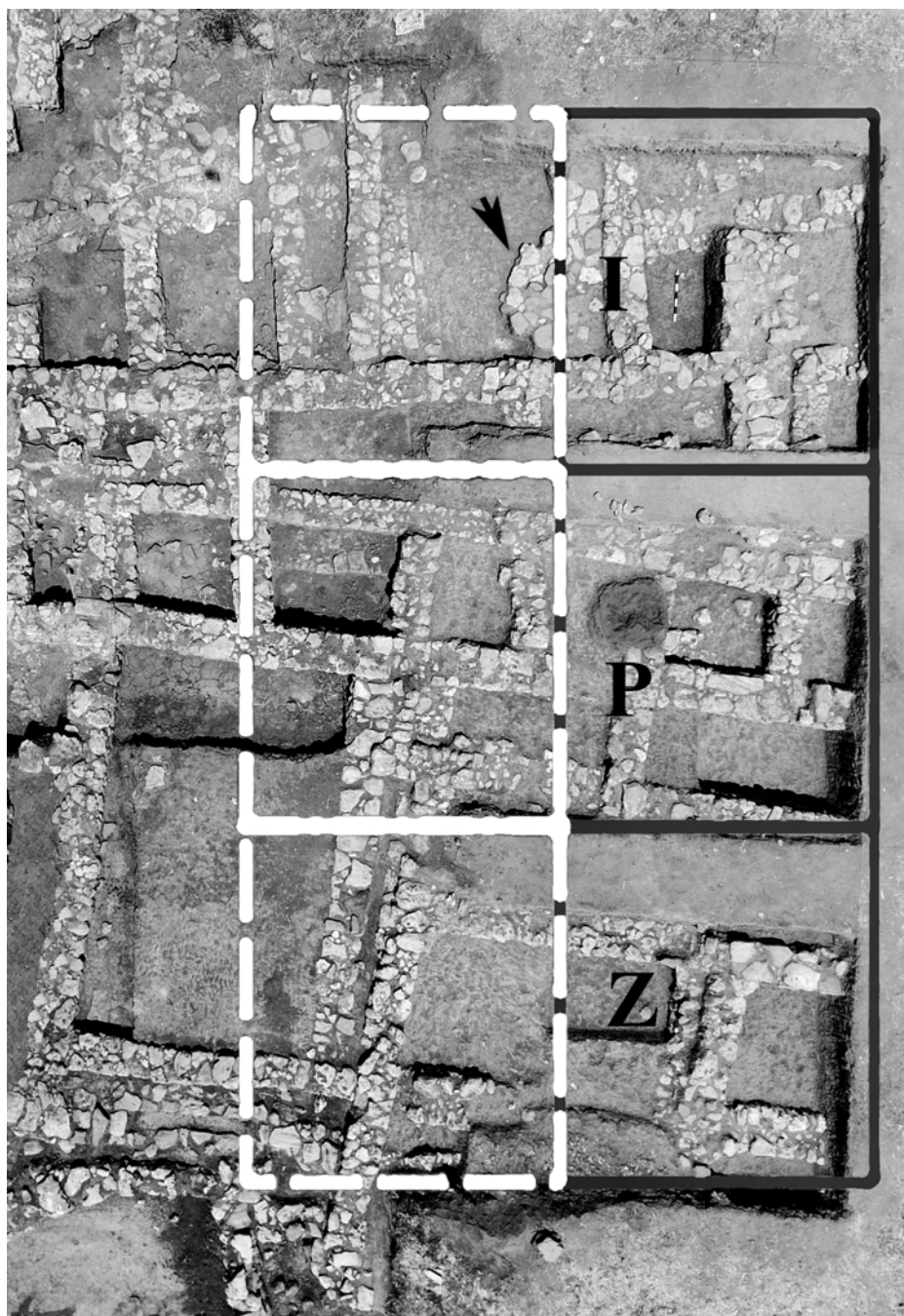
6. ΙΚΛΑΙΝΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

Στὴν Ἰκλαίνα Μεσσηνίας ὁ κ. Μιχάλης Κοσμοπούλος ἔφερε στὸ φῶς μέρη τριῶν συνεχομένων οἰκοδομημάτων ποὺ ὀνομάστηκαν Ι, Ρ καὶ Ζ. Τὸ κτίριο Ρ χρονολογεῖται στὴν ΥΕ ΙΙΑ2 περίοδο καὶ τὰ Ι καὶ Ζ στὴν ΥΕ ΙΙΒ περίοδο.

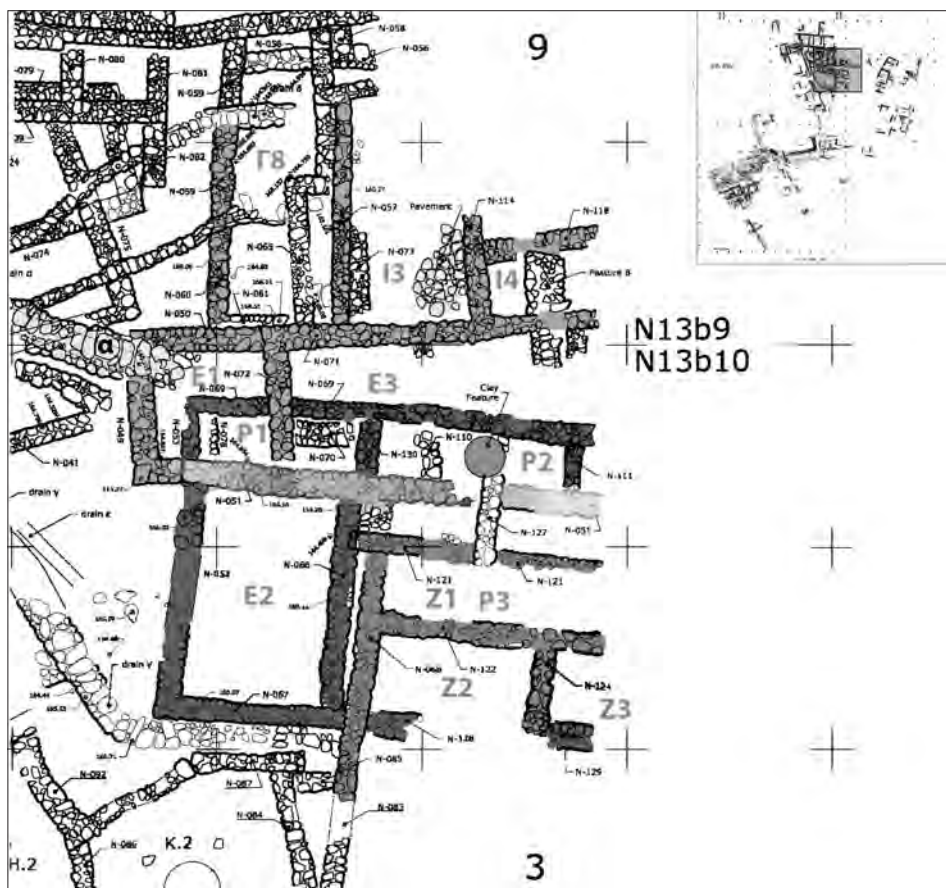

Ίκλαινα Μεσσηνίας. Γενική αεροφωτογραφία της ανασκαφής με τη θέση των τετραγώνων που ανασκάφηκαν τὸ 2021.

Μὲ τὴν ἀνασκαφὴ ἔγιναν σαφέστερα τὰ περίξ λείψανα κτισμάτων τῶν ὁποίων ἡ νέα μορφή ἀπεκάλυψε τὸν λειτουργικὸν τοῦς χαρακτήρα. Ὁ ἀνασκαφεὺς κρίνει ὅτι δὲν ἀποτελοῦν κατοικία ἀλλὰ πιθανότατα ἐργαστήρια, ὅπως μπορεῖ κανεὶς νὰ συμπεράνει ἀπὸ ἐσωτερικοὺς ἀγωγούς, λιθόστρωτα καὶ τὸ σχῆμα τῶν χώρων.

Ίκλαινα Μεσσηνίας. Αεροφωτογραφία τῶν τετραγώνων ποὺ ἀνασκάφηκαν τὸ 2021. Μὲ βέλος δηλώνεται τὸ λιθόστρωτο.

Ίκλαινα Μεσσηνίας. Κάτοψη των Κτιρίων Ι, Ρ και Ζ.

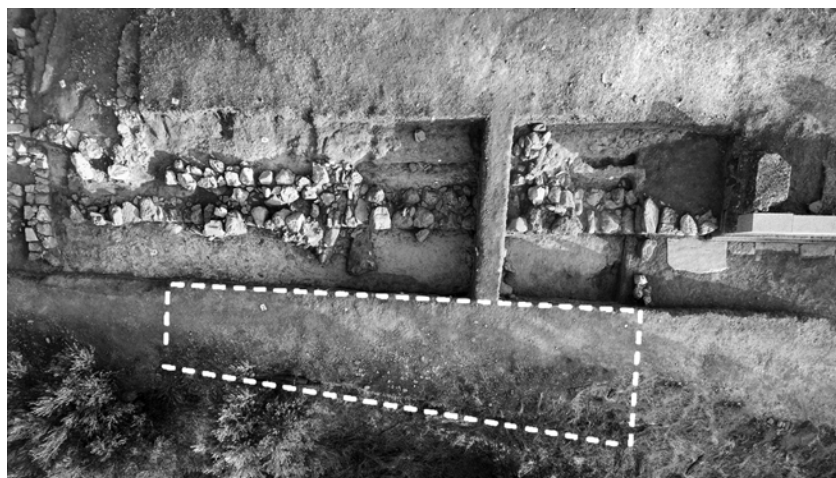
Ευρείας έκτασης εργασίες συντήρησης έγιναν στους δύο λιθόστρωτους δρόμους του νοτίου τομέως, σύμφωνα με σχέδιο που σκοπό έχει την μερική αναστήλωση των οικοδομικών λειψάνων και την ανάδειξη ενός σημαντικού πλέον αρχαιολογικού κέντρου της Μεσσηνίας.

Στις Αμύκλες ο κ. Σταύρος Βλίζος συνέχισε την έρευνα στη ΝΔ. πλαγιά του λόφου της Αγίας Κυριακής για την πληρέστερη γνώση της εκεί στρωματογραφίας. Η έρευνα έφθασε έως την κιμηλιά, της οποίας στην αρχαιότητα τμήμα επιφανειακό, ύψους περίπου 40 εκ., είχε κατολισθήσει. Για τη θε-

7. ΑΜΥΚΛΑΙ

Άμύκλαι. Σχεδιαστική αποτύπωση της ΝΔ. πλαγιάς του λόφου της Αγίας Κυριακής.

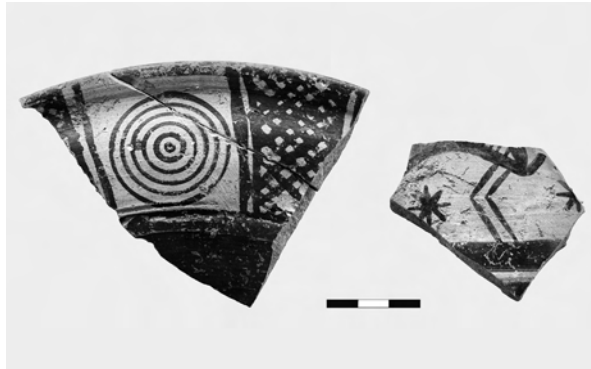

Άμύκλαι. Η ΝΔ. πλαγιά του λόφου της Αγ. Κυριακής με τὸν ὑπὸ διερεύνηση χώρο (σὲ πλαίσιο).

ραρεία τοῦ πράγματος, προκειμένου ὁ χώρος νὰ εἶναι βατός, οἱ ἀρχαῖοι κατασκεύασαν ἀνάλημμα πλ. 0.60 ἑκ. περίπου μὲ κατεύθυνση ΒΔ.-ΝΑ., παράλληλο σχεδὸν πρὸς τὸν περίβολο

Ἀμύνκλαι. Ἡ ΝΔ. πλαγιά τοῦ λόφου τῆς Ἀγίας Κυριακῆς μετὰ τὶς ἀνασκαφικὰς ἐργασίες, μὲ τὸν ἀναλημματικὸ τοῖχο σὲ λευκὸ πλαίσιο.

Ἀμύνκλαι. Χαρακτηριστικὰ εὐρήματα τῶν πρώιμων φάσεων στὴ ΝΔ. πλαγιά τοῦ λόφου.

τῶν γεωμετρικῶν χρόνων, κοινῆς τοιχοδομίας, τοῦ ὁποίου τὸ ἀνώτερο μέρος, φθειρόμενο μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου, ἐπισκευαζόταν ὅταν ὁ χώρος χρησίμευε πλέον γιὰ καλλιέργεια. Οἱ ἐπιχώσεις ποὺ συγκρατεῖ ὁ τοῖχος ἦσαν, στὸ κατώτερο στρώμα, τῆς ὕστερης Χαλκοκρατίας, μὲ θραύσματα μυκηναϊκῶν εἰδωλίων τύπου Ψ καὶ ὄστρακα γεωμετρικῶν χρόνων (μὲ ὁμόκεντρος κύκλους, πουλιά). Ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν εὐρημάτων

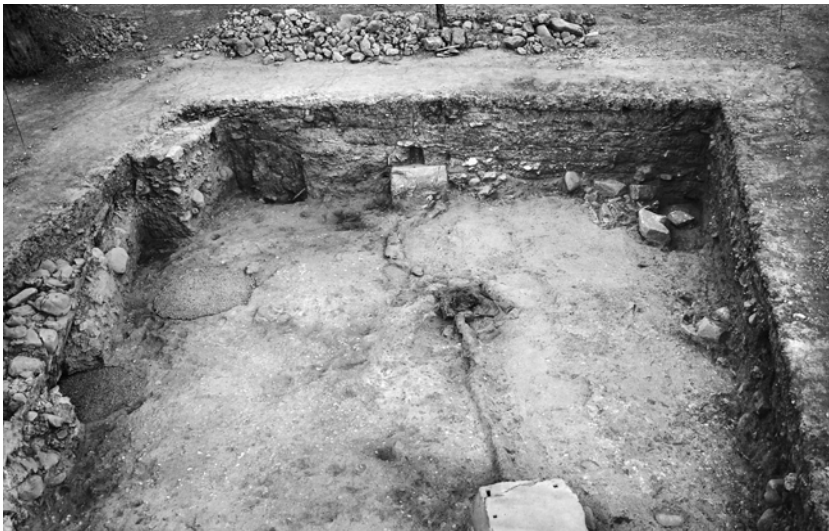
Άμύκλαι. Χαρακτηριστικά μικκύλα αγγεία αρχαϊκής εποχής από τη ΝΔ. πλαγιά του λόφου.

ό ανασκαφεὺς συμπεραίνει ὅτι ἡ ἐπίχωση τῶν γεωμετρικῶν χρόνων ἀποτελοῦσε καὶ ἀποθέτη τῶν τότε καταλοίπων τῆς λατρείας τῶν Ὑακινθίων.

Τὸ ἐπόμενο πρὸς τὰ ἄνω στρῶμα ἀνήκει στὴν ἀρχαϊκὴ περίοδο, μὲ κατάλοιπα πάλι τῆς λατρείας τῶν Ὑακινθίων τοῦ 6ου αἰ. π.Χ. Χαρακτηριστικὰ εὗρηματα εἶναι τὰ μικρότατα ὁμοιώματα ἀγγείων, ἀρύβαλλοι, κρατηρῖσκοι, λάκαινες, ἀμφορῖσκοι, κανθαρῖσκοι, μολύβδινα (στεφάνια, πολεμιστές, θεότητες, δαίμονες), μαχαίρια, κοσμήματα καὶ ὀστέινα πλακίδια. Κατὰ τὴν ὑστεροβυζαντινὴν περίοδο ὁ χώρος χρησίμευε σὲ καλλιέργειες.

Ἀπὸ τὴν ἕως τώρα μελέτη τῶν εὗρημάτων τῆς ἀνασκαφῆς προκύπτει δραστηριότης στὸ Ἀμυκλαῖον ἀπὸ τὶς ἀρχές τοῦ 7ου ἕως καὶ τὸν 4ο αἰ. π.Χ. Βρέθηκε λακωνικὴ καὶ κορινθιακὴ κεραμικὴ, θραύσματα ἀττικοῦ μελανόμορφου ἀγγείου καὶ πινακίων μὲ μελανὸ γάνωμα καὶ ἀνάγλυφη ἢ ἐγγράρακτη διακόσμηση.

Στὸν Ἅγιο Βασίλειο Ξηροκαμπίου Λακωνίας συνεχίστηκε ἡ ἀνασκαφὴ στὸ βόρειο τμῆμα τῆς λεγόμενης Δυτικῆς Στοᾶς καὶ ὁλοκληρώθηκε ἡ ἔρευνα μὲ τὴν εὕρεση 19 ἀκόμη θραυσμάτων τοῦ ἀρχείου τῆς Γραμμικῆς Β γραφῆς. Σχεδὸν ὅλα τὰ θραύσματα βρέθηκαν στὸ μυκηναϊκὸ στρώμα καταστροφῆς. Μὲ τὴν ἀφαίρεση τοῦ οἰκοδομικοῦ ὑλικοῦ, ποὺ εἶχε καταπέσει ἀπὸ τὸν πρῶτο ὄροφο τῆς στοᾶς, ὅπου καὶ βρισκόταν τὸ ἀρχεῖο, ἀποκαλύφθηκε πλήρως τὸ ισόγειό της, ἡ πεσσοκionoστοιχία, ἡ ὁποία συνεχίζει πρὸς βορρᾶν, καὶ τμῆμα τῆς αὐλῆς τοῦ οἰκοδομικοῦ συγκροτήματος. Στὸ ἐνδιάμεσο τῶν δύο λίθινων βάσεων τῶν πεσσῶν βρέθηκε λίθινη πλάκα ἀπὸ κροκεάτη λίθο (lapis lacedaemonius), διαστάσεων 0,68×0,69 μ. ἐπάνω στὴν ὁποία ἐδραζόταν ξύλινος κίονας, ὅπως καὶ στὸ ὑπόλοιπο τμῆμα τῆς Δυτικῆς Στοᾶς, βρέθηκε καὶ ἐδῶ πηλοκονίαμα ποὺ ἐνώνει τὶς βάσεις τῶν πεσσῶν μὲ τὴν πλάκα τοῦ ξύλινου στύλου καὶ διαχωρίζει τὴ Δυτικὴ Στοὰ ἀπὸ τὴν αὐλή. Σημαντικὸ τμῆμα τοῦ κονιάματος εἶχε διαλυθεῖ κατὰ τὴν καταστροφὴ τῆς Δυτικῆς Στοᾶς. Ἀκόμη συνεχίστηκε καὶ ὁλοκληρώθηκε ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ δωματίου 10 στὸ Κτίριο Α, ποὺ βρίσκεται στὴν κορυφὴ τοῦ λόφου τοῦ Ἁγίου Βασιλείου.

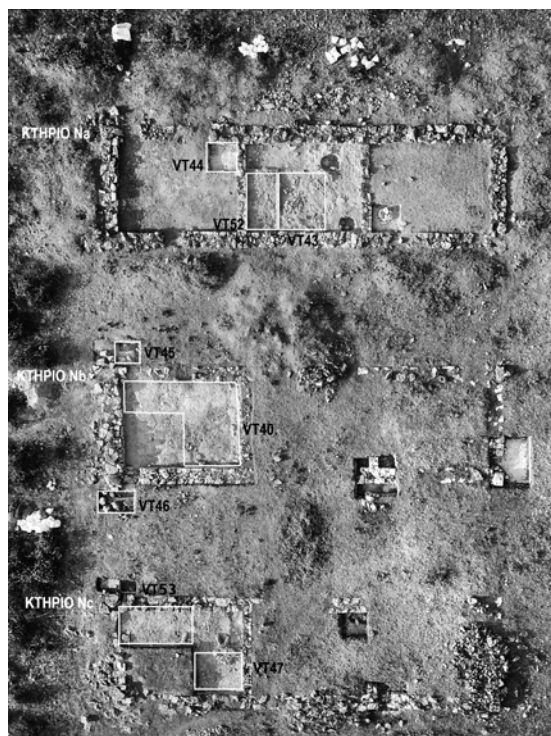

Ἅγιος Βασίλειος Λακωνίας. Τὸ βόρειο τμῆμα τῆς Δυτικῆς Στοᾶς μετὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῶν φετινῶν ἀνασκαφῶν. Φωτογραφία ἀπὸ Ν. πρὸς Β.

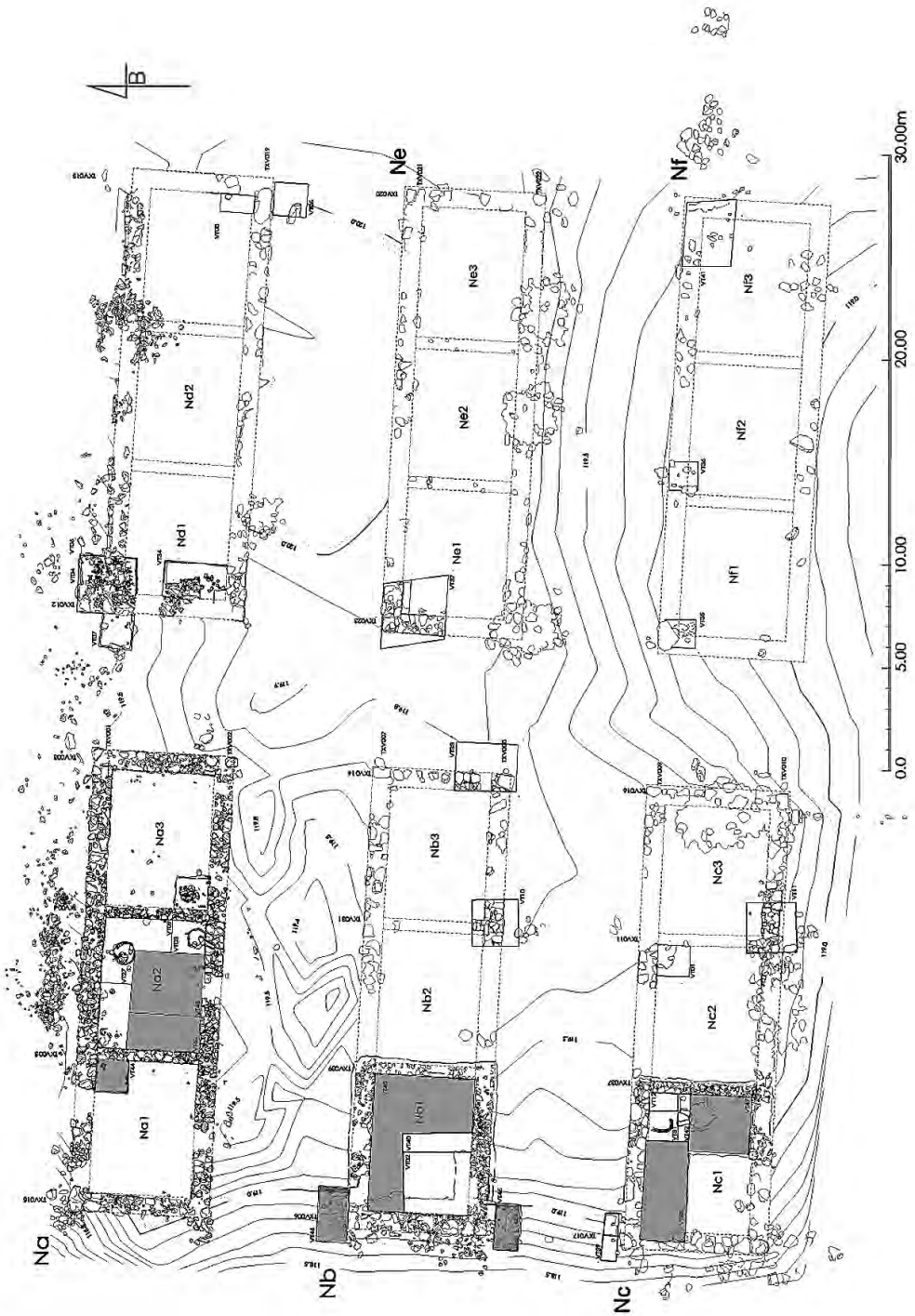
9. ΓΛΑΣ

Στὴ μυκηναϊκὴ ἀκρόπολη τοῦ Γλᾶ, ἡ κυρία Ἑλένα Κουντούρη συνέχισε τὴν ἔρευνα τοῦ κτιρίου Na, πρῶτου ἀπὸ τὰ νέα ἔξι ἰσομήκη καὶ σχεδὸν ἰσοπλατῇ κτίρια, παράλληλα μετὰξὺ τους καὶ σὲ δύο ομάδες ἀνὰ τρία. Ἡ ἐπίχωση ποὺ ἐρευνήθηκε ἦταν κυρίως οἱ διαλυμένοι χωματόπλινθοι τῶν τοίχων τῶν κτιρίων. Βρέθηκαν θραύσματα ἀγγείων καὶ πλήρη ἀγγεῖα, κονιάματα, φύλλα μολύβδου καὶ λίθινα ἐργαλεῖα, τῶν τελευταίων ΥΕ ΙΙΒ2 χρόνων. Βρέθηκε ἀκόμη καὶ πλήρης σκελετὸς γυναικὸς, ἡ ὁποία εἶχε ἀποτεθεῖ, **μερικῶς, σὲ ἀβαθὴ λάκκο**, καλυμμένη ἀπὸ τὸ στρώμα ὑλικῶν ποὺ βρέθηκε καὶ στὴ λοιπὴ ἔκταση τοῦ χώρου Na.

Τὸ κτίριο Nb στὸ ΝΔ. τμήμα του εἶχε δάπεδο ἀπὸ πλίνθινες ὀρθογώνιες πλάκες, πιθανῶς εἶχε ἐσωτερικὰ χωρίσματα καὶ εἴσοδο στὴ ΝΔ. γωνία του, ὡς καὶ θύρα ἐπικοινωνίας μὲ χῶρο ἀνατολικῶς. Βρέθηκαν ἀγγεῖα οἰκιακῆς χρήσης, φύλλα καὶ τμήματα ἀπὸ μολυβένια ἐλάσματα καὶ θραύσματα κονιαμάτων μὲ γραπτὸ διάκοσμο. Ἐξωτερικῶς τοῦ κτιρίου Nb, στὴ ΒΔ. καὶ

*Μυκηναϊκὴ ἀκρόπολη
Γλᾶ. Κτίρια Na, Nb,
Nc. Σημειώνονται οἱ
θέσεις τῶν ἀνασκαφικῶν
τομῶν ἔτους 2021.*

Μνημειακή ακρόπολη Γλά. Κάτοψη του Κτιριακού Συμπλοήματος Ν με ένσωματωμένες τις άνασκαφικές τομές του 2021.

Μυκηναϊκή ἀκρόπολη Γλᾶ. Κτίριο Nb, Χῶρος 1. Διακρίνεται τὸ δάπεδο μὲ πλίνθινες πλάκες στὸ ΝΔ. τμήμα.

Μυκηναϊκή ἀκρόπολη Γλᾶ. Κτίριο Nc, Χῶρος 1, ἀνατολικὸ ἥμισυ. Μετὰ τὶς ἐργασίες τῶν ἐτῶν 2020-2021. Διακρίνεται συσσώρευση ἀπὸ κατάρρευση πίσω ἀπὸ τὴ θερμικὴ κατασκευή.

Μυκηναϊκή ακρόπολη Γλᾶ. Κτίρια Ο και Ρ. Σημειώνονται οι θέσεις των ανασκαφικών τομών έτους 2021.

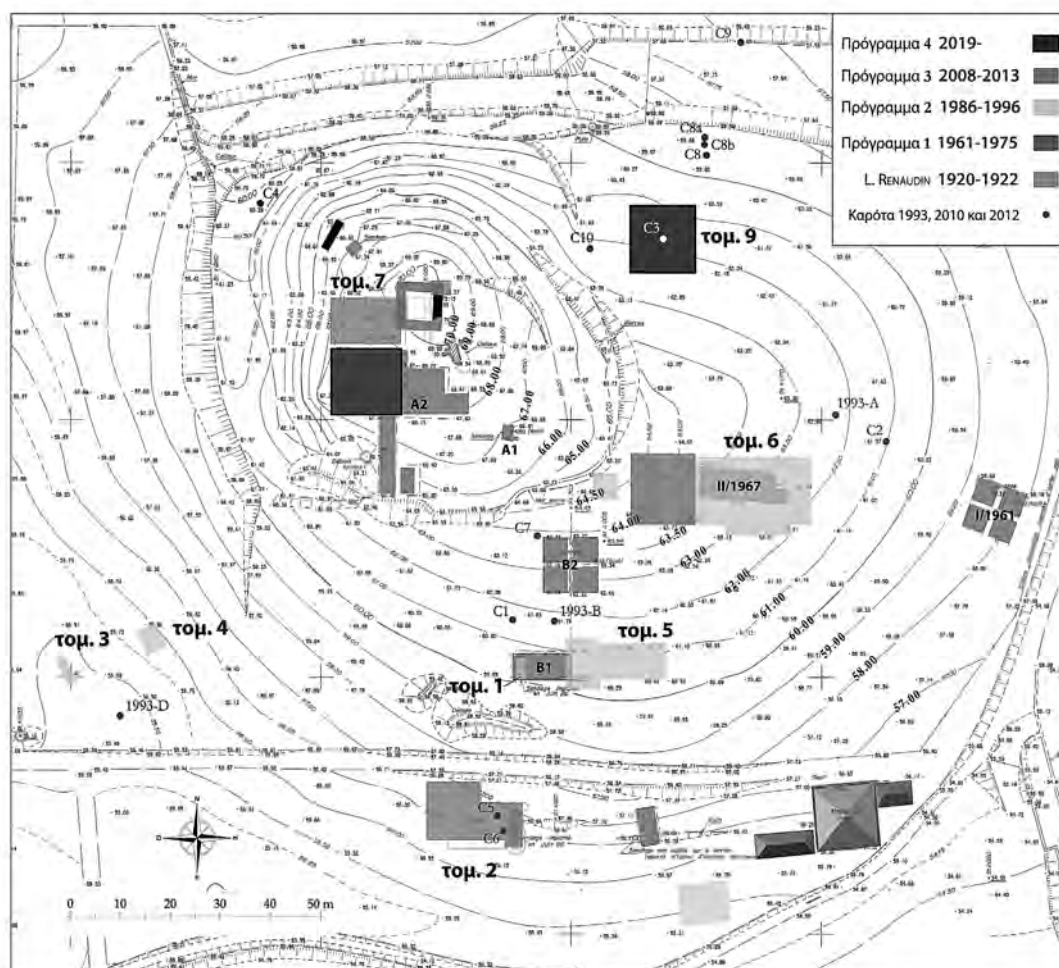
ΝΔ. γωνία, έγιναν τομές στις οποίες βρέθηκαν άβαφη ὄστρακα, φύλλο μολύβδου, αποθηκευτικά σκεύη, πιθανῶς τμήμα λουτήρος και κεραμίδια.

Τοῦ κτιρίου Νc συνεχίστηκε ἡ ἔρευνα μὲ περίπου τὰ ἴδια ἀποτελέσματα, ὅπως καὶ τῶν Νa, Νb. Ἐπίσης συνεχίστηκε ἡ ἔρευνα καὶ στὸ κτίριο Ρ μὲ ἀξιόλογα εὗρήματα, ὅπως θραύσματα τριποδικῆς χύτρας, σκύφων, πίθου, λίθινα ἐργαλεῖα, λίθινα σφονδύλια, τμήμα κονιάματος μὲ χρώματα καὶ κεραμίδια. Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴ ἡ εὕρεση τῶν ἐργαλείων δηλώνει πιθανῶς ὅτι στὸν χώρο στεγαζόταν ἐργαστήριο.

Ἡ ἔρευνα τοῦ κτιρίου Ο ἔφερε στο φῶς μυκηναϊκὰ ὄστρακα κυρίως ἀπὸ κύλικες καὶ σκεύη μαγειρικῆς, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν στὴν τελευταία χρῆση τοῦ χώρου.

10. ΝΤΙΚΙΛΙ ΤΑΣ

Στὸ Ντικιλὶ Τὰς ἔγινε ἀνασκαφὴ στοὺς τομεῖς 7 καὶ 9 ἀπὸ τὴν κυρία Χάιδω Κουκούλη-Χρυσανθάκη καὶ τὸν κύριο Pascal Darque. Στὸν τομέα 7 σὲ στρώμα καταστροφῆς βρέθηκε ἄψητο πῆλινο ὑφαντικὸ βαρίδι καὶ τρία ἀμφικωνικὰ σφονδύλια τῆς Πρώτης Ἑποχῆς τοῦ Χαλκοῦ II. Ἐπειδὴ ἡ ἐπίχωση τοῦ στρώματος τῆς εὗρεσης τῶν ὑφαντικῶν ἐργαλείων ἦταν τῆς Ὑστερῆς Ἑποχῆς τοῦ Χαλκοῦ, οἱ ἀνασκαφεῖς διαπιστώνουν διακοπὴ τῆς κατοίκησης τοῦ χώρου κατὰ τὸ τέλος τῆς Πρώτης Ἑποχῆς τοῦ Χαλκοῦ καὶ τὴ Μέση Ἑποχή, πράγμα ποὺ βεβαιώνουν καὶ οἱ ραδιοχρονολογήσεις, δηλαδὴ τὴν ἔλλειψη τῆς Μέσης Ἑποχῆς.

Ντικιλὶ Τὰς. Οἱ ἀνασκαπτόμενοι τομεῖς κατὰ τὰ διαδοχικὰ ἐρευνητικὰ προγράμματα.

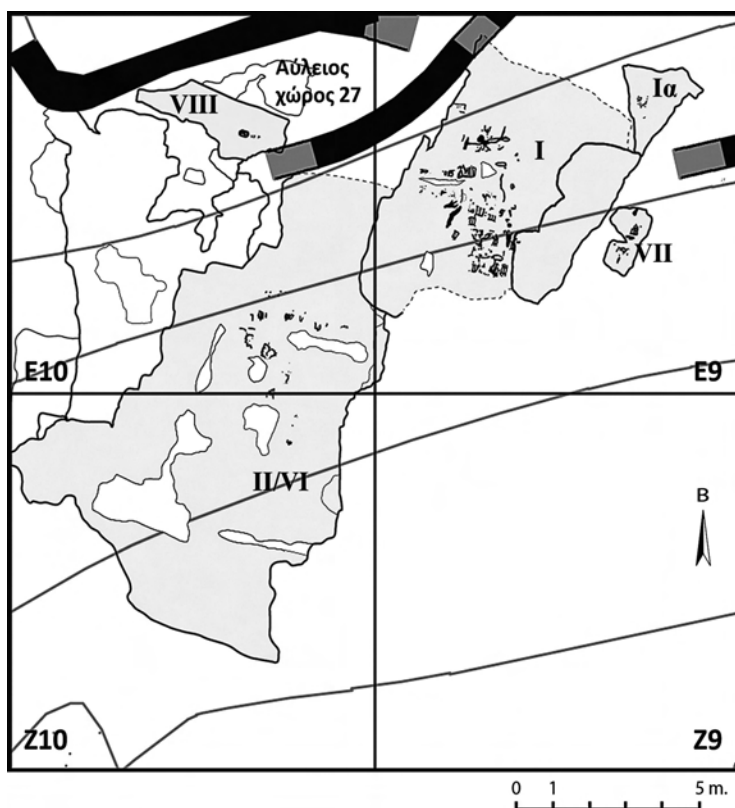
Ντικιλί Τάς. Τομέας 7: τὸ δάπεδο (7-125) τοῦ ἀψιδωτοῦ κτίσματος Β, ἄποψη πρὸς Ν. Ὑστερη Ἐποχὴ Χαλκοῦ.

Ἐρευνήθηκε στρώμα τῆς Ὑστερης Ἐποχῆς τοῦ Χαλκοῦ καὶ βρέθηκε ἐπιχρισμένο δάπεδο μαυρισμένο ἀπὸ φωτιά, στὸ ὁποῖο ἐδράζεται καμπύλος τοῖχος ἀψιδωτοῦ κτιρίου τῆς ΥΕΧ, τὸ κτίριο Β, πλ. 3.80 μ. ἐσωτερικῶς καὶ 5 μ. ἐξωτερικῶς, μήκ. 7 μ., μὲ βάση ἀπὸ ἀργοὺς λίθους. Ἡ ἀνωδομὴ ἦταν ἀπὸ ὠμές πηλοπλίνθους μὲ ἐστία, πιθανῶς, στὸ κέντρο του. Ἄξιο μνείας εὔρημα εἶναι ἑξὶ λίθινες χάνδρες.

Στὸν τομέα 9 βρέθηκε ἐπίσης ἐπιχρισμένο δάπεδο, τοῦ ὁποῖου διαπιστώθηκαν τρεῖς στρώσεις ἐπισκευῆς. Πάνω στὸ δάπεδο ὑπῆρχαν μικρότατο ἄγγεῖο, μία μυλόπετρα καὶ πιθό-σχημο ἄγγεῖο. Στὸ ἀνατολικὸ τμήμα τοῦ τομέως 9 βρέθηκαν ἐπιμήκεις λιθοσωροὶ ποὺ ἐρμηνεύονται ὡς δημιουργήματα ἔντονης ροῆς νεροῦ.

Στὸ Καστρί Σύρου ἡ κυρία Μαρίζα Μαρθάρη ἐρεύνησε γιὰ τὴν εὔρεση βραχογραφιῶν στὰ τετράγωνα Ε 10 καὶ Ζ 10 τῆς ἀνασκαφῆς τῆς ἀκροπόλεως. Κατὰ τὸν καθαρισμὸ τοῦ χώρου ἔρευνας βρέθηκαν λίθινα ἐργαλεῖα, σφύρα καὶ τριπτήρας, λίγα ὄστρακα καὶ θραῦσμα ὀπιανοῦ. Μὲ τὸν πλήρη καθαρισμὸ τῶν ἐκεῖ βράχων ἔγιναν θεατὰ νέα βραχογραφήματα, ὀφιοειδῆ

11. ΧΑΛΛΑΝΔΡΙΑΝΗ
ΣΥΡΟΥ

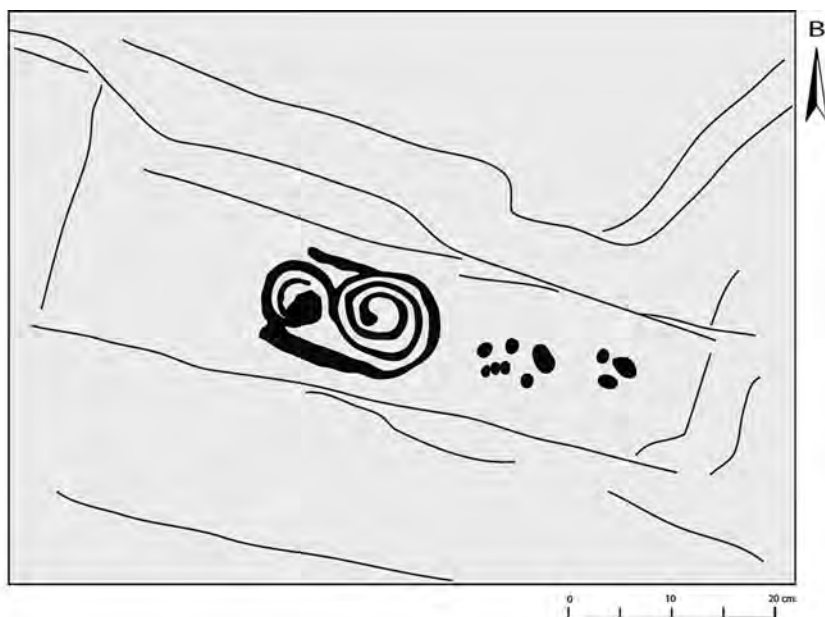

Χαλανδριανή Σύρου. Περιοχή βραχογραφιών στὰ νότια τοῦ ΒΔ. Συγκροτήματος.

καὶ ἀγκυρόσχημα, καὶ διαπιστώθηκε ὅτι οἱ ὁμάδες II καὶ VI ἀποτελοῦν ἐνότητα ὡς πρὸς τὴ διάταξή τους σὲ στοίχους, κάτι ποὺ τὸ εὐνοεῖ ἡ διαμόρφωση τῆς ἐπιφανείας τῶν βράχων.

Στὸν χώρο E 10 βρέθηκε σύνολο γραφημάτων ποὺ εἰκονίζουν ὀριζοντίως μία διπλὴ σπείρα, μοναδικὴ ἕως τώρα στὸ Καστρί ἀλλὰ ποὺ ἔχει βρεθεῖ σὲ ἄλλα νησιὰ τῶν Κυκλάδων.

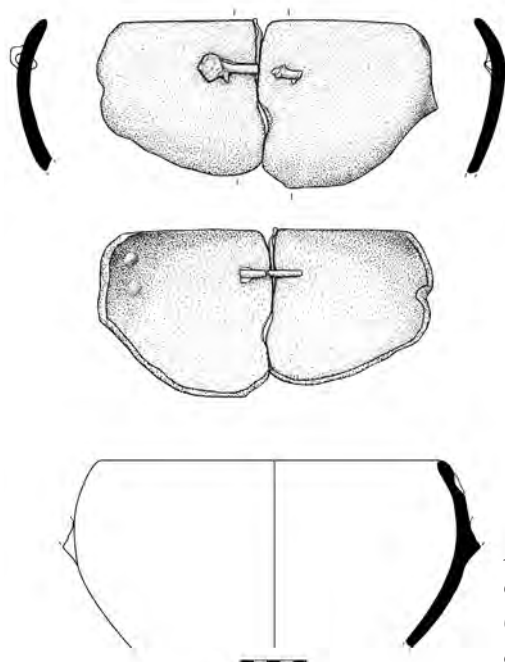
Ἡ μελέτη τῶν εὐρημάτων τῶν ἀνασκαφῶν Τσουντα καὶ τῶν πρόσφατων ἐπέτρεψε νὰ ἀναγνωρισθοῦν ἀντικείμενα ποὺ χρησιμοποιοῦσαν οἱ ἀρχαῖοι στὴ μεταλλοτεχνία, ὅπως δύο ἀκροφύσια καὶ ἓνα κάλυμμα πῆλινης μήτρας. Ἐπίσης, βρέθηκαν τμήματα ἀγγείων συγκολλημένα μὲ μολύβδινους συνδέσμους, ὅπως λοπάδα.

Χαλανδριανή Σύρου. Σχέδιο του βραχογραφικού συνόλου VIII (σχ. Νίκος Σεπετζόγλου).

Χαλανδριανή Σύρου. Βραχογραφικό σύνολο VIII από Β.

Χαλανδριανή Σύρου. Κάτω οἰκισμός: λοπάδα ἐπιδιορθωμένη με μολύβδινο σύνδεσμο.

Ἀπὸ τὶς ἐργαστηριακὲς ἐξετάσεις καὶ ἀναλύσεις προκύπτει ὅτι στὸ Καστρί κατασκευάζονταν ἀντικείμενα ἀπὸ κασσιτεροῦχο ἢ ἄρσενικοῦχο χαλκό.

12. ΒΑΘΥ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ

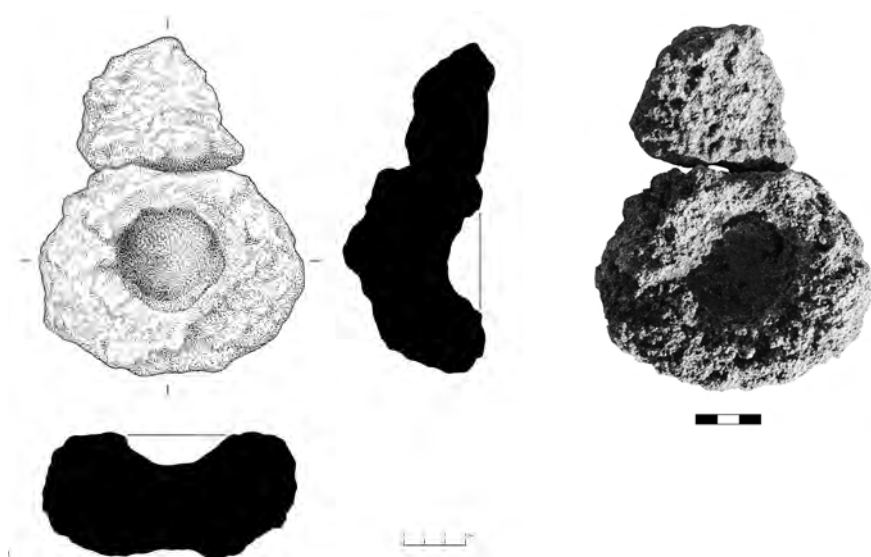
Στὸ Βαθὺ Ἀστυπάλαια, στὸ ἀκρωτήριο Ἑλληνικό, ὁ κ. Ἀνδρέας Βλαχόπουλος ἐρεῦνησε διάφορα σημεῖα καὶ ἔκανε διασκόπηση τοῦ βυθοῦ. Στὴν ἐκεῖ προϊστορική ἀκρόπολη ἀπεκάλυψε κατασκευές, θρανίο καὶ λιθόστρωτο δάπεδο, καὶ λίθινα ἐργαλεῖα, πῶμα πυξίδας ἀπὸ σχιστόλιθο, καὶ ἀκέραιο μαρμάρينو εἰδῶλιο ποὺ παρουσιάζει στοιχεῖα τῆς Νεολιθικῆς καὶ τῆς Πρωτοχαλκῆς ἐποχῆς. Ἀκόμη βρέθηκαν τέσσερα ἀγγεῖα μεγάλων διαστάσεων σὲ σειρὰ καὶ κοντὰ τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο, μετὰ τὰ λείψανα νεκρῶν βρεφῶν. Γύρω ἀπὸ τὰ ἀγγεῖα ὑπῆρχαν ἐργαλεῖα καὶ κοχύλια, κτερίσματα κατὰ τὸν ἀνασκαφέα. Λίθος ὄρθιος στὸ μεγαλύτερο ἀγγεῖο καὶ ἄλλος πέραν τῶν ἀγγείων τριγωνικός, ἀπὸ σχιστόλιθο, χρησίμευαν ὡς σήματα. Τὸ δεύτερο σῆμα ἦταν ἰδρυμένο ἐπάνο σὲ σωρὸ λιθίνων ἐργαλείων καὶ οἰκιακῶν σκευῶν. Πέμπτη ταφὴ βρέφους βρέθηκε

Βαθὺ Ἀστυπαλαίᾱς. Τομὴ 15 στὸ ἐπίπεδο πλάτωμα K18, τὸ ὁποῖο περιβάλλεται ἀπὸ ὀγκολιθικοὺς ἀναλημματικοὺς τοίχους, ποὺ δίνουν τὴν ὄψη τετράγωνου «προμαχώνα».

Βαθὺ Ἀστυπαλαίᾱς. Ἀκέφαλο μαρμάρινο εἰδῶλιο καινοφανοῦς τύπου γιὰ τὴν 4η/3η χιλιετία π.Χ.

Βαθὺ Ἀστυπαλαίᾳς. Πωρολιθικὴ χοάνη (κοντάλα), σκόπιμα σπασμένη.

Βαθὺ Ἀστυπαλαίᾳς. Προϊστορικὴ βραχογραφία ὀφθαλμόσχημων σπει-
ρῶν στὸ ἀνώτερο πλάτωμα τοῦ ἀκρωτηρίου (δυτικὰ τοῦ ἐλληνιστικοῦ
πύργου).

μέσα σὲ τιμῆμα μεγάλου ἀγγείου. Κατὰ τὸν ἀνασκαφέα τὸ Βαθὺ Ἀστυπαλαίᾳς εἶναι, ἕως τώρα, τὸ μόνον σημεῖο στὸ Αἰγαῖο ὅπου ἔχει βρεθεῖ συστηματικὸ νεκροταφεῖο βρεφῶν. Σὲ βράχους τοῦ ἀκρωτηρίου βρέθηκαν καὶ νέες βραχογραφίες ποὺ εἰκονίζουν σπεῖρες καὶ πλοῖο μὲ κουπιά. Ἔρευνα ἔγινε καὶ στὴν παλαιοχριστιανικὴ βασιλικὴ γιὰ τὴ χρονολόγησή της.

Νέα ἀνασκαφὴ τῆς Ἑταιρείας ὑπὸ τὴ διεύθυνση τῶν κυρίων Ἀγγέλου Χανιώτη καὶ Ἀντωνίου Κοτσώνα ἔγινε στὴν ἀρχαία πόλη Λύκτο, κοντὰ στὸν σημερινὸ οἰκισμὸ Λύττο, ΝΑ. τοῦ Ἡρακλείου Κρήτης.

Ἡ ἔρευνα ἔγινε σὲ τρεῖς τομεῖς τοῦ χώρου τῆς ἀρχαίας πόλης· στὴν κορυφὴ τῆς ἀκρόπολης καὶ στὴν βόρεια πλευρὰ της. Ὁ τομέας Α εἶναι στὴ θέση Βορινὰ στὴ βόρεια πλευρὰ

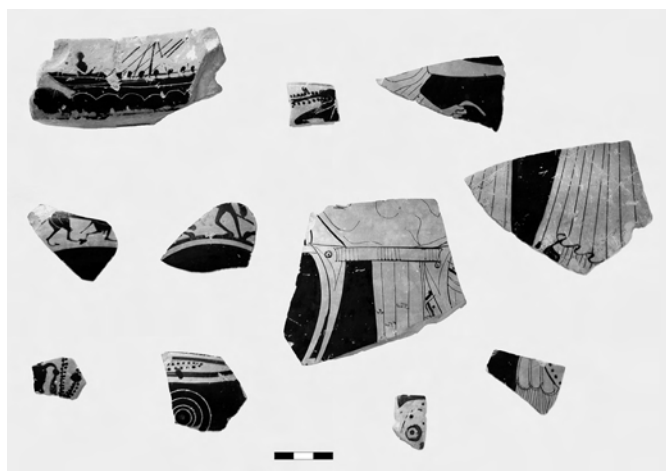
13. ΛΥΚΤΟΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΚΡΗΤΗΣ

Λύκτος Ἡρακλείου Κρήτης. Ἀεροφωτογραφία τῆς ἀκρόπολης Λύκτου (ἀνασκαφικοὶ τομεῖς Α, Β, Γ).

Λύκτος Ἡρακλείου Κρήτης. Ἀεροφωτογραφία δημοσίου κτιρίου.

Λύκτος Ἡρακλείου Κρήτης. Ἀττική κεραμική τοῦ 6ου καὶ τοῦ 5ου αἰ. π.Χ. ἀπὸ τὸν Τομέα Α.

τῆς ἀκρόπολης, καὶ μὲ τὴν ἀνασκαφὴ διαπιστώθηκε μεγάλο στρώμα μὲ κεραμικὴ ἀπὸ τοῦ 6ου ἕως τὸν 4ο αἰῶνα π.Χ., ἡ ὁποία περιλαμβάνει καὶ ἄφθονη ἀττική τοῦ τέλους τοῦ 6ου καὶ τοῦ 5ου αἰ. π.Χ., λακωνικὴ καὶ κορινθιακὴ. Βρέθηκε καὶ

*Λύκτος Ἡρακλείου Κρήτης. Ἀνδριὰς
θωρακοφόρου αὐτοκράτορα.*

τοπικῆς κατασκευῆς κεραμική, κυρίως ὄστρακα λεκανῶν καὶ ἀγγείων πόσης. Στὸν χώρο τῆς ἀνασκαφῆς εἶχε ἀποκαλυφθεῖ παλαιότερα, τὸ 1968, ἀπὸ τὴν κυρία Ἀγγελικὴ Λεμπέση μνημειώδης τοίχος. Νοτίως τοῦ τοίχου αὐτοῦ βρέθηκε πρωτογεωμετρικὴ καὶ γεωμετρικὴ κεραμική, ἡ ὁποία ἀνήκει, κατὰ τοὺς ἀνασκαφεῖς, σὲ συνδυασμὸ μὲ μνεῖες στὸν Ὅμηρο καὶ τὸν Ἡσίοδο, στὴν ἐποχὴ τῆς ἀκμῆς τῆς Λύκτου.

Στὸν τομέα Β εἶχε ἀνασκαφεῖ, στὴ δεκαετία τοῦ '80 ἀπὸ τὸν κ. Γεωργ. Ρεθεμιωτάκη, αἶθουσα βουλευτηρίου τῶν αὐτοκρατορικῶν ρωμαϊκῶν χρόνων μνημειακῆς κατασκευῆς. Ἡ ἐπέκταση τῆς ἔρευνας ἔφερε στὸ φῶς ἐνεπίγραφα βάθρα ἀγαλμάτων τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ (117-138 μ.Χ.) καὶ τῆς συζύγου του Σαβίνας (80-136 μ.Χ.), ὡς καὶ τιμητικὴ ἐπιγραφή γιὰ τὴν Πλωτίνη (70-122 μ.Χ.), σύζυγο τοῦ Τραϊανοῦ. Σημαντικὸ ἀκόμη εὑρημα ἦταν θωρακοφόρος μαρμαρίνος κορμὸς ἀνδριάντος τοῦ Ἀδριανοῦ ἢ τοῦ Τραϊανοῦ, μὲ πλούσια ἀνάγλυφη διακόσμηση. Ἡ συνέχιση τῆς ἀνασκαφῆς στὸν τομέα αὐτὸν θὰ μᾶς δώσει τὴν πλήρη μορφή τῶν ἐκεῖ οἰκοδομῶν, οἱ ὁποῖες θὰ εἶναι δημόσια κτίρια.

Λύκος Ηρακλείου Κρήτης. Αεροφωτογραφία βυζαντινής τρίκογχης βασιλικής.

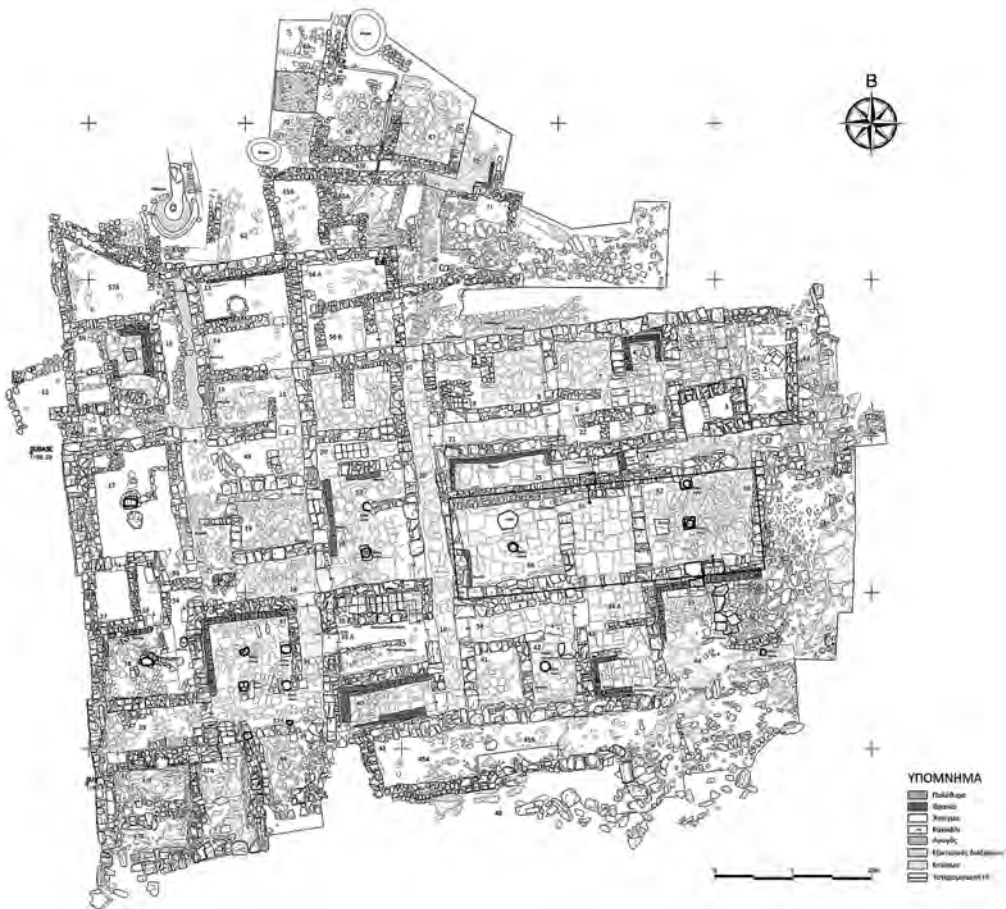

Λύκος Ηρακλείου Κρήτης. Τὸ πρόσκτισμα τῆς βασιλικῆς.

Στὸν τομέα Γ, στὴν κορυφὴ τῆς ἀκρόπολης, ὑπῆρχαν ὁρατὰ οἰκοδομικὰ λείψανα, τὰ ὁποῖα ἐρευνήθηκαν καὶ ἀποδίδονται σὲ παλαιοχριστιανικὴ βασιλική, ὅπως γίνεται φανερὸ ἀπὸ τὰ οἰκοδομικὰ εὐρήματα (πλίνθοι, κεραμίδια, ψηφίδες, θραύσματα ὀρθομαρμάρωσης). Ἡ βασιλικὴ φαίνεται ὅτι εἶχε τρεῖς ἀψίδες καὶ πιθανῶς χρονολογεῖται στὴν περίοδο 8ου-9ου αἰ. μ.Χ. Ὡς ἐκ τῆς περιόπτου θέσεως τοῦ μνημείου συμπεραίνεται ὅτι ἐκεῖ ἦταν ἡ ἔδρα τοῦ ἐπισκόπου.

Στὴ Ζώμινθο τῆς Κρήτης ἡ κυρία Ἐφη Σαπουνᾶ-Σακελλάρᾳ ἐρεύνησε στὸ μεγάλο μινωικὸ κτίριο τὴν ἔκταση βο-

14. ΖΩΜΙΝΘΟΣ
ΚΡΗΤΗΣ

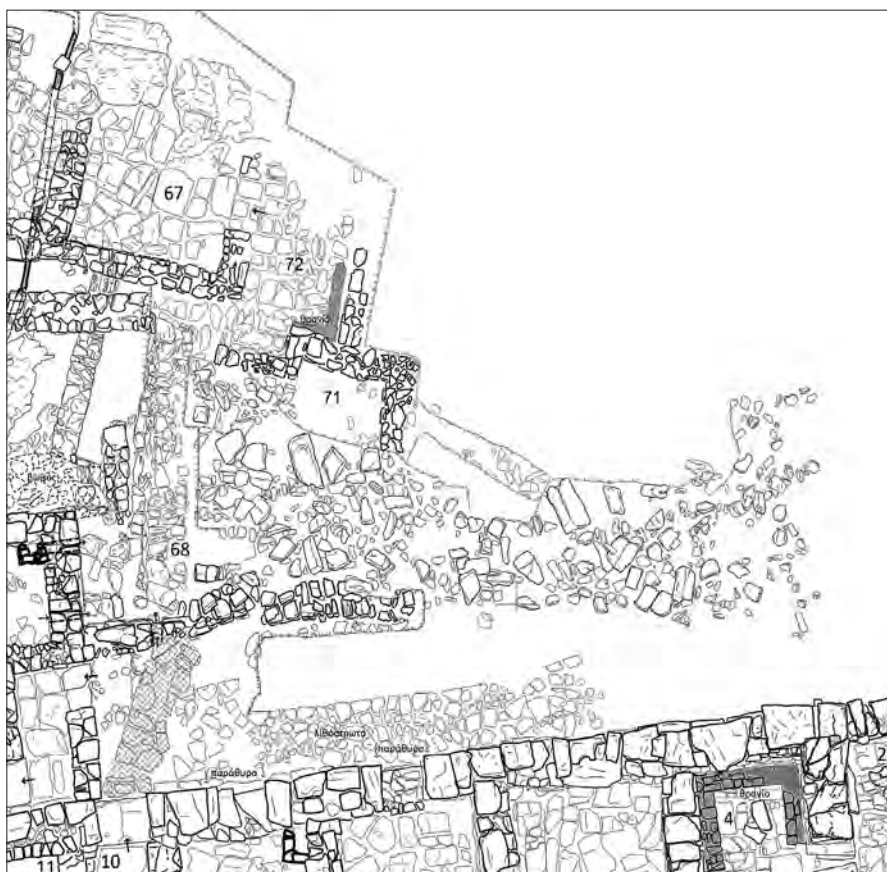
Ζώμινθος Κρήτης. Ἐξωτερικὰ τῆς βόρειας ὀψης τοῦ Κεντρικοῦ κτιρίου ἀποκαλύφθηκαν πλάκες αὐλῆς.

Ζώμινθος Κρήτης. Οί πλάκες έντοπίστηκαν σέ λοξή διάταξη, ακολουθώντας την κλίση του λόφου προς Β.

Ζώμινθος Κρήτης. Πλακόστρωτα δωμάτια (χώροι 71 και 72) που άνήκουν σέ άρχαιότερη περίοδο (ΜΜ Ι - ΜΜ ΙΙ).

Ζώμινθος Κρήτης. Ἡ αὐλὴ μὲ τὶς πεσομένους πλάκες.

ρείως καὶ συνεχομένη τῶν χώρων 2-11. Ἀποκαλύφθηκε αὐλὴ τῆς ὁποίας ἡ πλακόστρωση εἶχε ὑποστῇ καθίζηση ἐξ αἰτίας τῆς ὀλισθήσεως τοῦ χωμάτινου μὲ μικρὰ ὄστρακα ὑποστρώματος, κατασκευὴ πὺν φανερώνει ἄρτιες πρακτικὲς οἰκοδομικὲς γνώσεις.

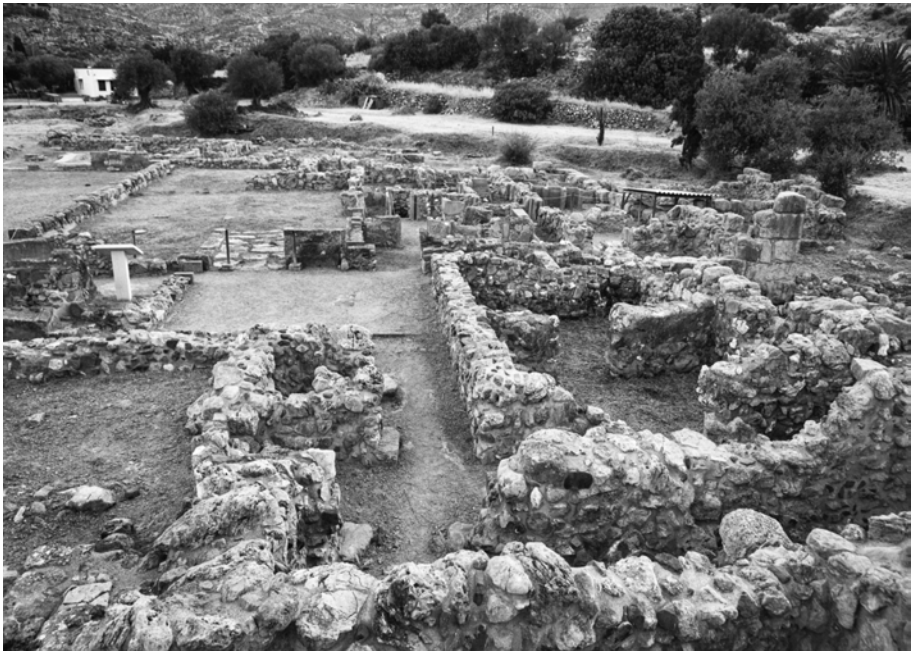
Κάτω ἀπὸ τὴν ἐκτεταμένη αὐλὴ καὶ σὲ σημεῖα πὺν δὲν ὑπῆρχαν πλάκες βρέθηκαν νέοι χώροι πὺν χωρίζονται μὲ τοίχους (71 καὶ 72), ἀρχαιότεροι τῶν μέχρι σήμερον ἀποκαλυφθέντων, τῆς ΜΜ Ι καὶ ΜΜ ΙΙ περιόδου. Στὰ δωμάτια βρέθηκαν χρηστικὰ ἀγγεῖα, αὐγοθήκες, φρουτιέρες, κύπελλα, πινάκια καὶ δίσκοι. Κατὰ τὴν ἀνασκαφὴ τὰ σχήματα δηλώνουν, πιθανῶς, θρησκευτικὴ χρῆση τῶν χώρων.

ΜΕΛΕΤΗ

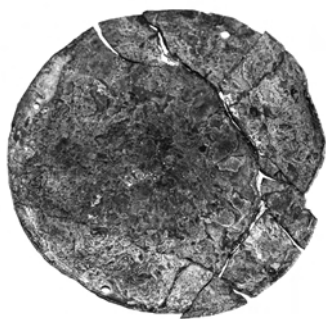
15. ΖΑΚΡΟΣ

Ἡ μελέτη τῆς ἀνασκαφῆς Ζάκρου ἀπὸ τὸν κ. Λευτέρη Πλάτωνα συνεχίσθηκε κατὰ τὸ 2021. Ἦδη τὸ 2020 ἐκδόθηκαν δύο τόμοι μὲ τίτλο ΖΑΚΡΟΣ I καὶ II μὲ τὰ ἐπιστημονικὰ συμπεράσματα τῶν μελετῶν τῶν προηγουμένων ἐτῶν.

Κατὰ τὸ 2021, παρὰ τὶς γνωστὲς δυσκολίες σὲ μετακινήσεις καὶ ἐργασίες, οἱ ὁποῖες ἀπαιτοῦν συνεργασία μὲ τρίτους, ἔγινε μελέτη καὶ συντήρηση κεραμικῆς ἀπὸ τὴ Δυτικὴ πτέρυγα τοῦ ἀνακτόρου τῆς Ζάκρου καὶ ἀρχιτεκτονικὴ μελέτη τῶν ἀποθηκῶν τοῦ ἀνακτόρου.

Ζάκρος. Ἀποψη τοῦ τομέα τῶν ἀποθηκῶν τοῦ ἀνακτόρου τῆς Ζάκρου.

Ζάκρος. Χάλκινος δίσκος ξυγοῦ.

Ζάκρος. Πρόχους ἀπὸ τὴν Οἰκία Δα τοῦ ΝΔ. λόφου.

Ζάκρος. Τμήμα ἀνάγλυφης τοιχογραφίας μὲ σπείρες, ἀπὸ τὴν ἀπόθεση τῆς Οἰκίας Δα.

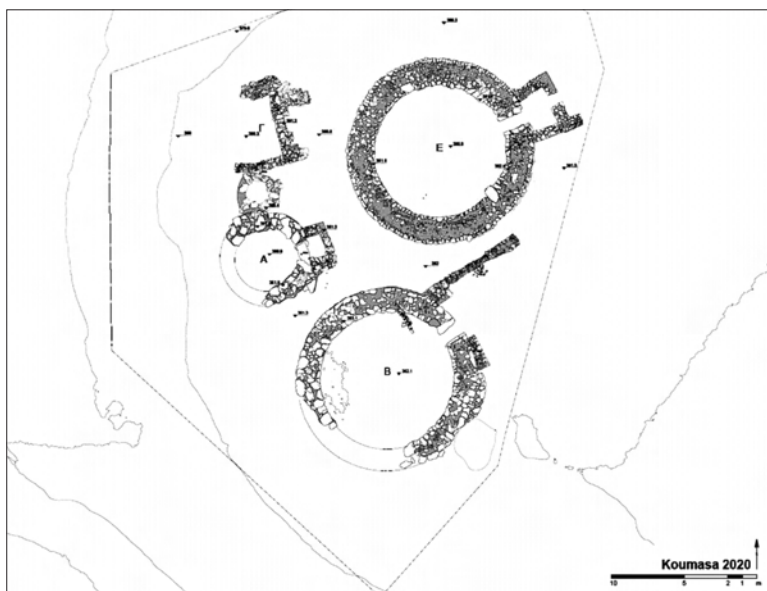
Ἐκλεκτικῶς μνημονεύεται συντήρηση χαλκῶν ἀντικειμένων καὶ ἐνὸς συνόλου κεραμικῆς ἀπὸ τὴν Οἰκία Δα τοῦ ΝΔ. λόφου, τὸ ὁποῖο περιλαμβάνει πλῆθος ἀγγείων πόσης καὶ μετακένωσης, ὡς καὶ τμήμα ἀνάγλυφης τοιχογραφίας μὲ ζωφόρο σπειρῶν, ὅστὰ ζῶων καὶ λίθινα ἀντικείμενα.

16. ΚΟΥΜΑΣΑ
ΚΡΗΤΗΣ

Οι έργασίες στην Κουμάσα της Κρήτης από τὸν κ. Διαμαντὴ Παναγιωτόπουλο περιορίστηκαν στὴ μελέτῃ τῆς κεραμικῆς καὶ τῶν λοιπῶν εὗρημάτων τῆς ἀνασκαφῆς, γιὰ τὴν ἐτοιμασίᾳ τῆς δημοσίευσῆς ἀπὸ τὸν διευθυντὴ τῆς ἀνασκαφῆς καὶ τοὺς συνεργάτες του.

Κουμάσα. Ὁ ἀρχαιολογικὸς χώρος.

Κουμάσα. Κάτοψη τοῦ νεκροταφείου.

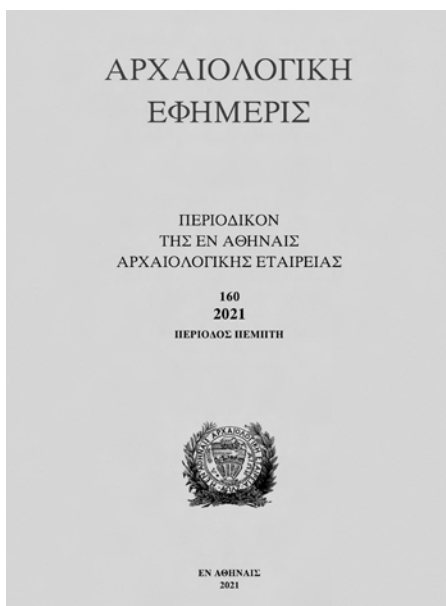

Κουμάσα. Άνασκαφή στους Τομείς 4, 8, 16 και 18 και έπιφανειακή έρευνα δυτικής κλιτύος.

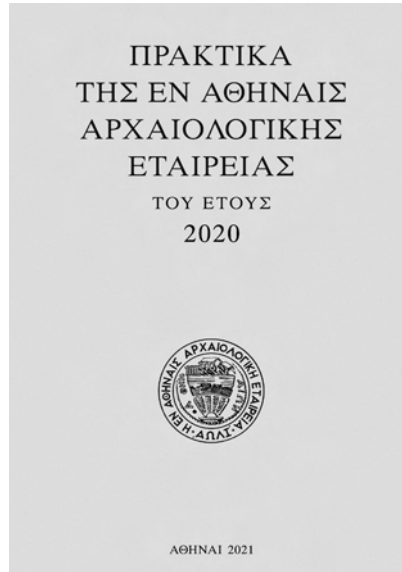
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

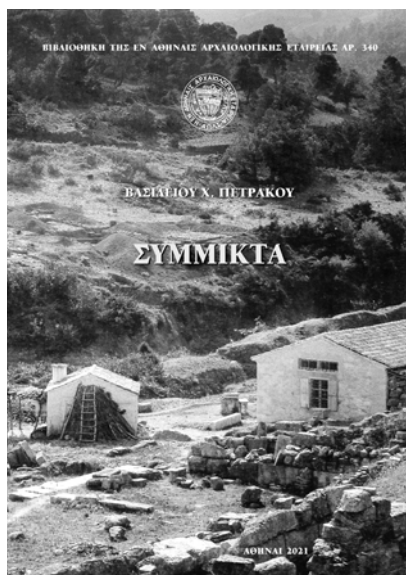
Κατὰ τὸ 2021 ἐκδόθηκαν ἡ *Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς* τοῦ 2021, τόμος 160, μὲ πρόλογο περὶ τῆς πορείας ἑνὸς τῶν ἀρχαιοτέρων συστηματικῶν ἀρχαιολογικῶν ἐπιστημονικῶν περιοδικῶν τοῦ κόσμου (1837-2021) καὶ πολλὰς σημαντικὰς μελέτες οἱ ὁποῖες μνημονεύονται:

Β. Χ. Π.: Ὁ ἀρχαιολογικὸς Τύπος στὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερὶς 1837-2021 • Ἑλένης Κονσολάκη-Γιαννοπούλου: Μεσοελλαδικὸς - Ὑστεροελλαδικὸς οἰκισμὸς βιοτεχνῶν στὴν Καλλονὴ τῆς Τροιζηνίας • Μελίνας Φιλήμονος - Τσοποτοῦ: Ἡ Ρόδος καὶ ὁ Ἰππὸδαμος • Θ. Στεφανίδου-Τιβερίου: Γλυπτὰ μὲ χαμένες (;) ταυτότητες • Μαρίας Σ. Γιαννοπούλου: Ἡ Τροιζηνία στὴν Πρώμην Ἐποχὴ τοῦ Σιδήρου • Hara Tza-

vella-Evjen: Herakles the Healer • Μιχάλη Τιβέριου: Συμβολικές, παραδειγματικές και αλληγορικές παραστάσεις στα τέλη του 5ου π.Χ. αϊ.: Σχέσεις αγγειογραφίας και Μεγάλης Ζωγραφικής • David Blackman, Jari Pakkanen, Catherine Bouras: The

Harbours of Rhamnous • I. A. Papapostolou: Der Bezirk des Heiligtums des Apollon Thermios • Περιεχόμενα Αρχαιολογικής Έφημερίδος 1837-2021 (Α'-Ε' περιόδου).

Έκδόθηκαν ακόμη τὰ *Πρακτικά* τοῦ 2020, τόμος 175, τὸ *Έργον* 2020, τόμος 67 καὶ ὁ πολυσέλιδος *Μέντωρ*, τεῦχος 125 μὲ *Σύμμικτα*, κείμενα ποὺ ἀφοροῦν ποικίλα ἀρχαιολογικὰ θέματα καὶ ζητήματα τῶν τελευταίων δεκαετιῶν.

Ἡ μεγάλη ἀνασκαφὴ στὴ Σύμη Βιάννου μᾶς εἶχε δώσει ἕως τώρα, ὡς ἐπιστέγασμα πολυετῶν ἐρευνῶν τῆς ἀνασκαφῆς κυρίας Ἀγγελικῆς Λεμπέση, 5 τόμους δημοσιεύσεων, δικούς της καὶ συνεργατῶν της, οἱ ὅποιοι ἔχουν ἐκδοθεῖ ἀπὸ τὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία. Τὸ 2021 ἔκτος τόμος, γραμμένος ἀπὸ τὴν κυρία Λεμπέση, φέρει τὸν τίτλο *Τὸ ἱερὸ τοῦ Ἐρμῆ καὶ τῆς Ἀφροδίτης στὴ Σύμη Βιάννου VI. Τὰ πῆλινα ἀνθρωπόμορφα ἀναθήματα* (BAE 337).

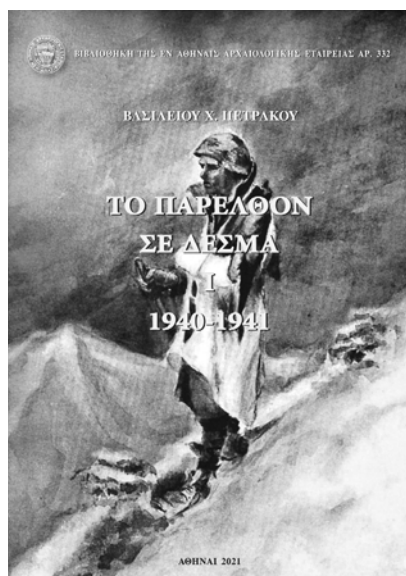
Τὸ ὑλικὸ τῆς μελέτης, ἐξαιρετικὰ εὐαίσθητο, ὅταν μάλιστα προέρχεται ἀπὸ ὑπαίθριο ἱερὸ, χρειάστηκε πολὺ κόπο γιὰ νὰ πάρει τὴ σημερινὴ μορφή του καὶ περισσότερη μελέτη, μὲ τὴν ὁποία κατατάχθηκε σὲ ἰδιαίτερα κεφάλαια, κατὰ τοὺς τύπους

τῶν εἰδωλίων ποὺ βρέθηκαν. Κάθε τύπου ἡπραγμάτευση γίνεται ξεχωριστά: περίοπτες αὐτοτελεῖς μορφές, ἔκτυπες μορφές, σύμμικτα ἀνθρωπόμορφα ἀναθήματα, θεϊκὲς μορφές, θνητὲς μορφές, οἱ συμβολισμοὶ καὶ ἡ ἔννοια τῶν ἀναθημάτων, ἡ τεχνικὴ, τὰ χρώματα. Ἐνα ἀκόμη κεφάλαιο ἐπιγράφεται «Ἀνθρωπόμορφα ἀναθήματα καὶ δομικὰ συμφραζόμενα» καὶ τὸ τελευταῖο κεφάλαιο εἶναι ἀφιερωμένο στὰ Συμπεράσματα. Τὸ ἔργο συμπληρῶνεται μὲ πολυάριθμους πίνακες ἀσπρόμαυρους καὶ πολύχρωμους, σχέδια καὶ πλήρη βιβλιογραφία.

Ὁ τόμος δὲν περιλαμβάνει τὰ ἐλληνιστικὰ εἰδώλια, τὰ ὁποῖα ἡ συγγραφεύς, γιὰ λόγους μεθοδολογικοῦς, συσχετίζει καὶ μὲ ἄλλα εὐρήματα τῶν ἱστορικῶν χρόνων μέχρι τοῦ 4ου μ.Χ. αἰ. Αὐτὰ ἀποτελοῦν θέμα ξεχωριστῆς μονογραφίας.

Μία σημαντικὴ ἔλλειψη, ἡ παράλειψη, τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολόγων, ἐννοῶ τῶν μελῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας, ἀποκαταστάθηκε μὲ τὴν πεντάτομη πραγματεία *Τὸ Παρελθὸν σὲ Δεσμά*, ἔργο τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἑταιρείας, Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων ἐ.τ. Ἀποτελεῖ τὴ Χρονογραφία τῆς τύχης τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς 28ης Ὀκτωβρίου

1940 μέχρι του Δεκεμβρίου 1944. Με βάση ελληνικά, γερμανικά και ιταλικά έγγραφα της περιόδου, δημοσιεύματα και προσωπικά αρχεία, σχηματίστηκε η πρώτη, πραγματική, εικόνα της ιστορίας της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και της δράσης των λίγων Έφορων και Επιμελητών Αρχαιοτήτων των χρόνων του Πολέμου και της Κατοχής.

Συνοπτικώς τα περιεχόμενα των πέντε τόμων είναι τα εξής:

Τόμος Ι. Η δεκαετία του '30· η διάλυση των μουσείων και η απόκρυψη των αρχαίων· τα μνημεία και τα μουσεία κατά τον Πόλεμο και την Κατοχή του 1941. Πίνακες των Έφορων και Επιμελητών Αρχαιοτήτων, αναγραφή της αρχαιολογικής νομοθεσίας. Η δράση των γερμανικών ναζιστικών αρχαιολογικών ομάδων και οι μεταξύ τους αντιθέσεις. Η συμπεριφορά των Γερμανών αρχαιολόγων-άξιωματικών προς τους Έλληνες Έφορους και Επιμελητές αρχαιοτήτων. Η διοίκηση των αρχαιολογικών χώρων και οι επεμβάσεις των Γερμανών. Τα σχέδια των Γερμανών για την αναμόρφωση της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας. Έγγραφα 1 έως 210, σελίδες 380 (BAE 332).

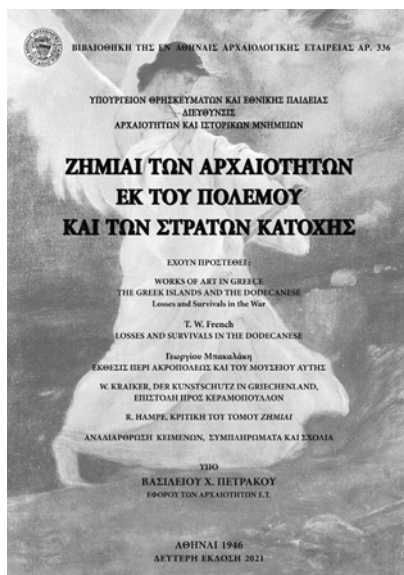
Τόμος ΙΙ. Έγγραφα των ετών 1942 έως 1950 αρ. 211 έως 464. Αλληλογραφία της Υπηρεσίας με τις Έφορείες των Αρ-

χαιοτήτων καὶ τὶς ἀρχὲς Κατοχῆς. Τὸ θέμα τῆς διώξεως τῶν Ἑβραίων. Οἱ σκόπιμες καταστροφὲς ἀρχαιοτήτων, ὡς τῆς Ἀσί- νης, Κρήτης, Τίρυνθος. Ἀποχώρηση τῶν Γερμανῶν, παράδοση τοῦ Γερμανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου, προσωρινὴ ἀπο- κατάσταση πραγμάτων, ἡ Ἀκρόπολη βρετανικὸ φρούριο κατὰ τὰ Δεκεμβριανά. Ἀπολογισμοὶ τῶν Ἐφόρων. Πρῶτος ἀπολο- γισμὸς τῶν Γερμανῶν. Ἐκδοση τοῦ τόμου *Ζημίαι*. Ἰδιωτικὴ γερμανικὴ προσπάθεια ἀναίρεσής του. Ἀναζήτησις τῶν κλαπέν- των ἀρχαίων στὴν Αὐστρία. Ἐπίσημη γερμανικὴ ἀναίρεσις τοῦ τόμου *Ζημίαι*. Ἀποκατάστασις σχέσεων Ἑλλάδος-Γερμανίας. Ἀπόδοσις τοῦ Γερμανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου. Σελί- δες 550 (BAE 333).

Τόμος ΙΙΙ. Ἐγγραφα γιὰ τὰ μνημεῖα καὶ τὶς ἀρχαιότητες τῆς Πελοποννήσου, Στερεᾶς, Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Ἡπεί- ρου τῆς περιόδου 1941 ἕως 1945, ἀρ. 465 ἕως 722 καὶ κυρίως συνολικὲς ἐκθέσεις τῶν Ἐφόρων Ἀρχαιοτήτων γιὰ τὴν κατά- στασι τῶν ἀρχαιοτήτων τῶν περιφερειῶν τους. Σελίδες 290 (BAE 334).

Τόμος ΙV. Ἐγγραφα, ὡς τοῦ τόμου ΙΙΙ, γιὰ τὶς Κυκλάδες, τὰ νησιὰ τοῦ Βορείου Αἰγαίου, τὰ Ἴονια νησιὰ, τὴν Κρήτη καὶ

τὴν Ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία, ἀρ. 723 ἕως 900. Τὸ τελευταῖο μέρος τοῦ τόμου IV περιέχει τὴν ἀλληλογραφία τοῦ Χρήστου καὶ τῆς Σέμνης Καρούζου μὲ ξένους ἀρχαιολόγους, κατὰ πλειονότητα Γερμανούς, τῆς περιόδου 1940 ἕως 1950, ἀρ. 901 ἕως 1012. Οἱ ἐπιστολὲς μεταφράζονται καὶ σχολιάζονται. Σελίδες 436 (BAE 335).

Τόμος V. Ὁ πέμπτος τόμος, ἀνεξάρτητος τῶν προηγουμένων τεσσάρων, εἶναι ἀνασύνθεση καὶ συστηματικὴ κατάταξις τοῦ περιεχομένου τοῦ δημοσιεύματος τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ 1946 «*Zēmiāi tōn Archaiothēton ek tou Polemou kai tōn Stratōn Katochēs*», τὸ ὁποῖο ἀποτελοῦσε τὴν τότε συνοπτικὴ ὑπηρεσιακὴ ἔκθεσις τῶν καταστροφῶν, κλοπῶν καὶ γενικῶς τῶν συνεπειῶν τοῦ Πολέμου καὶ τῆς Κατοχῆς γιὰ τὶς ἀρχαιοτήτες τῆς Ἑλλάδος. Εἶχε συνταχθεῖ γιὰ πολιτικὴ χρῆσις, δηλαδὴ γιὰ τὴ γνωστοποίησις ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος τῶν κλαπέντων ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, Ἰταλοὺς καὶ Βουλγάρους ἀρχαίων, καὶ γιὰ τὴ διεκδίκησις πολεμικῶν ἐπανορθώσεων, ὑπολογισμοὺς ὁ ὁποῖος ἀποδείχτηκε φροῦδος. Τὸ κείμενο ἀναδιαρθρώθηκε καὶ προστέθηκαν οἱ βρετανικὲς ἐκθέσεις γιὰ τὶς ζημιὰς τῶν ἀρχαιοτήτων ἀπὸ τοὺς κατοχικοὺς στρατοὺς καὶ ἡ ἔκθεσις γιὰ

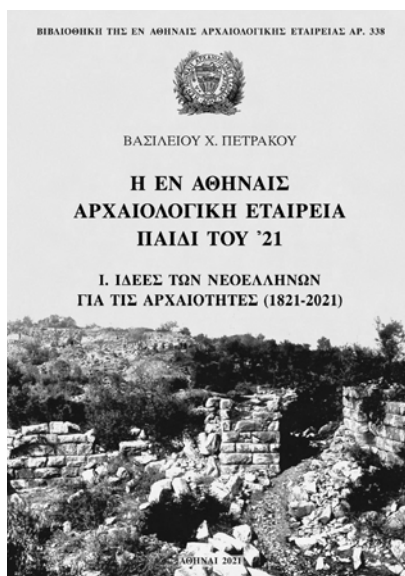
τὴν κατάσταση τῆς Ἀκροπόλεως μετὰ τὰ Δεκεμβριανά, τοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων Γεωργίου Μπακαλάκη. Ἀκόμη ἔχουν προστεθεῖ ἡ ὑπηρεσιακὴ ἔκθεσι τοῦ προϊσταμένου τῆς γερμανικῆς Kunstschutz στὴν Ἑλλάδα καθηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἀξιωματικοῦ Wilhelm Kraiker, τοῦ 1945, ἡ μακρὰ ἀπολογητικὴ ἐπιστολὴ του, τοῦ 1947, πρὸς τὸν Ἀντώνιο Κεραμόπουλλο, Διευθυντὴ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας κατὰ τὴν Κατοχή, ὡς καὶ ἡ ἐκτεταμένη ἀρνητικὴ κριτικὴ τοῦ τόμου *Ζημίαι*, γραμμὴν ἀπὸ τὸν ὑπαξιωματικὸ καθηγητὴ ἀρχαιολόγο Roland Hampe καὶ δημοσιευμένη τὸ 1950 στὸ ἐπιστημονικὸ περιοδικὸ *Gnomon*. Τὰ κείμενα τοῦ Wilhelm Kraiker καὶ τοῦ Roland Hampe ἀναλύονται, σχολιάζονται καὶ ἀναιροῦνται, ἔργο τὸ ὁποῖο ἔπρεπε νὰ εἶχε γίνῃ ἀπὸ δεκαετιῶν. Σελίδες 318 (BAE 336).

Μεταξὺ τῶν κεμένων τῶν ἐγγράφων τῶν τόμων παρεμβάλλεται ἡ ἀναγραφὴ πολεμικῶν καὶ πολιτικῶν γεγονότων, θάνατοι ἐπιφανῶν προσώπων, ἐκδόσεις βιβλίων. Τὸ ὅλο συμπληρώνεται, ὅπου χρειάζεται, μὲ ἐκτενὴ σχόλια γιὰ τὴν πληρέστερη εἰκόνα τῶν περιεχομένων στὰ ἔγγραφα. Ἀκόμη, τῶν περισσοτέρων γερμανικῶν καὶ ἰταλικῶν ἐγγράφων, καὶ ὅλων τῶν ἐπιστολῶν, παρέρχεται μετάφρασις. Ὅλα τὰ δημοσιευόμενα κείμενα ἀποτελοῦν ἄμεσες καὶ γνήσιες μαρτυρίες, εἴτε εἶναι Ἑλλήνων, εἴτε Γερμανῶν ἢ Ἰταλῶν. Καθὼς εἶναι χρονολογικῶς δημοσιευμένα, παρακολουθοῦμε τὴν ἱστορίαν τῶν ἐλληνικῶν ἀρχαιοτήτων κατὰ τὶς τραγικότερες ἡμέρες τῆς νεότερης ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, ἐντελῶς ἄγνωστης, 80 χρόνια μετὰ τὰ γεγονότα.

Οἱ πέντε τόμοι, ἐξώφυλλα καὶ σελίδες κεμένου, περιέχουν εἰκόνες μνημείων ἢ σκηνῶν τοῦ Πολέμου καὶ τῆς Κατοχῆς, καὶ συστηματικὰ ἀναλυτικὰ εὑρετήρια ὀνομάτων, πραγμάτων, γεγονότων.

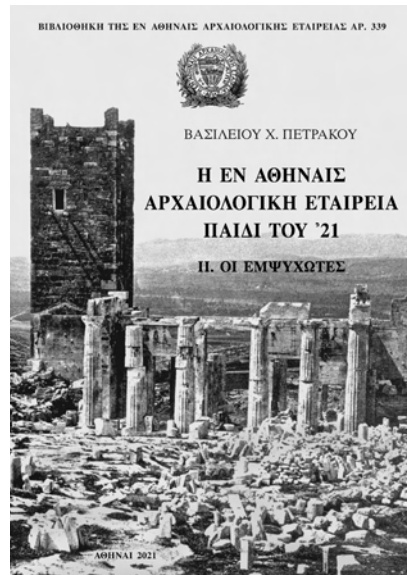
Μὲ τὸν τίτλο *Ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικὴ Ἐταιρεία, παιδὶ τοῦ '21*, ἐκδόθηκε δίτομο ἔργο, ὡς συμμετοχὴ στὸν ἐορτασμὸ τῶν 200 χρόνων ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασι τοῦ 1821, ἔργο τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἐταιρείας.

Ὁ πρῶτος τόμος ἔχει ὑπότιτλο *Οἱ Ἰδέες τῶν Νεοελλήνων γιὰ τὶς ἀρχαιότητες (1821-2021)* καὶ ἀποτελεῖ ἔκθεσι τῶν κυρίων ἀπόψεων οἱ ὁποῖες διατυπώθηκαν γιὰ τὴν ἀξία καὶ τὴ

σημασία των ελληνικών αρχαιοτήτων από τα χρόνια του Ρήγα έως το 2021. Βασικό στοιχείο, που αποτελεί τον άξονα όσων γράφονται, είναι το ιστορικό κενό από τη συμβατική άφετηρία του 146 π.Χ., άφετηρία της απώλειας της πολιτικής έλευθερίας της Ελλάδος, μέχρι του 1821. Η γεφύρωση του κενού γίνεται με τις ιδέες του Ρήγα, όπως παρουσιάζονται στη Χάρτα και με τις ιδέες των ανθρώπων του Αγώνα και των τότε λογίων, οί όποιοι, έπηρεασμένοι από τον περιηγητισμό του 18ου και 19ου αϊ. και τον Διαφωτισμό, δημιούργησαν ιστορικά ρεύματα που κυριάρχησαν, παράλληλα προς το γλωσσικό ζήτημα, το όποιο και αυτό αποτελεί μέρος του όλου πολιτικού προβλήματος αλλά και έχει απασχολήσει τους Έλληνες, τους έβλαψε και εξακολουθεί να τους απασχολεί.

Τη δημιουργία και ανάπτυξη των ιδεών της έποχής του Αγώνα και του Καποδίστρια, την αναλαμβάνει δεκαεπτά χρόνια ύστερα από το '21 ό κύριος παράγων της έρευνας και της μελέτης της μνημειακής αρχαιότητας στην Ελλάδα, ή Αρχαιολογική Έταιρεία. Κατά περίπτωση μνημονεύονται οί κρατικές ένέργειες, όχι γνώμες ή απόψεις, ως προς τις αρχαιότητες που ύπηρετούσαν πάντοτε πολιτικές ή κομματικές σκοπιμότητες.

Ὁ δεύτερος τόμος, με ὑπότιτλο *Οἱ Ἐμψυχωτές*, εἶναι τὸ *Μητρῶν* τῶν ἐταίρων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας κατὰ τὴν πρώτη ἑκατονταετία τοῦ βίου της, 1837-1937. Ἐκδίδεται, χωρὶς περικοπὲς ἢ διορθώσεις, καὶ περιέχει ± 3000 μέλη, με τὴ βοήθεια τῶν ὁποίων ἡ Ἑταιρεία μπόρεσε νὰ δράσει καὶ νὰ δημιουργήσει τὸ μέγα ἐθνικὸ καὶ ἐπιστημονικὸ ἔργο της: ἀνασκαφές, μουσεῖα, δημοσιεύσεις, διεθνῇ περιοδικά, ἀρχεῖο, βιβλιοθήκη. Ἡ δεύτερη ἑκατονταετία χρειάζεται ἀκόμη 15 χρόνια γιὰ νὰ συμπληρωθεῖ καὶ θὰ ἀποτελέσει μέριμνα τῶν διαδόχων μας.

Καίρια εἰκονογράφηση καὶ ἀναλυτικὰ εὗρετήρια συμπληρώνουν τὰ κείμενα τῶν δύο τόμων, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν συνοπτικὸ ἀπολογισμὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς μας πορείας, ἐπὶ 200 χρόνια.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ μεγάρου τῆς Ἑταιρείας, ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ κ. Martin Schäfer καὶ τὴν ἐποπτεία τῆς ἐντεταλμένης Συμβούλου κυρίας Ντόρας Βασιλικοῦ, παρέμεινε μεγάλο χρονικὸ διάστημα κλειστὴ γιὰ τοὺς μελετητές, κατὰ τὶς κυβερνη-

τικὲς ἀποφάσεις, ὅπως καὶ τῶν Ξένων Ἀρχαιολογικῶν Σχολῶν, χωρὶς νὰ παύσει νὰ πλουτίζεται. Τὸ φθινόπωρο ἐπαναλήφθηκε ἡ λειτουργία της, σύμφωνα πάντοτε μὲ τοὺς κυβερνητικούς κανονισμούς.

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ

Τὸ ἐπιστημονικὸ Ἀρχεῖο τῆς Ἑταιρείας, τὸ ὁποῖο διευθύνεται ἀπὸ τὴν κυρία Ἰωάννα Νίνου, προσέφερε διὰ τῆς ἠλεκτρονικῆς ὁδοῦ, ὅλο τὸν χρόνο, πλῆθος πληροφοριῶν ποὺ ζήτησαν Ἕλληνες καὶ ξένοι ἐπιστήμονες, πέραν τῶν ὧσων εἶναι προσιτὰ στὸ διαδίκτυο, ἀπὸ τὸ περιεχόμενον τοῦ Ἀρχείου: ἔγγραφα, ἡμερολόγια ἀνασκαφῶν, φωτογραφίες, σχέδια, τὰ περιοδικὰ μας καὶ ἡ σειρὰ τῆς «Βιβλιοθήκης». Τὸ Ἀρχεῖο πλουτίστηκε μὲ νέα στοιχεῖα τῶν καταλοίπων τοῦ Δημητρίου Πάλλα καὶ νέου μέρους τοῦ προσωπικοῦ ἀρχείου τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς Ἑταιρείας.

Τὸ Ἀρχεῖο ἄρχισε νὰ ὁργανώνεται ἀπὸ τὸ 1957 ἕως τὶς ἀρχὲς τοῦ 1959 ἀπὸ τοὺς τότε νέους συντάκτες τῶν Ἀρχείων τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν Λεάνδρου Βρανούση καὶ Μενελάου Τουρτόγλου καὶ τοῦ συντάκτου τοῦ παρόντος, νέου τότε ἀρχαιολόγου, οἱ ὁποῖοι τακτοποίησαν τὰ διοικητικῆς φύσεως ἔγγραφα. Τὸ ἔργο συνέχισε γιὰ σύντομο διάστημα ὁ ἐπίσης συντάκτης τῆς Ἀκαδημίας Βασίλειος Σφυρόερας.

Ἡ πλήρης τακτοποίηση καὶ ὁργάνωση τοῦ Ἀρχείου ἄρχισε τὸ 1990 μὲ τὸν διορισμὸ στὴ θέση τῆς διευθύντριας τοῦ Ἀρχείου τῆς κυρίας Ἰωάννας Νίνου, χάρις στὴν ὁποία τὸ Ἀρχεῖο ἔχει λάβει τὴ σημερινὴ μορφή ἀπὸ ἀποψη κατατάξεως τοῦ περιεχομένου του. Βεβαίως ἓνα Ἀρχεῖο αὐξάνεται συνεχῶς μὲ νέα προσκτήματα, σχέδια, φωτογραφίες, προσφορὲς προσωπικῶν ἀρχείων, καὶ ποτὲ δὲν θὰ θεωρηθεῖ τελειωμένο καὶ ὁλοκληρωμένο. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ σταθμοί. Ἐνα σταθμὸ στὸν βίον τῶν 184 χρόνων τῆς Ἑταιρείας ἀποτελεῖ ἡ μὲ δαπάνες τῆς «Κοινωνίας τῆς Πληροφορίας» καὶ τοῦ ΕΣΠΑ ψηφιοποίηση τοῦ μεγαλύτερου καὶ σημαντικότερου μέρους τοῦ Ἀρχείου καὶ ἡ δημοσίευσή του στὸ Διαδίκτυο. Στὸ ἔργο αὐτὸ ἐργάστηκαν πολλοὶ καὶ μνημονεύονται στὸ εἰδικὸ πολυτελὲς τεῦχος μὲ τίτλο *Τὸ Ἀρχεῖο τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας*

(Αθήνα 2015). Έδω θὰ μνημονεύσω μόνον δύο συνεργάτες, τοὺς ἀρχαιότερους, ποὺ εἶχαν τὸ μεγάλο βάρος τῆς ἐπίβλεψης καὶ συντονισμοῦ τοῦ ὅλου ἔργου. Τῇ διευθύντρια τοῦ Ἀρχείου Ἰωάννα Νίνου καὶ τὸν ἐρευνητὴ τῆς Ἀκαδημίας, παλαιὸ συνεργάτη μου, Κώστα Καλογερόπουλο.

Ἐπειδὴ τὰ αἰτήματα μελετητῶν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Ἐξωτερικὸ ὑποβάλλονται συνεχῶς καὶ ἀθρόα πρὸς τὴν Ἐταιρεία γιὰ παροχὴ στοιχείων ποὺ φυλάσσονται στὸ Ἀρχεῖο, ὅπως ἐπίσης δημοσιεύονται καὶ μομφές ὅτι ἡ Ἐταιρεία δὲν δημοσιοποιεῖ τὸ Ἀρχεῖο της, μὲ τὴν εὐκαιρία καὶ τῆς ἐπετείου τῶν 200 χρόνων ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ '21, παραθέτω ἐν συντομίᾳ στὸ τέλος τοῦ παρόντος τόμου, πρὸ τοῦ Ἐπιλόγου, τὰ ὅσα ἐκ τῶν ἐπιστημονικῶν στοιχείων τοῦ Ἀρχείου ἔχουν δημοσιευθεῖ στὸ Διαδίκτυο καὶ ἡ χρῆση τους εἶναι ἐλεύθερη. Πρῶτα πρῶτα ὅλα τὰ δημοσιεύματα τῆς Ἐταιρείας, περιοδικὰ καὶ μονογραφίες, κατόπιν 700 κείμενα γιὰ τὶς ἀνασκαφές τῆς Ἐταιρείας καὶ τέλος τὸ ἀρχεῖο ὑλικό. Ἡμερολόγια ἀνασκαφῶν, φωτογραφίες, σχέδια, προσωπικὰ ἀρχεῖα. Αὐτόνοητο εἶναι ὅτι ἔφθασε ὁ καιρὸς καὶ οἱ σκόπμιες μοχθηρὲς μομφές νὰ τερματισθοῦν καὶ ὅσοι ἐπιθυμοῦν πληροφορίες ἀρχεῖακὲς ἀπὸ τὴν Ἐταιρεία νὰ συμβουλευοῦνται τὸν κατάλογο ποὺ ἀκολουθεῖ (σελ. 69-107) πρὶν ἀποφασίσουν νὰ ὑποβάλουν κάποιον σχετικὸ αἶτημα, τὸ ὁποῖο πιθανῶς περικτεύει.

ΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Τὰ μαθήματα τῆς Τετάρτης, τὰ ὁποῖα ἐπὶ 30 χρόνια εἶχαν δημιουργήσει παράδοση σπάνια γιὰ τὰ ἑλληνικὰ πράγματα, συνεχίστηκαν ὡς διαδικτυακὲς ὁμιλίες, ποὺ ὀργάνωσε ἡ Σύμβουλος κυρία Ντόρα Βασιλικοῦ καὶ τῶν ὁποίων τὴν τεχνικὴ ἐπιμέλεια εἶχε ἡ κυρία Ἀλεξάνδρα Κόττη. Ὁ κύκλος τῶν ὁμιλιῶν ἔχει τίτλο «Ἀνασκαφὲς σὲ ἐξέλιξη. Νέες ἔρευνες καὶ εὐρήματα».

Δρ Βασίλειος Πετράκης, 16 Ἰουνίου 2021, «Λακωνία φθεγγομένη»: τὸ νέο σύνολο τεκμηρίων Γραμμικῆς Β ἀπὸ τὸ μυκηναϊκὸ συγκρότημα τοῦ Ἁγίου Βασιλείου.

Ἀντώνης Κοτσώνας, καθηγητὴς Πανεπιστημίου Νέας Υόρκης, 3 Νοεμβρίου 2021, «Λύκτος, πόλις Κρήτης»: Νέες ἀνασκαφὲς καὶ ἱστορικὴ διαχρονία.

Διαμαντὴς Παναγιωτόπουλος, καθηγητὴς Πανεπιστημίου Χαϊδελβέργης, 10 Νοεμβρίου 2021, Ἀνασκάπτοντας μία ἀνασκαφή. Δέκα χρόνια ἔρευνας στὴ μινωικὴ Κουμάσα.

Γιάννης Λῶλος, καθηγητὴς Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, 17 Νοεμβρίου 2021, Ἀνασκαφὴ ἀρχαίας Σικυώνας.

Ξένη Ἀραπογιάννη, Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων ἐ.τ., 24 Νοεμβρίου 2021, Τὸ ἀρχαῖο θέατρο τῆς Θουρίας. Μία ἀνασκαφὴ σὲ ἐξέλιξη.

Βασίλειος Ἀραβαντινός, Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων ἐ.τ., 1 Δεκεμβρίου 2021, Ἡ ἀνασκαφικὴ περιπέτεια τοῦ Μυκηναϊκοῦ ἀνακτόρου Θηβῶν.

Λευτέρης Πλάτων, καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 8 Δεκεμβρίου 2021, Ἡ ἀνασκαφὴ στὴ μινωικὴ Ζάκρο: νέα πορίσματα καὶ προκλήσεις.

Ἄννα Φίλιππα-Touchais, Συνεργάτις τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, Νίκος Παπαδημητρίου, Διευθυντὴς τοῦ Μουσείου Παύλου καὶ Ἀλεξάνδρας Κανελλοπούλου, 15 Δεκεμβρίου 2021, Προϊστορικοὶ Τύμβοι Βρανᾶ Μαραθῶνα. Οἱ πρόσφατες μελέτες τῶν ἀνασκαφῶν Σ. Μαρινάτου.

Νεκτάριος Καραδήμας, Πανεπιστήμιο Κρήτης, 22 Δεκεμβρίου 2021, Ίχνηλατώντας τὸ νέο Μυκηναϊκὸ ἀνάκτορο στὸν Ἅγ. Βασίλειο Λακωνίας.

Ἀνδρέας Βλαχόπουλος, καθηγητὴς Πανεπιστημίου Ἰωαννίνων, 19 Ἰανουαρίου 2022, Βαθὺ Ἀστυπάλαια. Ἐνα διαχρονικὸ παλίμψηστο τῆς Ἀρχαιολογίας τοῦ Αἰγαίου.

Ἰωάννης Βερελῆς, καθηγητὴς Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, 2 Φεβρουαρίου 2022, Ἡ παλαιοχριστιανικὴ βασιλικὴ τῆς Κάτω Σικυνώνας (Κιάτου): παλαιὲς καὶ νεώτερες ἔρευνες.

Χριστίνα Τελεβάντου, διευθύντρια ἀνασκαφῶν Στρόφιλα Ἄνδρου, 16 Φεβρουαρίου 2022, Ἀνασκαφὴ Στρόφιλα Ἄνδρου. 25 χρόνια ἐρευνῶν (1997-2022).

Πέτρος Θέμελης, καθηγητὴς Κλασικῆς Ἀρχαιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, 23 Φεβρουαρίου 2022, Ἀρχαία Μεσσήνη. Πρόσφατες ἔρευνες.

Μαρίζα Μαρθάρη, Ἐφορος Ἀρχαιοτήτων ἐ.τ., 9 Μαρτίου 2022, Καστρί Σύρου: οἱ νέες ἔρευνες στὴν «Ἀκρόπολη τῆς Χαλανδριανῆς».

Γεώργιος Παπασάββας, καθηγητὴς Πανεπιστημίου Κύπρου, 16 Μαρτίου 2022, Τὸ Ἱερὸ τοῦ Ἑρμῆ καὶ τῆς Ἀφροδίτης στὴ Σύμη Βιάννου στὴν Κρήτη: Ἀνασκόπηση τῶν ἀνασκαφῶν καὶ τῆς ἔρευνας.

Ἑλένα Κουντούρη, προϊσταμένη Δ/σης Προϊστ. & Κλασ. Ἀρχαιοτήτων ΥΠΠΟΑ, 23 Μαρτίου 2022, Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἔρευνα τῶν ἐτῶν 2018-2021 στὴ μυκηναϊκὴ ἀκρόπολη τοῦ Γλᾶ Βοιωτίας: νέα δεδομένα καὶ μελλοντικὲς προκλήσεις.

Χριστίνα Τελεβάντου, διευθύντρια ἀνασκαφῶν Ἀγ. Ἀνδρέα Σίφνου, 30 Μαρτίου 2022, Ἀνασκαφὴ Ἀγ. Ἀνδρέα Σίφνου. Ἡ μυκηναϊκὴ ἀκρόπολη καὶ ἡ ἐπανακατοίκησή της κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους.

Μιχαὴλ Κοσμόπουλος, καθηγητὴς Πανεπιστημίου Μιζούρι-Σαιντ Λούις, ΗΠΑ, 6 Ἀπριλίου 2022, Ἡ ἀνασκαφὴ στὴν Ἰκλαινα. Νέα συμπεράσματα γιὰ τὸ μυκηναϊκὸ βασίλειο τῆς Πύλου.

ΔΩΡΕΕΣ

Προσέφεραν ὑπὲρ τῶν σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας:

Τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καὶ Ἀθλητισμοῦ

Τὸ Ἰδρυμα Σταῦρος Νιάρχος

Τὸ Ἰδρυμα Ψύχα

Ἡ κυρία Ἀθηνᾶ Κακούρη-Ἰακωβίδη στὴ μνήμη Σπύρου Ἰακωβίδη.

The Hellenic Government-Karakas Family Foundation Professorship in Greek Studies, UMSL Global, University of Missouri-St. Louis.

The Malcolm Hewitt Wiener Foundation.

The Institute of Aegean Prehistory.

The Archaeological Society Foundation.

Ὁ κύριος Ἄγγελος Χανιώτης.

Ἡ «ΑΙΓΕΑΣ ΑΜΚΕ».

Ἡ κυρία Μαρία Πιπιλῆ, εἰς μνήμην Ροζαλίνδης Παπαντωνίου.

Ἡ κυρία Μίκα Ματζουράνη, Συλλογὴ βιβλίων.

Ἡ κυρία Ἀγγελικὴ Λεμπέση, ἔκδοση μονογραφίας.

Ἡ κυρία Ὑλγα Γκράτζιου, ὁμ. καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κρήτης, Τὰ κατάλοιπα Δημητρίου Ι. Πάλλα.

ΑΡΧΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΣ

Τὸ ἠλεκτρονικῶς δημοσιευμένο Ἀρχεῖο τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἀποτελεῖται ἀπὸ φωτογραφίες τοῦ Γενικοῦ Ἀρχείου (ΠΑΕ, ΑΕ, Ἔργον, ΒΑΕ), τὰ προσωπικὰ ἀρχεῖα ἀρχαιολόγων, σχέδια τοῦ Γενικοῦ Ἀρχείου (ΠΑΕ, ΑΕ, Ἔργον, ΒΑΕ), καὶ ἡμερολόγια ἀνασκαφῶν. Οἱ φωτογραφίες εἶναι περίπου 70.000, τὰ σχέδια περίπου 20.000, τῶν ἡμερολογίων παρουσιάζονται περίπου 30.000 σελίδες, ὡς καὶ 18 Κατάλογοι τῶν παλαιῶν Συλλογῶν Ἀρχαίων τῆς Ἑταιρείας, πὺ βρίσκονται ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 19ου αἰῶνος στὸ Ἐθνικὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Οἱ φωτογραφίες εἶναι τῶν ἐκθέσεων ἀνασκαφῶν τῶν ΠΑΕ, ἀναστηλώσεων καὶ μελετῶν τῆς ΑΕ, δημοσιευμένες καὶ μὴ.

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ - ΑΘΗΝΑ: 1.302 φωτογραφίες.

ΑΤΤΙΚΗ: 16.695 φωτογραφίες. Τόποι, ἐνδεικτικῶς πάντοτε: Ἀραφὴν, Βραυρῶν, Ἐλευσίς, Ἱερὰ ὁδός, Μαραθῶν, Μοσχάτο, Νέα Μάκρη, Περατὴ, Πειραιεύς, Ραμνοῦς (ἀρχεῖο Β. Χ. Πετράκου, 9.316 φωτ.), Ὑμηττός, Ὠρωπός (Ἀμφιάρειον, Σκάλα Ὠρωποῦ).

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ: 10.443 φωτογραφίες. Τόποι: Ἀχαΐα, Ἐπίδαυρος, Ἥλις, Κόρινθος-Κορινθία, Κράναιο, Λέχαιο, Λυκόσουρα, Μάνη, Μεθώνη, Μεσσήνη, Μυκῆνες, Μυστράς, Πύλος - Πυλία, Σικυών, Τεγέα.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ: 3.108 φωτογραφίες. Τόποι: Ἀγ. Σοφία Μύτικα, Ἀγ. Ἡλίας Ἰθωρίας, Ἀγ. Νικόλαος στὰ Καμπιά, Ἀγκραιφία, Ἀλυζία, Ἀμβρακία, Ἀμφισσα, Αὐλὶς, Γλᾶς, Δελφοί, Ἐλευθερές, Ἐπισκοπὴ Εὐρυτανίας, Θέρμος, Θεσπιές, Θήβα, Καλυδών, Κάτω Βασιλικὴ Αἰτωλίας, Κέφαλος Ἀμβρακικοῦ, Κλαύσειο,

Κορώνεια, Λεβάδεια, Λεῦκτρα, Ὀρχομενός, Ὅσιος Λουκάς, Πλαταιές, Ριτσώνα, Στράτος, Τανάγρα, Ὑπάτη, Χαιρώνεια.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ: 1.606 φωτογραφίες. Τόποι: Ἀγιά Λαρίσης, Ἀλμυρός, Ἀμφάνες, Βλαχολίβαδο, Βόλος, Γόννοι, Δημητριάς, Ἐλασσών, Ἰωλκός, Καρδίτσα, Κραννών, Λάρισα, Παγασές, Πτελεός, Πύθιον, Σέσκλο, Σκοτοῦσα, Τρίκερι, Τρίκκη, Τύρναβος, Φάρσαλος, Φερές, Φθιώτιδες Θῆβες, Χυρετίες, Διάφορα Θεσσαλίας.

ΗΠΕΙΡΟΣ: 1.680 φωτογραφίες. Τόποι: Ἄγ. Γεώργιος Νεγάδων, Ἄρτα (Ἄγ. Θεοδώρα, Παρηγορήτισσα), Βουλγαρέλι (Ἄγ. Γεώργιος Δροσοπηγῆς, Παναγία Βελλᾶς), Γλυκὺ Παραμυθιάς, Δωδώνη, Ἐφύρα, Κασσώπη, Κίπερη, Νεκρομαντεῖον, Νικόπολις, Πανδοσία, Πρέβεζα (Ἄγ. Ἀθανάσιος, Ἄγ. Νικόλαος, Μουσεῖο), Ροδιά (Ἄγ. Νικόλαος), Φιλιππιάς, Βόρειος Ἥπειρος.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ: 3.936 φωτογραφίες. Τόποι: Ἄγ. Ἀχίλλειος Πρεσπῶν, Ἅγιον Ὅρος, Ἀκροπόταμος, Ἀμφίπολις, Ἀναρράχη, Ἄργος Ὀρεστικόν, Βεργίνα, Γαληψός, Δίον, Ἐράτυρα, Ἡρακλείτσα Καβάλας, Θεσσαλονίκη, Καβάλα, Καλαμίτσα Καβάλας, Καλλιθέα Χαλκιδικῆς, Καρύτσα Πιερίας, Καστοριά, Κοζάνη, Λεῖβηθρα, Λευκάδια Ναούσης, Λευκόπετρα, Μίεζα Ναούσης, Μπαλτανέτο Ναούσης, Νάουσα, Νεστόριο, Νησὶ Ἀλεξανδρείας, Νιγρίτα, Νικήσιανη, Ντικιλὶ Τάς, Οἰσύμη, Πέλλα, Πετράλωνα Χαλκιδικῆς, Ρεντίνα, Σέρρες, Σιάτιστα, Σίνδος, Σοχός, Σύνδενδρο, Τορώνη, Φίλιπποι, Φλώρινα, Διάφορα Μακεδονίας.

ΘΡΑΚΗ: 1.763 φωτογραφίες. Τόποι: Ἀβδηρα, Ἄγ. Γεώργιος Μαρωνείας, Ἄγ. Γεώργιος Πετρωτῶν, Ἄγ. Χαράλαμπος Μαρωνείας, Ἀσὰρ Τεπέ, Ἐρπὲ Τεπέ, Ἴν Ντερέ, Καλὲ Κοίλων, Μαρώνεια, Μεσημβρία, Πολύστυλο Ἀβδήρων, Προσκυνητές, Ρίζα Ἐβρου, Σπήλαιο Μαρωνείας, Σύναξη Μαρωνείας.

ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ: 472 φωτογραφίες. Τόποι: Ἀντικύθηρα, Ἰθάκη (Ἄετός), Κέρκυρα (Πόλη, Καρδάκι, Κορακιάνα, Παλαιόπολις, Ρόδα, Μουσεῖο), Κεφαλληνία (Βάλτσα, Κοντογεννάδα, Κράνη, Κρανιά, Λαγκίθρα, Λιοστασάκια, Μαζαρακάτα, Μεταξάτα, Οἰκόπεδα, Σάμη, Διάφορα), Κύθηρα (Παλιόκαστρο), Λευκάδα, Ἀπόλπαινα-Μονὴ Ὁδηγητρίας).

ΕΥΒΟΙΑ: 797 φωτογραφίες. Τόποι: Αὐλωνάρι, Ἐρέτρια,

Κάρυστος, Λίμνη, Μάνικα, Οίχαλία, Πεί, Πλατανιστός, Ποταμιά, Τρύπα, Χαλκίς, Ψαχνά.

ΝΗΣΙΑ ΒΑ. ΑΙΓΑΙΟΥ: 538 φωτογραφίες. Τόποι: Ίκαρία (Νᾶς), Λέσβος (Έρεσός, Κλοπεδή, Κράτηγος, Μέσα, Μήθυμνα, Μυτιλήνη, Μουσείο Μυτιλήνης, Χωράφα), Λήμνος, Σάμος.

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ: 354 φωτογραφίες. Τόποι: Κάρπαθος (Άφωτη), Κῶς (Πόλη, Καρδάμαινα, Μαστιχάρη, Πυλί), Νίσυρος, Ρόδος (Πόλη, Άρνίθα), Σύμη, Τήλος.

ΚΥΚΛΑΔΕΣ: 6.952 φωτογραφίες. Τόποι: Άμοργός (Μινώα), Άνδρος (Ζαγορά), Δήλος, Θήρα (Άκρωτήριο, Σελλάδα, Καμάρι), Κέα, Κύθνος, Μύκονος, Νάξος (Άπλώματα, Γρόττα, πλ. Μητροπόλεως, Σαγκρί, Ύδρια), Πάρος (Δήλιον, Καταπολιανή, Κουνκουναριές, Τρεῖς Έκκλησιές), Σίφνος (Άγ. Άνδρέας), Τήνος (ναὸς Ποσειδῶνος, Εὐμπουργο).

ΚΡΗΤΗ: 4.143 φωτογραφίες. Τόποι: Άμνισός, Άρκαλοχώρι, Άρχάνες, Βασιλική Ίεραπέτρας, Βερά Ήπισκοπή, Βυζάρι, Γιούχτας, Ζάκρος, Ζώμινθος, Ίδαϊον Άντρο, Καστέλλι Χανίων, Καστρι Χερσονήσου, Κατσαμπᾶς, Νίρου Χάνι, Όλοῦς, Πόρος Ήρακλείου, Σκλαβόκαμπος, Σύμη Βιάννου.

ΞΕΝΑ ΜΟΥΣΕΙΑ / VARIA: 153 παλαιές φωτογραφίες, κυρίως μελετῶν στὴν ΑΕ.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ (ΒΑΕ)

Οἱ φωτογραφίεςτῶν μονογραφιῶν (ΒΑΕ) ποὺ περιλαμβάνονται στὸ Γενικὸ Άρχεῖο. Ἔχει ψηφιοποιηθεῖ ξεχωριστὰ καὶ τὸ ὑλικὸ τῶν κάτωθι μονογραφιῶν (5.756 φωτ.): ΒΑΕ 73 (*Ταφικὸς Κύκλος Β Μυκηνῶν*), ΒΑΕ 85 (*Πινακίδες Ζάκρου*), ΒΑΕ 102 (*Σύμη Βιάννου I*), ΒΑΕ 107 (*Γλᾶς I*), ΒΑΕ 143 (*Άκρωτ. Θήρας, Τοιχογραφίες Δυτ. Οἰκίας*), ΒΑΕ 159 (*Σύμη Βιάννου II*), ΒΑΕ 173 (*Γλᾶς II*), ΒΑΕ 179 (*Thera IV-V*), ΒΑΕ 180-VI (*Thera VI*), ΒΑΕ 180-VII (*Thera VII*), ΒΑΕ 185 (*Έλενσίς, Πυρὲς θυσιῶν*), ΒΑΕ 191 (*Άκρωτ. Θήρας, Νεολιθικὴ καὶ πρῶμῃ Έποχῇ τοῦ Χαλκοῦ*), ΒΑΕ 193 (*Νάξος, νότιο νεκροταφεῖο*), ΒΑΕ 208 (*Torone I*), ΒΑΕ 210 (*Μεσσήνη, Ἡρωες καὶ ἡρῶα*), ΒΑΕ 211 (*Μεσσήνη, Άρτεμίσιον*), ΒΑΕ 212 (*Άκρωτ. Θήρας, Μελέτη*

ὁρόφων), BAE 225 (Σύμη Βιάννου III), BAE 244 (Μυκῆνες, ΒΔ. Συνοικία), BAE 255 (Μεσσήνη, Ἀσκληπιεῖο), BAE 256 (Σύμη Βιάννου IV), BAE 258 (Μυκῆνες, Ἐργαστήριον), BAE 278 (Μυκῆνες, ΝΔ. Συνοικία).

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΟΡΛΑΝΔΟΥ, 11.390 φωτογραφίες (καὶ μικρὰ σχέδια) ἀνασκαφῶν. Περιοχές (ἐνδεικτικά): Ἅγιον Ὅρος, Ἀρχαία Ἀγορά, Ἀττική, Ἄρτα, Μεσσήνη, Μυστρᾶς, Νικόπολις, Ὅσιος Μελέτιος, Πάρος, Πάτιμος, Σικυών. Πολλὲς ἀφοροῦν ἔρευνες καὶ μελέτες τοῦ Ὁρλάνδου, ὅπως γιὰ τὰ βυζαντινὰ γλυπτά.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: 367 φωτογραφίες καὶ μικρὰ σχέδια ἀνασκαφῶν του. Τόποι: Ἀθήνα, Σούνιο, Μακεδονία, Πελοπόννησος, Μακεδονία, Νησιά, Μ. Ἀσία, Κλαζομενές.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: 1.988 φωτογραφίες ἀνασκαφῶν του. Τόποι: Βραυρῶν, Σπήλαιο Πανός, Σπήλαιο Πεντέλης, Ἐπίδαυρος, Μυκῆνες.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΡΑΥΛΟΥ: 1.587 φωτογραφίες ἀνασκαφῶν καὶ μελετῶν. Τόποι (ἐνδεικτικά): Ἀθήνα, Ἐλευσίνα, Ἱερὰ ὁδός.

ΣΧΕΔΙΑ

Τὰ 19.892 ψηφιοποιημένα σχέδια τοῦ Γενικοῦ Ἀρχείου προέρχονται κυρίως ἀπὸ τὶς ἀνασκαφικὲς ἐκθέσεις στὰ ΠΑΕ καὶ τὸ Ἔργον, τὶς μελέτες στὴν ΑΕ, τὶς μονογραφίες τῆς ΒΑΕ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἐπιμέρους ἀρχεῖα, ὅπως τὸ ἀρχεῖο Ἀν. Ὁρλάνδου, τὸ ἀρχεῖο Ἰ. Τραυλοῦ μὲ 4.764 μεγάλα καὶ μικρὰ σχέδια καὶ σκαριφήματα, τὸ ἀρχεῖο ἀνασκαφῆς Ραμνοῦντος (922 σχέδια), Μυκηνηῶν, Γλᾶ, Περατῆς, Πυλίας τοῦ ἀρχείου Σπ. Ἰακωβίδη, Θέρμου τοῦ ἀρχείου Ἰ. Παπαποστόλου κ.ἄ. Πολλὰ σχέδια εἶναι ἑγχρωμα, ὁρισμένα δὲν εἶναι ἀνασκαφικὰ ἢ ἀρχαιολογικά, ὅπως τὰ σχέδια τοῦ Μεγάρου τῆς Ἑταιρείας. Ἀκόμη δημοσιεύονται ξεχωριστὰ καὶ τὰ σχέδια τῶν ἐξῆς μονογραφιῶν: BAE 22 (Ἀποτυμπανισμός), BAE 33 (Κέραμοι τῆς Καλυδῶ-

νος), BAE 56 (Τάφοι λιμένος Κνωσοῦ), BAE 67 (Περατή), BAE 72 (Υστερομυκηναϊκοὶ ἐλλαδικοὶ θησαυροί), BAE 76 (Κεραμοπλαστικὸς διάκοσμος βυζαντ. κτηρίων Κωνσταντινουπόλεως), BAE 115 (Ἱερὸ Ἀρτέμιδος Μουνιχίας), BAE 135 (*Achaean Grave Stelai*), BAE 191 (Ἀκρωτ. Θήρας, Νεολιθική καὶ πρώτη Ἐποχὴ τοῦ Χαλκοῦ), BAE 212 (Ἀκρωτ. Θήρας, Μελέτη ὁρόφων), BAE 256 (Σύμη Βιάννου IV), BAE 278 (Μυκῆνες, ΝΔ. Συνοικία).

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΑΝΑΣΚΑΦΩΝ

Τὰ ἀνασκαφικὰ ἡμερολόγια εἶναι τοῦ Γενικοῦ Ἀρχείου καὶ τῶν ἀρχείων ἀρχαιολόγων (30.000 σελίδες). Τῶν ἡμερολογίων τοῦ Γενικοῦ Ἀρχείου ἡ δημοσίευση περιλαμβάνει ἡμερολόγια ἀπὸ τοῦ 1920 μέχρι τοῦ 1957. Σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις (Βραυρών, Γλᾶς, Ἐλευσίς, Μυκῆνες, Σύμη Βιάννου) ἔχουν ψηφιοποιηθεῖ ἡμερολόγια καὶ πέραν τοῦ 1957 καὶ σὲ δύο ἔχουμε πλήρη σειρὰ (Σελλάδας Θήρας, Φιλίππων). Τῶν προσωπικῶν ἀρχείων ἔχουν δημοσιευθεῖ τὰ ἐξῆς:

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗ: Τό «Ἡμερολόγιο τῆς Ὑπηρεσίας» καὶ οἱ λοιποὶ φάκελοι τοῦ ἀρχείου κατὰ τὸν κατάλογο τοῦ Ἰωάννη Σβορώνου, καθὼς ἐπίσης καὶ φάκελοι μὲ συμπληρωματικὸ ἀρχεῖακὸ ὑλικὸ ποὺ παραδόθηκαν στὴν Ἑταιρεία ἀπὸ τὸν γιὸ τοῦ Εὐστρατιάδη, Μιχαήλ. Ἀκόμη παρατίθεται δεύτερος κατάλογος μὲ σύντομη περιγραφὴ τῶν Οὐρανίας Βιζυνοῦ, Γεωργίας Μαλλοῦχου καὶ Γεωργίου Παπαδόπουλου. Τὸ ἀρχεῖο Εὐστρατιάδη δὲν περιλαμβάνει ἀνασκαφικὰ ἡμερολόγια, λόγῳ ὅμως τῆς ιδιοφυΐας του ἐντάσσεται στὸ τμήμα τῶν Ἡμερολογίων.

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ: 19 μικρὰ τεύχη ἡμερολογίων ἀνασκαφῶν Ἀθηνῶν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΟΥΡΟΥΝΙΩΤΗ: 17 τεύχη ἡμερολογίων ἀπὸ ἀνασκαφὲς κυρίως στὴν Ἑρέτρια, Ἀρκαδία (Λυκόσουρα, Λύκαιον ὄρος, Κώτιλον ὄρος, Φιγάλεια), Μεσσηνία (Ὀσιμάναγα, Μπέρεκλα), Ἡραῖον Ἀργολίδας, Αἴγινα, Χίο, Μικρὰ Ἀσία (καὶ περιοδεΐας Στρατῇ Παρασκευαΐδη).

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΥ: 45 μικρά τεύχη ήμερολογίων ἀνασκαφῶν στὴ Θεσσαλία.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ: 23 μικρά τεύχη ήμερολογίων ἀνασκαφῶν Θεσσαλονίκης, Μακεδονίας, Σικίνου, Θισόας Ἀρκαδίας, Μεσσήνης, Κλαζομενῶν, Μικρᾶς Ἀσίας.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΟΡΛΑΝΔΟΥ: 142 μικρά τεύχη ήμερολογίων, μικρά μπλῶκς μὲ σχέδια εὗρημάτων καὶ μικρά σημειωματάρια ἀπὸ τὴν ἀνασκαφικὴ καὶ ἐρευνητικὴ δραστηριότητα τοῦ Ὁρλάνδου στὴν Ἑλλάδα.

ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ: 7 μικρά τεύχη ήμερολογίων ἀνασκαφῶν Βάρης, Βραυρῶνος, Μυκηνῶν, Μυρρινοῦντος, Πειραιῶς.

ΙΩΑΝΝΗ ΤΡΑΥΛΟΥ: 6 μικρά τεύχη ήμερολογίων ἀνασκαφῶν Ἐλευσίνος, Μεγάρων, Ὀλύνθου.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΑΡΧΑΙΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Δημοσιεύονται οἱ 18 Κατάλογοι Ἀρχαίων τῶν Συλλογῶν τῆς Ἀρχ. Ἑταιρείας: Λιθίνων (2 τόμοι), Ἀγγείων (2 τόμοι), Πηλίνων μορφῶν, Πηλίνων σκευῶν, Μητρῶν, Λύχνων, Χρυσῶν, Ἀργυρῶν, Χαλκῶν, Σιδηρῶν, Μολυβδίνων (2 τόμοι), Ὑαλίνων, Ὀστεινῶν, Διαφόρων Ὑλῶν καὶ Νομισμάτων.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ἀπὸ τὶς περιοδικὲς σειρές, τὰ Εὗρετήριά τους καὶ τὶς μονογραφίες τῆς Βιβλιοθήκης τῆς ἔχουν ψηφιοποιηθεῖ τὰ ἑξῆς:

- ΠΑΕ, τόμοι 1-12, 14-174 (ἔτη 1837-1847/1848, 1858/1859-2019).
- ΑΕ, τόμοι 1-159 (ἔτη 1837-2020).
- Ἔργον, τόμοι 1-66 (ἔτη 1954-2019).
- ΕΔΑΕ/Μέντωρ, τεύχη 1-18 (ἔτη 1988-1991, ΕΔΑΕ), τεύχη 19-32, 34-123 (ἔτη 1992-2019, Ὁ Μέντωρ).
- ΒΑΕ, τόμοι 1-294, 297.

ΟΙ ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Στὸν ιστότοπο τῆς Ἑταιρείας εἶναι δημοσιευμένα 770 κείμενα μὲ τὰ ὁποῖα περιγράφονται, σύμφωνα μὲ τὴ σύγχρονη βιβλιογραφία, οἱ ἀνασκαφικὲς ἔρευνες καὶ ἐργασίες τῆς Ἑταιρείας στὴν Ἑλλάδα ὅλων τῶν περιόδων. Τὰ κείμενα κατατάσσονται γεωγραφικῶς ὡς ἑξῆς:

– Ἀθήνα: 43 τόποι (Ἀκρόπολις 22, Ἀρχαία Ἀγορὰ 3, Ρωμαϊκὴ Ἀγορὰ 4, Διάφορα 14).

– Ἀττικὴ: 34 τόποι.

– Πελοπόννησος: 109 τόποι (ν. Ἀργολίδος 13, ν. Ἀρκαδίας 22, ν. Ἀχαΐας 27, ν. Ἠλείας 3, ν. Κορινθίας 7, ν. Λακωνίας 12, ν. Μεσσηνίας, 25).

– Στερεὰ Ἑλλάς: 62 λήμματα (ν. Αἰτωλοακαρνανίας 12, ν. Βοιωτίας 32, ν. Φθιώτιδος 12, ν. Φωκίδος 6).

– Εὐβοία: 28 τόποι.

– Θεσσαλία: 29 τόποι (ν. Καρδίτσης 1, ν. Λαρίσης 12, ν. Μαγνησίας 14, ν. Τρικάλων 2).

– Ἥπειρος: 22 τόποι (ν. Ἄρτης 9, ν. Ἰωαννίνων 5, ν. Θεσπρωτίας 2, ν. Πρεβέζης 6).

– Μακεδονία: 107 τόποι (ν. Γρεβενῶν 8, ν. Ἡμαθίας 6, ν. Θεσσαλονίκης 8, ν. Καβάλας 10, ν. Καστοριᾶς 7, ν. Κοζάνης 43, ν. Πέλλης 5, ν. Πιερίας 1, ν. Σερρῶν 2, ν. Φλωρίνης 14, ν. Χαλκιδικῆς 3).

– Θράκη: 17 τόποι (ν. Ἐβρου 3, ν. Ξάνθης 3, ν. Ροδόπης 11).

– Νησιὰ Ἰονίου: 37 τόποι (Ἰθάκη 1, Κέρκυρα 9, Κεφαλληνία 26, Λευκάδα 1).

– Νησιὰ ΒΑ. Αἰγαίου: 15 τόποι (Ἰκαρία 3, Λέσβος 6, Σάμος 1, Χίος 5).

– Κυκλάδες: 72 τόποι (Ἄμοργος 12, Ἄνδρος 3, Δῆλος 1, Κέα 1, Κύθνος 1, Νάξος 29, Πάρος 4, Ρήνεια 3, Σίφνος 10, Σύρος 4, Τήνος 4).

– Δωδεκάνησα: 8 τόποι (Ἀστυπάλαια 1, Κάρπαθος 1, Κῶς 4, Ρόδος 2).

– Κρήτη: 187 τόποι (ν. Ἡρακλείου 80, ν. Λασιθίου 80, ν. Ρεθύμνης 14, ν. Χανίων 13).

Φάκελος 2. Παράρτημα Ημερολογίου της Αρχαιολογικής Ύπηρεσίας.

α) [μεταφέρθηκε στὸν φάκ. 17]: χαρτόδετο τετράδιο μικροῦ σχήματος ἀποτελούμενο ἀπὸ 23 σελίδες μὲ τὸν τίτλο *Περὶ ἐκκλησιῶν, θέσεων καὶ οἰκιῶν τινῶν ἐν Ἀθήναις*.

β) Σημειώσεις, σχέδια, ἀπόγραφα καὶ ἔκτυπα ἐπιγραφῶν ποὺ βρέθηκαν στὴν Ἀθήνα καὶ τὰ περὶχωρα.

Κατάλογος τῆς συλλογῆς Ἰ. Σωτηριάδου καὶ σχετικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Σ. Α. Κουμανοῦδη πρὸς τὸν Π. Εὐστρατιάδη. Κατάλογος τῶν ἀρχαίων τῆς συλλογῆς τοῦ Ρώσου πρέσβεως στὴν Ἀθήνα Σαβούρφ.

Τετράδιο μικροῦ σχήματος τοῦ φύλακα τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου Παύλου Παλαιολόγου μὲ σημειώσεις του γιὰ τὴν ἀνασκαφὴ ἔναντι τοῦ ὀρφανοτροφείου Χατζηκώστα, στὴν ὁδὸ Πειραιῶς (Μάιος 1872).

γ) Σημειώσεις γιὰ ἀρχαιότητες ποὺ βρίσκονται σὲ μνημεῖα, ἐκκλησίες καὶ ἰδιωτικὲς οἰκίες τῶν Ἀθηναίων.

δ) Σημειώσεις περὶ ἀρχαιοτήτων, σχέδια καὶ ἀπόγραφα ἐπιγραφῶν ποὺ βρέθηκαν στὴν Στερεὰ Ἑλλάδα καὶ στὴν Ἀττικὴ (Πειραιεύς, Ραμνοῦς, Σπάτα).

ε) Κατάλογος τῶν ἀρχαίων ποὺ βρέθηκαν κατὰ τὴν ἀνασκαφὴ τῶν πέντε τάφων τοῦ ταφικοῦ περιβόλου στὴν ἀκρόπολη τῶν Μυκηναίων, σύμφωνα μὲ τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα τοῦ Ἐφόρου τῶν ἀνασκαφῶν.

Ἐπιστολὴ τοῦ H. Schliemann ἀπευθυνόμενη πιθανῶς πρὸς τὸν Σ. Κουμανοῦδη (*ἐντιμότατε Κύριε Καθηγητά - ἐν Τροίᾳ 29 Μαΐου 1873*).

Ἐπιστολὴ τοῦ H. Schliemann ἀπευθυνόμενη τῷ *Ἐξοχωτάτῳ Κυρίῳ Ὑπουργῷ Μιλισσῇ* (5 Φεβ. 1877) [ἡ ἐπιστολὴ δημοσιεύθηκε ἀπὸ τὴν Ντόρα Βασιλικοῦ, *Τὸ χρονικὸ τῆς ἀνασκαφῆς τῶν Μυκηναίων 1870-1878* (BAE 274, Ἀθῆναι 2011) 153-154].

Ἑλληνικὴ μετάφραση τῆς κρίσης τοῦ βιβλίου τοῦ H. Schliemann, *Mycenae: a narrative of researches and discoveries at My-*

cenae and Tiryns (London 1878), που συντάχθηκε, κατὰ τὸν Schliemann, ἀπὸ τὸν διευθυντὴ τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου Charles Newton καὶ δημοσιεύθηκε στὸ περιοδικὸ *The Edinburgh Review Or Critical Journal*, v. 147 (January-April 1878) 220-256.

ζ) Κατάλογος τῶν ἀρχαίων ποὺ βρέθηκαν κατὰ τὴν ἀνασκαφὴ τῶν τάφων τοῦ ταφικοῦ περιβόλου στὴν ἀκρόπολη τῶν Μυκηνῶν ἐκ τοῦ καταλόγου τοῦ Π. Σταματάκη.

Ἀνάτυπο: C. Mitzopoulos, Studien über die chemische Beschaffenheit der zu Mycenä in Argolis entdeckten metallischen und mineralen Antiquitäten, Bergund hüttenmännischen Zeitung, Jahrg. 1878, Nr. 39.

η) Ὀλυμπία: οἱ ἀνασκαφές τῶν δύο πρώτων ἐτῶν.

Παρατηρήσεις στὰ ἄρθρα τοῦ σχεδίου τῶν ὄρων ποὺ προτείνει ἡ Γερμανικὴ αὐτοκρατορικὴ κυβέρνηση στὴν Ἑλληνικὴ σχετικὰ μὲ τὶς ἀπὸ κοινοῦ ἀνασκαφές στὴν Ἑλλάδα.

Λεπτομερὴ ἡμερολόγια τῶν δύο πρώτων ἐτῶν τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ὀλυμπίας.

θ) Παράρτημα Ἡμερολογίου: ἔγγραφα, ἐπιστολές καὶ σημειώματα περὶ ἀνασκαφῶν καὶ ἀρχαιοτήτων διαφόρων τόπων.

Φάκελος 3. Παράρτημα Ἡμερολογίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας. Κεντρικὸν Μουσεῖον.

Στὸν φάκελο περιλαμβάνεται Παράρτημα τοῦ ἡμερολογίου τῆς Ὑπηρεσίας τῶν ἐτῶν 1863-1883· περιληπτικὰ σημειώματα καὶ παρατηρήσεις τοῦ Εὐστρατιάδη ἐπὶ τοῦ ἡμερολογίου τῶν ἐτῶν 1863-1865, ποικίλα σημειώματα δικὰ του καὶ τρίτων, ποὺ ἀφοροῦν στὶς ἀρχαιολογικὲς συλλογές (συλλογὴ Ἀκροπόλεως, Θησείου, Βαρβακείου, Ἀδριανείου στοᾶς, πύργου τοῦ Κυρρήστου), σχέδια ἐγγράφων, κυρίως ὁμῶς καταγραφές τῶν ἀρχαίων τὰ ὅποια κατετίθεντο στό «κεντρικὸν ἐθνικὸν μουσεῖον». Τὰ ἀρχαῖα αὐτὰ εἴτε προέρχονταν ἀπὸ ἀνασκαφές ἢ ἦσαν τυχαῖα εὗρηματα – μεταξὺ αὐτῶν πολλὲς ἐπιγραφές ἀπὸ τὴν πόλη τῶν Ἀθηνῶν, τὸν Πειραιᾶ καὶ τὴν Ἀττικὴ –, ἢ μεταφέρθηκαν στὶς συλλογές ἀπὸ διάφορα μέρη (Σπάρτη, Ναύπλιο, Πύλο, Μεθώνη, Ἐπίδαυρο, Νάξο, Καρπενήσιο, Θήρα, Μῆλο, Αἴγινα, Δελφούς, Ἰθάκη κ.ἄ.) ἢ ἀπὸ ἄλλες συλλογές, ἢ εἰσήχθησαν στὸ Μουσεῖο «ἐκ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρείας» (τὸ 1870, βλ. ὑποφ.

8, φύλ. 1), ἢ δωρήθηκαν ἢ ἀγοράσθηκαν ἀπὸ ιδιωτῆς (βλ. λ.χ. ὑποφ. 2, σελ. 16-17: «λίθινα ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ Πιττάκη ἀγορασθέντα. Πύργ(ος)», καὶ «Τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πιττάκη 24 Σεπτ. 1864» σελ. 20-23, βλ. Β. Χ. Πετράκο, *Ὁ Μέντωρ* 80, 2006, 92-99), ἢ κατασχέθηκαν (βλ. λ.χ. ὑποφ. 4, φύλ. 3: «ὑέλινά ἀγγεῖα 7 ἐκ τῆς κατασχέσεως παρὰ τινι Πρώσῳ Stupp ὀνομαζομένῳ»).

Πολλῶν ἐπιγραφῶν ὑπάρχουν ἀντίγραφα. Ἐκτυπα («ἀποτυπώματα») ὑπάρχουν τῶν ἐξῆς ἐπιγραφῶν *Inscriptiones Graecae* (IG) II² 4843 (ὑποφ. 4, φύλ. 15), IG II² 13474 (ὑποφ. 8, φύλ. 50), IG I³ 1307 (ὑποφ. 9, φύλ. 26), IG II² 2789 (ὑποφ. 10, φύλ. 9), ἐπιγραφῆς ἐκ τῆς συλλογῆς Σύρου EAD XXX 475 (ὑποφ. 11, φύλ. 16α), ἀποτιμήματος τιμητικῆς ἐπιγραφῆς (ὑποφ. 11, φύλ. 30). Ἐπίσης, ἔκτυπο ἀναγλύφου παραστάσεως λουτροφόρου εἰκονιζομένης στὸ ἀνάγλυφο EAM 885, γιὰ τὸ ὁποῖο βλ. Clairmont, CAT 3.190 (ὑποφ. 11, φύλ. 48), τριῶν Ἀττικῶν ἐπιγραφῶν – καταγράφονται στὸ φύλ. 8, ὑπὸ τοὺς ἀρ. 3 (IG II² 3008), 4 (IG II² 1977) καὶ 5 (ἀποτυπώματα ὑπ' ἀρ. 10, 11 καὶ 9 ἀντιστοίχως), ποὺ ἀγόρασε ἡ Γεν. Ἐφορεία ἀπὸ τὸν ἱατρὸ Χριστόφορο Ἡλιάδη (ὑποφ. 13, φύλ. 9-11), IG II² 10588 (ὑποφ. 13, φύλ. 24), IG I³ 1187 καὶ τοῦ τεμαχίου b τῆς IG I³ 73 (ὑποφ. 13, φύλ. 26 καὶ 27), IG VII 1890 καὶ IG I³ 1277 (ὑποφ. 13, φύλ. 41 καὶ 42), IG II² 2172 καὶ IG II² 1062 (ὑποφ. 13, φύλ. 61 καὶ 62).

Ἔχουν ἐπίσης περιληφθεῖ καὶ ἔντυπα φύλλα τῶν ἐφημερίδων *Παλιγγενεσία*, *Ἐφημερὶς τῶν Φιλομαθῶν*, *Ἐφημερὶς τῶν Συζητήσεων*, *Αὐγή*, *Ἐφημερίς*, καὶ *Ἑσπερος* τῶν ἐτῶν 1863-1883, ποὺ περιέχουν ἀνακοινώσεις εὐρημάτων ἢ δημοσιεύσεις τῶν ἐπιγραφῶν ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Εὐστρατιάδη καὶ ἀπὸ τὸν Στέφανο Ἀθ. Κουμανούδη (βλ. ὑποφ. 3, σελ. 32-35, ὑποφ. 4, φύλ. 16-18, ὑποφ. 4, φύλ. 19, ὑποφ. 5, σελ. 13-18, ὑποφ. 8, σελ. 49, ὑποφ. 11, σελ. 10α, ὑποφ. 12 ἄνευ ἀρ., ὑποφ. 13, φύλ. 13, 33, 37).

Τὸ Παράρτημα τοῦ ἡμερολογίου εἶναι ταξινομημένο χρονολογικῶς σὲ τρεῖς φακέλους

Φάκελος 3[α]. Παράρτημα ἡμερολογίου ὑπηρεσίας 1863-1872.

(1) «Προσθῆκαι γενόμεναι εἰς τὰς συλλογὰς τῷ 1863. σελ. ἡμερ. 1-4» (φύλλα 13).

(2) «Συλλογαὶ 1864. Ἡμερολ. σελ. 5-21» (φύλλα 23).

- (3) «Συλλογαὶ 1865. Ἡμερολ. σελ. 22-39» (φύλλα 19).
- (4) «Συλλογαὶ 1866. Ἡμερολ. σελ. 37-60» (φύλλα 19).
- (5) «Συλλογαὶ 1867. Ἡμερολ. σελ. 61-80» (φύλλα 12).
- (6) «Συλλογαὶ 1868. Ἡμερολ. σελ. 81-100» (φύλλα 18).
- (7) «Συλλογαὶ 1869. Ἡμερολ. σελ. 101-120» (φύλλα 13).
- (8) «Συλλογαὶ 1870. Ἡμερολ. σελ. 121-140» (φύλλα 50).

Περιλαμβάνει καὶ χειρόγραφο κατάλογο τοῦ Κων/νου Μάνθου μὲ τὸν τίτλο «Κατάλογος Συλλογῆς Ἐνεπιγράφων Λίθων καὶ διαφόρων Λειψάνων τῆς Ἀρχαιότητος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Κ. Μάνθου εἰς Κέαν. Ἐν Κέα τῇ 10. Ἀπριλίου 1870. Κ. Μάνθος» (σελ. 20-30). Πρβ. Κ. Μάνθου, *Ἀρχαιολογία καὶ Ἱστορία τῆς νήσου Κέας* (Εἰσαγωγή - Μεταγραφή - Σχόλια Λίνας Γ. Μενδώνη, Βουρκαριανῇ 1991) 89-103.

- (9) «Συλλογαὶ 1871. Ἡμερολ. σελ. 141-160» (φύλλα 26).
- (10) «Συλλογαὶ 1872. Ἡμερολ. σελ. 161-184» (φύλλα 30).

Φάκελος 3[β]. Παράρτημα ἡμερολογίου ὑπηρεσίας 1873-1875.

- (11) «Συλλογαὶ 1873. Ἡμερολ. σελ. 185-212» (φύλλα 36).
- (12) «Συλλογαὶ 1874. Ἡμερολ. σελ. 213-232» (φύλλα 58).
- (13) «Συλλογαὶ 1875. Ἡμερολ. σελ. 233-252» (φύλλα 86).

Περιλαμβάνει καὶ σημειωματάριο ὅπου ὁ φύλακας τῶν ἀρχαιοτήτων σημείωσε τὰ εὐρήματα «τῆς ἀνασκαφῆς τῆς πέριξ τοῦ ὥρολογίου ἢ Πύργου γενομένης πρὸς κατασκευὴν τῆς πλατείας ἀπὸ 17 Ἰουνίου 1876 - 5 Ὀκτωβρ. 1875» (σελ. 65-76).

Φάκελος 3[γ]. Παράρτημα ἡμερολογίου ὑπηρεσίας 1876-1883.

- (14) «Συλλογαὶ 1876. Ἡμερολ. σελ. 253-272» (φύλλα 30).
- (15) «Συλλογαὶ 1877. Ἡμερολ. σελ. 273-288» (φύλλα 31).
- (16) «Συλλογαὶ 1878. Ἡμερολ. σελ. 289-300» (φύλλα 19).
- (17) «Συλλογαὶ 1879. Ἡμερολ. σελ. 301-308» (φύλλα 29).
- (18) «Συλλογαὶ 1880. Ἡμερολ. σελ. 309-316» (φύλλα 28).
- (19) «Συλλογαὶ 1881. Ἡμερολ. σελ. 317-326» (φύλλα 26).
- (20) «Συλλογαὶ 1882. Ἡμερολ. σελ. 317-326» (φύλλα 26).
- (21) «Συλλογαὶ 1883. Ἡμερολ. σελ. 1-41» (φύλλα 41).

Φάκελος 4. Παράρτημα Ἡμερολογίου Ὑπηρεσίας.

α) Ἡμερολόγιο περιοδείας τῆς Ἐπιθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Γυμνασίων ἀποτελουμένης ἀπὸ τοὺς Σ. Φιντικλῆ, Ἰ. Πα-

παδάκη καὶ Π. Εὐστρατιάδη (28 Ἀπριλίου - 26 Ἰουνίου 1868). Τετράδιο 53 σελίδων πλήρες ἀρχαιολογικῶν σημειώσεων ἀπὸ τὴν περιοδεΐα τῆς Ἐπιτροπῆς σὲ πόλεις καὶ χωριὰ τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τῆς Εὐβοίας, τῆς Ζακύνθου, τῆς Κέρκυρας, τῆς Λευκάδας, τῆς Κεφαλληνίας καὶ τῆς Σύρου.

β) Κατάλογος καταστρεφομένων λειψάνων ἀρχαίων πόλεων καὶ ἀκροπόλεων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος συντεταγμένος ἀπὸ τὸν Σπ. Φιντικλῆ κατόπιν περιοδεΐας του τὸ καλοκαίρι τοῦ 1877.

γ) Ἀρχαιολογικὲς σημειώσεις καὶ ἀλληλογραφία περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἀττικῆς, τῆς Μεγαρίδας, τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδας, τῆς Εὐβοίας, τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους καὶ περιοχῶν τῆς τότε Δούλης Ἑλλάδος.

Φάκελος 5. Αἱ ἐν τῇ πόλει συλλογαί.

Περιέχει ἑξὶ (6) ὑποφακέλους.

Ἵποφάκελος α΄. Περιέχει καταλόγους ἀρχαίων τῆς συλλογῆς τοῦ Θησείου.

1. Κατάλογος τῶν ἀρχαίων ποὺ θὰ μεταφέρονταν στὸ Κεντρικὸ Μουσεῖο. Συντάχθηκε στὶς 11.4.1876. Οἱ ἀριθμοὶ ἐντὸς παρενθέσεων παραπέμπουν στὸ βιβλίον τοῦ R. Kekulé, *Die antiken Bildwerke im Theseion zu Athen* (Leipzig 1869).

2. Κατάλογος τῶν ἀρχαίων τὰ ὅποια καταγράφηκαν τὸ 1864, κατὰ τὴν θέσιν στὴν ὁποία εἶχαν τοποθετηθεῖ. Καταγράφονται συνολικῶς 615 ἀρχαῖα ἀριθμημένα ἤδη ἀπὸ τὸν Πιττάκη, καὶ ὁρισμένα χωρὶς ἀριθμὸ. Χωριστὰ καὶ χωρὶς ἀριθμὸ καταγράφηκαν τὰ ἀρχαῖα στὴν πλατεία τοῦ Θησείου (ὅλα μεταφέρθηκαν στὴν αὐλὴ τοῦ Μουσείου «πλὴν τῆς Νίκης»).

3. Πίνακας τῶν ἀρχαίων τῆς συλλογῆς Θησείου, ὅσων τὸ 1881 βρισκόνταν στὸ Κεντρικὸ Μουσεῖο (τῶν ἀριθμημένων σημειώνεται μόνον ὁ ἀριθμὸς τους). Ἐπιγράφεται: «Τὰ ἐκ τοῦ Θησείου ἐξαχθέντα λίθινα κατ' ἐπιταγὴν μου πρότερον, ὑπ' ἐμοῦ αὐτοῦ μετ' ἀριθμῶν, ἄνευ ἀριθμῶν.»

4. Κατάλογος τῶν ἀρχαίων τῆς συλλογῆς τοῦ Θησείου τῶν ὑπὸ Πιττάκη καταγραφέντων τὸ 1843 (ἀρ. 1-615). Ὁ Εὐστρατιάδης στὴν σ. 1 σημειώνει ὅτι «ἐκ τοῦ καταλόγου τού-

του, ὅστις περιγράφει 615 ἀντικείμενα, ὑπάρχει καὶ ἐτέρου καταλόγου ἀρχὴ περιγράφοντος 18 μόνον ἐν εἵδει ἀναφορᾶς πρὸς τὸ Ὑπουργ. κατὰ προφορικὴν διαταγὴν τοῦ τότε ὑπουργοῦντος, γενομένης Νοέμβρ. 1856 π. (2052) 6802. Ἐν τέλει ἀναφορᾶς ὑπόσχεται τὴν ἐξακολουθήσιν. Συνέχ. Μάρτ. 1857 π. (2105) 1463». Σὲ ἄλλη σημείωση καταγράφονται οἱ ἀριθμοὶ καταλόγου τῶν ἀρχαίων ποὺ μεταφέρθηκαν στὸ Θησεῖο «ἐκ τῆς συλλογῆς τῆς Αἰγίνης τῆς ἐπὶ τοῦ Κυβερνήτου» (συνολικῶς 106 κομμάτια).

Ἀκολουθοῦν προσθήκες καὶ σημειώσεις ἐπὶ τοῦ καταλόγου, ὅπως κατάλογος τῶν ἀρχαίων τῶν «ἐν τοῖς ἐρμαρίοις τοῦ Θησείου», κατάλογος τῶν γυψίνων ἐκμαγείων τῶν πλακῶν τῆς ζωφόρου τοῦ ναοῦ τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος στὴν Φιγάλεια ποὺ στάλθηκαν ἀπὸ τὸ Λονδίνο καὶ τοποθετήθηκαν στὸ Θησεῖο τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1877 (φέρουν ἀριθμοὺς ἐκτύπους ἀπὸ τὸ 1 ἕως τὸ 23), σημείωμα (6.11.1882) περὶ τριῶν ἀναγλύφων πλακῶν ποὺ βρέθηκαν στὴν Πάτρα καὶ εἶναι ἀντίγραφα τῶν πλακῶν τῆς ζωφόρου τοῦ ναοῦ τῆς Φιγαλείας, νεωτέρας τέχνης.

Στὸν ὑποφάκελο περιλαμβάνεται καὶ ἄλλο σχετικὸ ὕλικό· σημείωμα Σ. Ἀ. Κουμανοῦδη πρὸς Π.Ε. τῆς 7ης Μαρτ. 1882 γιὰ τὸν ἔλεγχο στὸ Θησεῖο θηραϊκῆς ἐπιγραφῆς, προκειμένου νὰ βεβαιωθεῖ ἡ ἀνάγνωση τῆς λ. ἐπάργματα (καὶ ἀπάντηση τοῦ Π.Ε.), ἀπόκομμα τῆς ἐφ. *Παλιγγενεσίας* (ἀρ. 4331, 19-1-1879), καὶ πέντε (5) λυτὰ φύλλα.

Ὑποφάκελος β'. Στοᾶς (Ἀδριανοῦ) συλλογῆς κατάλογος καὶ πίναξ.

Προηγεῖται πίνακας τῶν ἀρχαίων ποὺ μεταφέρθηκαν ἀπὸ τὴν Στοᾶ στὸ Κεντρικὸ Μουσεῖο, καὶ «Ἀντιπαροβολὴ» τοῦ καταλόγου τοῦ Πιττάκη (περιελάμβανε 608 ἀρχαῖα) μετ' ἐκεῖνον τοῦ Εὐστρατιάδη, στὸν ὁποῖον σημειώνονται οἱ ἀριθμοὶ τῶν ἐλλειπόντων τὸ 1864 ἀρχαίων καὶ τῶν πλεοναζόντων. Ἀκολουθεῖ ὁ κατάλογος τῶν ἀρχαίων τῆς Στοᾶς, ἀναθεωρημένος ἀπὸ τὸν Εὐστρατιάδη τὸ 1864.

Ὑποφάκελος γ'. Πύργου (τῶν ἀνέμων) συλλογῆς κατάλογος καὶ πίναξ.

Ὁ κατάλογος συντάχθηκε τὸ 1864, ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ προσθήκες. Στὸν ὑποφάκελο ὑπάρχει ἔκτυπο τῆς ἐπιγραφῆς

IG II² 4728. Ἐπίσης σχέδιο ἀγάλματος Ἑρῶτος τοῦ Μουσείου Καπιτωλίου· τὸ σχέδιο ἔδωσε ὁ Bendorf στὸν Εὐστρατιάδη, διότι σὲ παρόμοιο ἄγαλμα ἀπέδιδε ὁ Bendorf γλυπτὸ τεμάχιο τῆς συλλογῆς στὸν πύργο τῶν ἀνέμων.

Ὑποφάκελος δ΄. Συλλογὴ Ἀγίου Δημητρίου Κατηφόρη.

Κατάλογος τῶν ἀρχαίων τῆς συλλογῆς. Ἡ συλλογὴ μεταφέρθηκε στὸ Μουσεῖο τὸ 1881· τὸ 1882 ὁ Εὐστρατιάδης κατόπιν ἐλέγχου σημείωσε στὴν σ. 1 τὰ ἐλλείποντα ἀρχαῖα.

Ὑποφάκελος ε΄. Συλλογὴ Βαρβακείου.

Κατάλογος τῶν ἐπιγραφῶν τῆς συλλογῆς· ὁ κατάλογος συντάχθηκε τὸ 1865, ὅταν μεταφέρθηκαν ἐκεῖ τὰ ἀρχαῖα ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο. Στὸν ὑποφάκελο περιλαμβάνονται ἐπίσης τὰ ἑξῆς: σχέδιο θραύσματος (τοῦ d) τῆς ἐπιγραφῆς *IG II² 2026*· ἔκτυπα (2) τῆς ἐπιγραφῆς *IG II² 1298*· ἀντίγραφα ἐπιγραφῶν ἀντιγραφειῶν μετὰ τὸ 1865· ἔκτυπα τῶν ἐπιγραφῶν *IG II² 2814*, *IG I³ 241*, *IG II² 841* (2 ἔκτυπα)· φύλλα διάφορα ἐφημερίδων μὲ ἀρχαιολογικὰς εἰδήσεις ἢ δημοσιεύσεις εὐρημάτων τοῦ Βαρβακείου Μουσείου (τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας)· πίνακας τῶν ἀρχαίων ποὺ ἐστάλησαν ἀπὸ τὴν Ἀδριάνειο στοὰ στὸ Βαρβάκειο· ἀντίγραφα διαφόρων ἐπιγραφῶν τοῦ Βαρβακείου.

Ὑποφάκελος στ΄. «Πυργιώτισσα καὶ Φορβάντειον». Κατάλογος τῶν ἀρχαίων ποὺ φυλάσσονταν ἐκεῖ. Περιλαμβάνει καὶ φύλλο τῆς ἐφ. *Παλιγγενεσίας* τῆς 10.4.1871 (ἀρ. 2155), ὅπου δημοσιεύεται σημείωμα γιὰ τὴν διάλυση τῆς βάσεως τοῦ πύργου τῆς Πυργιώτισσας. Ἐπίσης σημείωμα περὶ τῶν τεσσάρων (4) βάρθρων ποὺ ἐξήχθησαν ὅταν κατεδαφίσθηκε ἡ βάση, τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1871.

Φάκελος 6. *Αἱ ἐν Ἀκροπόλει συλλογαὶ καὶ τὰ σποράδην κείμενα.*

Περιέχει ἑξὶ (6) ὑποφακέλους. Οἱ πέντε (5) περιλαμβάνουν καταλόγους ἐπιγραφῶν τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ συλλογές. Δίδονται ἀντίγραφα τῶν ἐπιγραφῶν, σύντομη περιγραφή, ὁ ἀριθμὸς καταλόγου (ἐὰν ὑπάρχει) καὶ μὲ κόκκινο μολύβι σημειώθηκε ἐκ τῶν ὑστέρων ἡ βιβλιογραφικὴ ταύτιση, λ.χ. AE = Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς, P = Ραγκαβῆς, Antiquités Helléniques, K = Κουμανούδης, AEE, κλπ. Ὑπάρχουν σημειώσεις ποὺ ἔγιναν πολὺ ἀργότερα.

Ύποφάκελος α΄. Κατάλογος ἐπιγραφῶν τῆς Συλλογῆς Προπυλαίων. Πρόκειται γιὰ κατάλογο τῶν ἐπιγραφῶν (1) τῶν φυλασσομένων στὴν νότια πτέρυγα τῶν Προπυλαίων (ἀρ. κατ(αλόγου) 2679-2866 καὶ τὰ χωρὶς ἀριθμό, τὰ «ἀκαταλόγιστα»), καὶ στὶς δύο μεσαῖες σειρές (ἀρ. κατ. 2518-2678), καί, (2) τῶν φυλασσομένων στὴν βόρεια πτέρυγα τῶν Προπυλαίων (τὰ χωρὶς ἀριθμό, καὶ τὰ ὑπ' ἀρ. καταλόγου 1001-1140, 2237-2290, 2291-2334, 2235-2379, 2380-2517).

Ύποφάκελος β΄. Κατάλογος τῶν ἐπιγραφῶν τῆς συλλογῆς στὴν Πινακοθήκη τῶν Προπυλαίων, οἱ ὁποῖες καταγράφηκαν τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1865. Ἀποτελεῖται ἀπὸ εἴκοσι (20) φύλλα. Ἡ μορφή τοῦ καταλόγου εἶναι ἡ ἴδια μὲ ἐκείνη τοῦ προηγουμένου καταλόγου (τῆς συλλογῆς Προπυλαίων), βλ. ἀμέσως ἀνωτέρω. Καταγράφονται οἱ ὑπ' ἀρ. κατ. 1141-2236.

Ύποφάκελος γ΄. Κατάλογος τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχαίων λιθίνων τῶν ἀποκειμένων «σποράδην» στὸν χώρο τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῶν ἐντειχισμένων. Σημειώνεται ὅτι ἡ ἀντιγραφή τους ἐγίνε κατὰ τὰ ἔτη 1864 καὶ 1865. Καταγράφονται κατὰ θέσεις («τμήμα Αον: τὰ ἐν τῷ προτειχίσματι, τμήμα Βον: τὰ ἐν τῷ ναῷ τῆς Νίκης καὶ ὀπισθεν τῶν προπυλαίων μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ πελασγικοῦ τείχους, τμήμα Γον: τὰ ἐν τῷ τεμένει τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος, ἥτοι ὀπισθεν τῶν προπυλαίων πρὸς μεσημβρίαν ἀπὸ τοῦ τοίχου τοῦ πελασγικοῦ μέχρι τῆς ὑποδομῆς, τμήμα Εον: τὸ μεταξὺ τεμένους Ἐργάνης καὶ Παρθενῶνος, τμήμα Ζ΄: τὰ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Παρθενῶνος, τμήμα Θ΄: τὰ ἐν τῇ ἀνατολ. στοᾷ τῶν Προπυλαίων καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν πρὸς τὸν Παρθενῶνα»). Ἀκολουθοῦν οἱ σποράδην συλλογές: ὀπισθεν τῶν προπυλαίων, παρὰ τὸ Ἐρέχθειον, περὶ τὴν τοῦ βράχου τομὴν πρὸς ἀνατολ. Παρθενῶνος.

Ἐπίσης, κατάλογος τῶν μικρῶν ἐνεπιγράφων τεμαχίων ποὺ φυλάσσονταν στὸν οἰκίσκο. Σημειώνεται ὅτι μεταφέρθηκαν στὴν θόλο στὶς 20 Αὐγούστου τοῦ 1868.

Ύποφάκελος δ΄. Κατάλογος τῶν ἀρχαίων ποὺ βρισκόνταν στὸ κάτω μουσεῖον Ἀκροπόλεως (=ΚΜΑ ἢ ΑΚΜ). Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ μεταφέρθηκαν τὸ 1875 στὸ Κεντρικὸν ἢ Ἐθνικὸν Μουσεῖον «κατ' ἐκλογὴν ὑπὸ Στ. Κουμανούδη», καὶ ἄλλα στὸ Μουσεῖον Ἀκροπόλεως ὑπὸ Π. Εὐστρατιάδου.

Ὑποφάκελος ε΄. Κατάλογος τῶν ἐπιγραφῶν ποὺ βρίσκονταν στὴν θόλο. Καταγράφηκαν κατὰ τὸν Ὀκτώβριο καὶ Νοέμβριο τοῦ 1864, καὶ τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1865. Στὸν ὑποφάκελο ὑπάρχει καὶ ἔκτυπο τῆς ἐπιγραφῆς IG I³ 736.

Ὑποφάκελος στ΄. Περιέχει 1) ἐπιστολὴν Ἡ. Müller πρὸς τὸν Εὐστρατιάδην, 2) σημείωμα γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ Διονυσίου Σουρμελῆ, *Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν*, καὶ 3) ἀπόγραφο τῆς ἐπιγραφῆς IG I³ 369, μικρογράμματη μεταγραφὴ καὶ σχόλια καὶ σημειώσεις ποὺ ἀφοροῦν σὲ αὐτήν.

Φάκελος 7. *Τὰ τῆς συλλογῆς ἐν τῷ οἰκίσκῳ τῷ ἐν Ἀκροπόλει ἀρχαῖα τὰ ἐπὶ Ῥῶς καὶ Πιπτάκῃ συλλεγέμενα καὶ τὰ ὑπὸ Εὐστρατιάδου ἐν ταῖς ἐν Ἀκροπόλει ἀνασκαφαῖς ἀπὸ τοῦ 1863 εὑρεθέντα.* Ὁ φάκελος περιέχει τέσσερις (4) ὑποφακέλους.

Ὑποφάκελος α΄. Περιλαμβάνει συνοπτικοὺς καταλόγους ἀρχαίων ποὺ βρέθηκαν κατὰ τὶς ἀκόλουθες ἀνασκαφές στὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν·

1. ΒΑ. τῶν Προπυλαίων κατὰ τὰ ἔτη 1864 καὶ 1866 (ὁ κατάλογος συντάχθηκε τὸ 1879).

2. Κατὰ τὴν ΝΑ. γωνίαν τῶν Προπυλαίων τὸ 1875 (τὰ ἀρχαῖα καταγράφηκαν τὸ 1878, ὁ κατάλογος συντάχθηκε τὸ 1879).

3. Τοῦ Γάλλου ἀρχιτέκτονος Lambert παρὰ τὸ βδ τοῦ Ἑρεχθείου κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1876 καὶ τὶς ἀρχές τοῦ 1877.

Σὲ κάθε κατάλογο ὁ Εὐστρατιάδης προτάσσει σύντομο σημείωμα περὶ τῶν τόπων φυλάξεως τῶν ἀρχαίων, καὶ στοὺς καταλόγους 1 καὶ 3 ἐπίσης πίνακα τῶν κεφαλαίων τῆς καταγραφῆς. Τὰ ἀρχαῖα εἶναι διατεταγμένα «καθ' ὕλην» (λίθινα, πήλινα, μετάλλινα, ὀστεῖνα, ὕελινα), καὶ κατὰ εἶδος (ἀρχιτεκτονικῆς, σκευουργίας, γλυπτικῆς κλπ.). Οἱ κατάλογοι συντάχθηκαν κατὰ τὸ διάστημα 1878-1879, καὶ ἀντιγράφηκαν τὸ 1879.

Ὑποφάκελος β΄. «Τὰ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ἐν Ἀκροπόλει Μουσείου εὑρεθέντα πλὴν τῶν λιθίνων ἐνεπιγράφων πάντα τὰ λοιπά.

Τὰ εὑρεθέντα τῷ 1863/4 σελ. I-XI, Τὰ εὑρεθέντα τῷ 1865/6 σελ. 1-41, Τὰ εὑρεθέντα τῷ 1874/5 σελ. 42-50, διατεταγμένα καθ' ὕλην καὶ εἶδος συντόμως περιγραφόμενα». Προτάσσονται 1. κάτοψη τοῦ μουσείου μὲ τίτλο «θεμέλιον τοῦ ἐν ἀκροπόλει

Βερναρδακείου Μουσείου», καὶ 2. σημείωμα ποὺ ἀφορᾷ στὴν στρωματογραφία τοῦ ἐδάφους στὸ σημεῖο ποὺ κτιζόταν τὸ μουσεῖο, μὲ τίτλο: «Τοῦ γεμίσματος τοῦ μεταξὺ Κιμωνεῖου τείχους καὶ τοῦ βράχου στρώματα, ἔνθα ἐγείρεται τὸ μουσεῖον». Ἀκολουθοῦν οἱ τρεῖς κατάλογοι:

1. «Τὰ ἀρχαῖα τὰ εὗρεθέντα ἐν τῇ τοῦ μουσείου θέσει τοῦ ἐν Ἀκροπόλει τῷ 1863/4 ἐρευνομένου τοῦ ἐκεῖ ἀναφανέντος πρότερον τοίχου πλὴν τῶν ἐνεπιγράφων πάντα τὰ λοιπὰ ἐν σελ. I-IX καθ' ὕλην καὶ εἶδος καταγεγραμμένα». Στὸν κατάλογο ἔχουν προστεθεῖ στὴν ἀρχὴ χωρὶς ἀριθμὸ σελίδας τρεῖς ἐπιπλέον σελίδες ὅπου περιγράφονται εὐρήματα (καὶ ἐπιγραφὰς ἐπὶ λίθων) ἀπὸ τὴν ἴδια ἔρευνα.

2. «Τῶν κατὰ τὸ ἀνοιγμα τῶν θεμελίων τοῦ ἐν Ἀκροπόλει μουσείου 1865/6 τοῦ τόπου ἐρευνομένου εὗρεθέντων ἀρχαίων λιθίνων, πηλίνων, μεταλλίνων κτλ. καταγραφὴ λεπτομεροῦς καθ' ὕλην καὶ εἶδος ἐν σελ. 1-41». Στὴν ἀρχὴ ἔχει προστεθεῖ χωρὶς ἀριθμὸ σελίδας ἓνα ἐπιπλέον σχετικὸ φύλλο ἡμερολογίου. Τοῦ καταλόγου προτάσσεται πίνακας τῶν περιεχομένων του.

3. «Τὰ ἀρχαῖα τὰ εὗρεθέντα τῷ 1874/5 ἔμπροσθεν τοῦ μουσείου τοῦ ἐν Ἀκροπόλει κατασκευαζομένης τῆς πλατείας καὶ κατὰ τὰς πέριξ τῷ τείχει αὐτοῦ ἐργασίας (ὄχου κτλ.) καὶ ἐν ἀνασκαφῇ μικρᾷ γενομένη τῷ 1873 ὑπουργοῦντος τοῦ Δ. Ῥάλλη ἐν τῇ ΒΑ γωνίᾳ αὐτοῦ ἐπιτηροῦντος τοῦ Λεωνίδα Ἰωάννου καθ' ὕλην καὶ εἶδος κατατεταγμένα ἐν σελ. (42-50).

Ῥποφάκελος γ'. Περιλαμβάνει κατάλογο τῶν ἀρχαίων τῆς συλλογῆς στὸν οἰκίσκο τῆς Ἀκροπόλεως. Ὁ κατάλογος συντάχθηκε μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Πιττάκη, ὅταν ἡ συλλογὴ ἀποσφραγίσθηκε (τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1864). Ἀποτελεῖται ἀπὸ 63 φύλλα, καὶ προτάσσεται ἀναλυτικὸς πίνακας περιεχομένων τοῦ καταλόγου, καὶ ἓνα φύλλο μὲ τὸν τίτλο «ἐπιγραφὴ καὶ σημειώματα περὶ τῆς συλλογῆς». Ὁ κατάλογος ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μέρη· «Μέρος Αον: Ἀκατάτακτα» καὶ «Μέρος Β' κατατεταγμένα καθ' ὕλην καὶ εἶδος».

Ῥποφάκελος δ'. Κατάλογος τῶν ἀρχαίων ποὺ βρίσκονταν στὰ ἐρμάρια τοῦ γραφείου τοῦ μουσείου Ἀκροπόλεως.

Φάκελος 8. Αἱ ἐν Ἀκροπόλει ἀνασκαφαί. Ἐπιγραφικά. Περιλαμβάνονται ἀντίγραφα ἐπιγραφῶν τῆς Ἀκροπόλεως

(ὕποφάκελος α') ἐπιγραφῶν ἐντειχισμένων στὴν πύλη τοῦ Παρθενῶνος (ἔτος 1872) προηγεῖται σχεδιογράφημα ὅπου σημειώνονται οἱ ἀκριβεῖς θέσεις τῶν λίθων,

(ὕποφάκελος β') ἐπιγραφῶν ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν βα τῶν προπυλαίων κατὰ τὰ ἔτη 1864 καὶ 1866 (σημειώνονται καὶ γλυπτὰ ποὺ βρέθηκαν ἐκεῖ),

(ὕποφάκελος γ') ἐπιγραφῶν ἀντιγραφεισῶν τὸ 1873,

(ὕποφάκελος δ') ἐπιγραφῶν ἐκ τοῦ τοίχου τῆς ἐκκλησίας β. τῶν προπυλαίων τὸ 1873, καὶ ἀποτιμημάτων ἐπιγραφῶν ποὺ ἐντόπισε ὁ Εὐστρατιάδης κατὰ τὰ ἔτη 1874-78, καί,

(ὕποφάκελος ε'), ἐπιγραφῶν τῆς Ἀκροπόλεως ποὺ ἀνακαλύφθηκαν κατὰ τὶς ἀνασκαφές ἡ ἐντοπίσθηκαν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1865 καὶ 1880.

Δίπλα σὲ κάθε ἀντίγραφο ἐπιγραφῆς σημειώνεται ὁ ἀριθμὸς εὐρετηρίου μουσείου Ἀκροπόλεως, καὶ μὲ κόκκινο μολύβι ἡ βιβλιογραφικὴ παραπομπή, ἃν ἡ ἐπιγραφὴ ἦταν δημοσιευμένη. Ὅρισμένα ἀπὸ τὰ ἀντίγραφα ἔχουν γίνεи μὲ μελάνι, μὲ μεγάλη ἐπιμέλεια καὶ ἀκριβεία· ἀποδίδεται τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων, τὸ περίγραμμα τοῦ λίθου καὶ ἀκόμη καὶ οἱ φθορὲς τῆς ἐνεπίγραφης ἐπιφανείας. Πολλὰ ἀντίγραφα, πάλι, ἔχουν γίνεи ἀμελέστερα μὲ μολύβι· ἀποδίδεται τὸ κείμενο τῆς ἐπιγραφῆς, καὶ συχνὰ καὶ τὸ περίγραμμα τῆς ἐνεπίγραφης ἐπιφάνειας.

Τὰ ἀντίγραφα συνοδεύονται κατὰ κανόνα ἀπὸ σύντομη περιγραφὴ τοῦ λίθου (εἶδος μνημείου, ὕλικό, διαστάσεις), χρονικὴ καὶ τοπικὴ ἔνδειξη (λ.χ. ποῦ βρέθηκε ὁ λίθος, ποῦ καὶ πότε ἀντεγράφη, ἡ ἀκόμη καὶ ποιὸς ἐντόπισε τὸν λίθο). Ὅρισμένα ἀντίγραφα συνοδεύονται ἀπὸ σχόλια γιὰ τὴν ἐπιγραφὴ, μεταγραφὴ καὶ/ἢ συμπληρώσεις (συνήθως μὲ κόκκινο μολύβι) τοῦ κειμένου.

Στὸν φάκελο ἐπίσης περιλαμβάνονται:

– τρία ἔκτυπα ἐπιγραφῶν τῆς *IG II² 1111.1-7* (ὕποφ. δ), τῶν *IG II² 821*, *IG II² 525* καὶ *IG II² 1398* (ὕποφ. ε),

– μικροῦ σχήματος τετράδιο ποὺ φέρει τὸν τίτλο «Τὸ ἐν Ἀκροπόλει μουσεῖον. Αἶθ. Γ' καὶ Δ' ἀετωμάτων τοῦ παρθενῶνος λείψανα. μετοπῶν λείψανα. ζωφόρου λείψανα» (ὕποφ. ε),

– τὸ φύλλο τῆς ἐφ. *Νέα Ἐφημερίς*, τῆς 14.3.1883, ἀρ. 71 (στὸ ὁποῖο δημοσιεύεται ἐπιστολὴ τοῦ Εὐστρατιάδου πρὸς τὸν Συντάκτη τῆς ἐφημερίδας περὶ κλοπῆς ἀρχαίου) (ὕποφ. ε),

– κατάλογος ἐπιγραφῶν τῆς Ἀκροπόλεως, ποὺ δημοσιεύθηκαν σὲ παλαιότερες ἐκδόσεις (λ.χ. CIG, K. S. Pittakys, *L'ancienne Athènes*, ΑΕ α' περ., Rangabé, *Antiquités Helléniques*), ἀλλὰ ἔχουν χαθεῖ ἢ δὲν ἔχουν ἐντοπισθεῖ (ὑποφ. ε),

– «Μετάφρασις κατὰ στίχον καὶ κατὰ λέξιν τῆς ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς θύρας τῆς ἀκροπόλεως Τουρκικῆς ἐπιγραφῆς» (μτφρ. Γρηγοριάδου, καθηγητοῦ τῆς τουρκικῆς διαλέκτου στὰ γυμνάσια τῶν Ἀθηνῶν). Γιά τὴν ἐπιγραφὴ βλ. Ἰ. Τραυλό, *Πολεοδομικὴ ἐξέλιξις τῶν Ἀθηνῶν* (β' ἐκδ., Ἀθήνα 1993) 206.

Φάκελος 9. *Τῶν ἀρχαιοτήτων τῶν ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι τοπογραφία ἐκ τοῦ ἀρχείου.* Περιλαμβάνει τοὺς ἀκόλουθους ὑποφάκελους, κατὰ θεματικὰς ἐνότητες.

Ὑποφάκελος β: «Ἡμερολόγιον ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν ἀπὸ τοῦ 1829 καὶ ἐφεξῆς» (σελ. 1-56). Εὐρετήριο τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων ἀπὸ τὸ 1829 ἕως τὸ 1856, κατὰ χρονολογικὴ τάξη. Γιά τὰ ἔτη 1829-1833 τὸ ἡμερολόγιο βασίζεται στὸν ἐπίσημο τύπο (*Γενικὴ Ἐφημερὶς τῆς Ἑλλάδος*), στοὺς καταλόγους τῶν Μουσείων (στοὺς καταλόγους τοῦ Καμπάνη καὶ τὸν Κατάλογο τοῦ Θησείου τοῦ Πιττάκη), καὶ σὲ νεώτερα (μετὰ τὸ 1833) ἔγγραφα τοῦ Ἀρχείου. Τὸ ἡμερολόγιο τῶν ἐτῶν 1833 ἕως 1856 βασίζεται στὸ πρωτόκολλο τῆς Ἐφορείας καὶ στὰ ἔγγραφα τοῦ Ἀρχείου (στὰ ὁποῖα δίδεται καὶ παραπομπή).

Ὑποφάκελος γ: «Αἱ ἐν Ἀκροπόλει καὶ ἐν τῇ πόλει ἀνακαλύψεις χρονολογικῶς κατὰ τὰ ἔτη 1856, 1858 καὶ 1859 ἐκ τῶν ἐκθέσεων τοῦ Πιττάκη».

Ὑποφάκελος δ: «Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἐργασίαι ἀπὸ τοῦ 1837 μέχρι τοῦ 1865/66 ἐκ τῶν ἐντύπων καὶ χειρογράφων πρακτικῶν αὐτῆς», δηλαδὴ τῶν ἐκδοθέντων Πρακτικῶν τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τῶν ἐτῶν αὐτῶν, καὶ τῶν χειρογράφων πρακτικῶν τοῦ Συλλόγου τῶν βουλευομένων μελῶν τῆς ἀρχαιολ. ἐταιρείας (1851-1855).

Ὑποφάκελος η: Στερεᾶς Ἑλλάδος (στὸν ὑποφάκελο ἔχουν καταχωρισθεῖ καὶ ἔγγραφα ποὺ ἀφοροῦν στὴν γνησιότητα δύο πηλίνων ἀγαλματιδίων).

Ὑποφάκελος ια: Κατάσταση τῆς Νομισματικῆς συλλογῆς τοῦ κράτους τὸ 1866, καί,

Ὑποφάκελος ιβ: Ζωσιμάδων Συλλογὴ νομισμάτων καὶ κειμηλίων.

Ὑποφάκελος ιγ: «Συλλογαί».

Ὑποφάκελος ιε: «Ἑρμηνεία τῶν ἀριθμῶν τῶν φακέλων τοῦ ἀρχείου τοῦ Ὑπουργείου».

Ὑποφάκελος ιστ: «Ἀρχεῖον. Ἀθηνῶν ἀρχαιοότητες» (ἀλφαβητικοὶ πίνακες τόπων τῶν Ἀθηνῶν ποὺ ἀναφέρονται στὰ ἔγγραφα τοῦ ἀρχείου τῆς Ἐφορείας πρὸ τοῦ 1863, καὶ διάφορα σχετικὰ σημειώματα – μεταξὺ αὐτῶν σημειώσεις «περὶ μεταθέσεως τῆς δημοτικῆς ἀγορᾶς Ἀθηνῶν ἐκ τοῦ τετραγώνου τοῦ Ἀδριανοῦ εἰς ἄλλο μέρος τῆς πόλεως» ἐκ τῶν σχετικῶν ἐγγράφων τοῦ ἀρχείου τῶν ἐτῶν 1852 ἕως 1870). Καὶ ἀντιστοίχως

ὑποφάκελοι ιζ: «Ἀκροπόλεως ἀρχαιοότητες ἐκ τοῦ ἀρχείου»,

ιη: Ἀττικῆς (καὶ Πειραιῶς) ἀρχαιοότητες,

ιθ: «Πελοποννήσου ἀρχαιοότητες», καί,

κα: «Ἄλλων Ἑλληνικῶν χωρῶν καὶ νήσων».

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ. **Ὑποφάκελος ε:** «Κατάλογος τῶν ἀγοραζομένων ἀρχαιολογικῶν τόπων ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλαχοῦ», **ὑποφάκελοι στ, στ.α:** Ἐλευσίνας, **ζ:** Πειραιῶς (στὸ ἀρχαῖο θέατρο τοῦ Πειραιῶς παρὰ τὴν Ζέα), **θ:** Δελφῶν.

ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ. **Ὑποφάκελος ι:** «Ἐκ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως νόμοι καὶ διατάγματα».

[Σημ. Οἱ ὑποφάκελοι (α) Ὑπηρεσία Ἀρχαιολογική (σελ. 5), (η) Στερεὰ Ἑλλάς, Πελοπόννησος, Νῆσοι (σελ. 1), (ιδ) καὶ Περιηγήσεις (σελ. 1), οἱ ὅποιοι ἀναφέρονται στὸν κατάλογο τοῦ Ἀρχείου τοῦ Ἰ. Ν. Σβορώνου, ἔλειπαν ἤδη τὸ 1988, ὅπως σημειώνεται στὸν Κατάλογο. Ἐπίσης λείπει ὁ ὑποφάκελος κα «Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ἐκ τοῦ ἀρχείου ἀπὸ τοῦ 1855 καὶ ἐφεξῆς»].

Φάκελος 10. *Ἐπιγραφαὶ κατὰ τὰς χώρας.* Ἀνάτυπο τοῦ ἀρθροῦ τοῦ C. Curtius, *Zwei Attische Urkunden*, *Hermes* 4 (1870) 404-412.

Ὑποφάκελος α: «Ἀθηνῶν καὶ Ἀττικῆς μνημεῖα, θέσεις, ἐκκλησίαι, οἰκίαι ἰδιωτικαὶ ἔνθα ὑπάρχουσιν ἢ ὑπῆρχον ἐπιγραφαί. Ἐκ τοῦ CIG, Ross, Ῥαγκ., Πιτ. AA. AE, Κουμ. κτλ., Vischer, Beiträge». Σελίδες 72.

Πρόκειται γὰρ ἀλφαβητικὰ εὗρετήρια τῶν τόπων εὐρέσεως τῶν ἐπιγραφῶν ποὺ δημοσιεύονται στὰ ἀκόλουθα ἔργα (δίδεται καὶ ἡ βραχυγραφία ποὺ ἀκολουθεῖ ὁ Εὐστρατιάδης γιὰ τὸ κάθε δημοσίευμα):

CIG = *Corpus Inscriptionum Graecarum*,

Ross dem. = L. Ross, *Die Deme von Attika und ihre Vertheilung unter die Phylen nach Inschriften*, hrsg. und mit Anmerkungen begleitet von M.H.E. Meier,

Παγκ. A.H. = A. R. Rangabé, *Antiquités helléniques ou repertoire d'inscriptions et d'autres antiquités découvertes depuis l'affranchissement de la Grèce* I (Athènes 1842) [nos. 1-353]. II (Athènes 1855) [nos. 354-2490],

Πιτ. AA = K. S. Pittakys, *L'ancienne Athènes, ou la description des antiquités d'Athènes et de ses environs* (Athènes 1835),

Πιτ. AE = Ἐφημερὶς Ἀρχαιολογικὴ περιόδου πρώτης 1837-1860,

K(ουμ). = Σ. Α. Κουμανούδης, *Ἀττικῆς Ἐπιγραφαὶ Ἐπιτύμβιοι* (Ἀθῆναι 1871),

Vischer, Beiträge = W. Vischer, *Epigraphische und Archäologische Beiträge aus Griechenland* (Basel 1855),

Fr. Lenormant, *Rheinisches Museum für Philologie* 1866.

Περιλαμβάνονται τὰ ἀκόλουθα εὗρετήρια:

1. Τοῦ CIG· «Ἀθηνῶν θέσεις ἀρχαῖαι καὶ μνημεῖα», «Ἀθηνῶν ἐκκλησίαι καὶ μοναστήρια», «Ἀθηνῶν οἰκίαι», «Ἀθηνῶν ἀπλῶς», «Ἀκροπόλεως», «Ἀττικῆς, «Ἐλευσίνος καὶ Σαλαμῖνος ἐπιγραφικά» (τρία χωριστὰ εὗρετήρια), «CIG τοῦ πρώτου τόμου τὰ ἐν ταῖς συλλογαῖς ταῖς ἐν Εὐρώπῃ».

2. «Ἀθηνῶν οἰκίαι καὶ καταστήματα. Ἐκ τοῦ Ross, Παγκ., Πιτ. AA. AE.».

3. «Πειραιεύς. Κουμ. ἐπιτύμβ.».

4. «Δῆμοι Ἀττικῆς κατὰ Ross, Παγκ., C. Hanriot, *Recherches sur...* (1853)».

5. «Ἐπιτύμβια Ἀθηνῶν καὶ Ἀττικῆς δημοσιευθέντα ἐν τῷ *Rheinisches Museum für Philologie* 1866 ὑπὸ Lenormant, ἀντιγραφέντα ἐνταῦθα ἐκ τοῦ φύλλου τοῦ Κ. Κουμανούδου. Ἀντεπαραβλήθησαν ἔπειτα πρὸς τὸ *Rhein.Mus.*».

6. «Τοῦ Fr. Lenormant ἐπιγραφαὶ συλλεχθεῖσαι ἐν τοῖς χωρίοις τῆς Ἀττικῆς καὶ ἐκδοθεῖσαι ἐν τῷ *Rhein. Museum* 1866 σελ. 376-390 ἀρ. 185-229 ἐν τῇ *centuria* II et III».

7. «Τὰ κατὰ τὴν Ἀττικὴν, Ἐλευσίνα καὶ Σαλαμῖνα. Ἐκ τοῦ Ross dem., Παγκ. Α.Η., Πιτ. ΑΕ.».

8. «Νήσων ἐπιγραφικά»· «Νήσων ἀρχαιοτάτες ἦτοι νομοῦ Εὐβοίας καὶ Κυκλάδων. Ἐκ τοῦ ἀρχείου» (συλλέγονται πληροφορίες ἀπὸ τὰ ἔγγραφα τοῦ ἀρχείου τῆς Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων).

Ὑποφάκελος β΄: «Νήσων ἐπιγραφικά».

«Τῶν ἀρχαιοτήτων τῶν ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι τοπογραφία ἐκ τοῦ ἀρχείου»· νήσων ἀρχαιοτάτες, ἦτοι νομοῦ Εὐβοίας καὶ νομοῦ Κυκλάδων» (εἶναι συνέχεια τοῦ φακέλου 9).

«Νήσων»· περιλαμβάνονται ποικίλα εὐρετήρια κατὰ νήσους, στὰ ὁποῖα καταγράφονται πληροφορίες ποὺ ἀντλοῦνται ἀπὸ διάφορες δημοσιεύσεις γιὰ τὰ νησιά (λ.χ. CIG, καὶ ΑΕ). Περιλαμβάνονται καὶ τρία σημειώματα σχετικὰ μὲ ἐπιγραφές (τῆς Σικίνου, τῆς Θήρας, τῆς Μήλου).

Ὑποφάκελος γ΄: «Πελοποννήσου ἐπιγραφικά». Περιλαμβάνονται ποικίλα ἀλφαβητικὰ εὐρετήρια κατὰ τόπους τῶν ἐπιγραφῶν ποὺ δημοσιεύονται σὲ διάφορα ἔργα (CIG, ΑΕ κ.ἄ.).

Ὑποφάκελος δ΄: «Στερεᾶς Ἑλλάδος πλὴν τῆς Ἀττικῆς ἐπιγραφικά». Περιλαμβάνονται ποικίλα ἀλφαβητικὰ εὐρετήρια κατὰ τόπους τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος (πλὴν Ἀττικῆς) καὶ τῆς Ἠπείρου, ποὺ δημοσιεύονται σὲ διάφορα ἔργα (CIG, ΑΕ κ.ἄ.)· ἐπίσης δύο εὐρετήρια ὑπὸ τοὺς τίτλους: «Δήμου Θεσπιῶν ἀρχαῖα κατὰ τὴν τοῦ βοηθοῦ τοῦ ἀρχ. γραφείου ἔκθεσιν ἀρ. 13 ἐν Ἐρημοκάστρῳ 14 Σεπτ. 1871, ἀρ. πρ. Υ 7335. Ἀρχ. Ἐταιρ. 53 δ, κλπ.», καί: «Δήμου Πλαταιῶν ἀρχαιοτάτες ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ βοηθοῦ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ γραφείου ἐν Κόκλα 5 Σεπτ. 1871, ἀρ. 12, πρ. Ἐταιρ. 53 α, Ὑπουρ. 7335, κλπ.»

Ὑποφάκελος ε΄: «CIG. Τοπογραφία τῶν ἐπιγραφῶν Vol. I 1-1792 εἴτε τοῦ πρώτου τόμου», «Τοπογραφία ἐπιγραφῶν CIG, τόμ. II, 1793-3809 μετὰ τῶν Add.», «Τοπογραφία ἐπιγραφῶν CIG, τόμ. III, 3810-6816 μετὰ τῶν Add.», «CIG vol. IV 6817-9926».

Ὑποφάκελος στ΄: «Τὰ ἔτη τῶν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι χριστιανικῶν ἐπιγραφῶν ἐκ τοῦ CIG».

Ὑποφάκελος ζ΄: «Ἐπιγραφὰι χριστιανικαὶ CIG 8606-9893. Κατὰ τοὺς τόπους.»

Φάκελος 11. *Τὰ ἀρχαῖα τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου.*

Α. Οἱ αἴθουσες τῆς δυτικῆς πλευρᾶς: προδόμος, βόρειες αἴθουσες Α', Β', Γ'.

Β. Τὰ δωμάτια πρὸς μεσημβρίαν τοῦ προδόμου:

α) οἱ μεσημβρινὲς αἴθουσες Α', Β', Γ'.

β) ἀρίθμηση τῶν ἀρχαίων ποὺ ὑπῆρχαν στὴν δυτικὴ πλευρὰ τοῦ Κεντρικοῦ Μουσείου στὶς 14 Ἰουνίου 1881.

Γ. Οἱ αἴθουσες τῆς βόρειας πλευρᾶς:

α) ἡ μεσαία, ἡ δυτικὴ καὶ ἡ ἀνατολική.

β) τρεῖς κατάλογοι τῶν ἀρχαίων ποὺ φυλάσσονταν στὴν αὐλὴ τοῦ Μουσείου συντεταγμένοι ἀπὸ τὸν Κ. Δημητριάδη καὶ τὸν Π. Εὐστρατιάδη.

Δ. Τὸ ὑπόγειο τοῦ Μουσείου:

α) Κατάλογοι τῶν ἐπιτύμβιων ἐνεπίγραφων μνημείων ποὺ φυλάσσονταν στὸ ὑπόγειο τοῦ Μουσείου.

β) Κατάλογος τῶν ὄρων.

γ) Κατάλογος τῶν γλυπτῶν.

δ) Κατάλογος ἀρχαίων περιγραφομένων ἀπὸ τὸν Κ. Δημητριάδη καὶ τὸν Π. Εὐστρατιάδη ταξινομημένων μὲ βάση τὸ εἶδος τους: λείψανα ἀναγλύφων, Κυβέλες, λείψανα ὑδριῶν, κορμοὶ ἀγαλμάτων, κεφαλὲς καὶ προτομές, τμήματα βραχιόνων καὶ σκελῶν, τμήματα ἐνδυμάτων, ζώων, πτηνῶν καὶ ἰχθύων, ἀρχιτεκτονικὰ μέλη, ἀνθέμια ἐπιτυμβίων στηλῶν, σκευή, ἀλάβαστρα.

Ε. Ἡ αὐλὴ τοῦ Μουσείου: Ἀρχαῖα ἀκατάτακτα, γραπτὰ καὶ γλυπτὰ.

Φάκελος 12. *Ἡ Συλλογὴ Ἀρχαιοτήτων στὸ Γραφεῖο τῆς Γενικῆς Ἐφορείας.*

Α. Οἱ τρεῖς Κατάλογοι ἀρχαιοτήτων ποὺ βρέθηκαν στὸ Γραφεῖο τῆς Γενικῆς Ἐφορείας μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Κ. Πιττάκη.

α) Κατάλογος τῶν ἀρχαίων τῆς Συλλογῆς τῶν Ἀνακτόρων ποὺ παρελήφθησαν τὸ 1863.

β) Κατάλογος ἀγγείων συντεταγμένος ἀπὸ τὸν Σπ. Λογιωτατίδη (1862-1863).

γ) Κατάλογος τῶν ἀρχαίων ποὺ βρέθηκαν στὸ Γραφεῖο τῆς Γενικῆς Ἐφορείας καὶ δὲν περιέχονται στοὺς δύο ἀνωτέρω Καταλόγους.

Β. Προσθήκες στην Συλλογή τῶν ἀρχαιοτήτων στὸ Γραφεῖο τῆς Γενικῆς Ἐφορείας μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Κ. Πιττάκη.

Φάκελος 13. Σημειώσεις γιὰ ἀνασκαφές καὶ μνημεῖα στὴν Ἀκρόπολη καὶ γύρω ἀπὸ αὐτήν:

– Ἀνασκαφὴ τοῦ Ε. Burnouf στὸν Προμαχῶνα τοῦ Ὀδυσσεά τὸ 1894 (ἀλληλογραφία, σύντομη περιγραφὴ ἐργασιῶν, κατάλογος καὶ ἔκτυπα ἐπιγραφῶν ἀπὸ τὴν ἀνασκαφή).

– Σημειώσεις γιὰ τὴν ἀνασκαφὴ τοῦ R. Bohn στὴν Ἀκρόπολη τὸ 1880 καὶ κατάλογοι τῶν εὗρημάτων της (γλυπτῶν, βάθρων, ἐπιγραφῶν, ἀρχιτεκτονικῶν).

– Κατάλογος εὗρημάτων ἀπὸ τὴν κατεδάφιση τοῦ φραγκικοῦ πύργου τῆς Ἀκρόπολης (1875).

– Κατάλογοι μνημείων τῶν χώρων τοῦ Ἀσκληπιείου (1880, ἐνεπίγραφα μνημεῖα), τοῦ Ἡρωδείου καὶ τῆς στοᾶς τοῦ Εὐμένους.

– Κατάλογος μνημείων ἐντοιχισμένων στὸ τεῖχος τοῦ Σεραπετζέ, γύρω ἀπὸ αὐτὸ καὶ σὲ ἄλλα μεταγενέστερα ὀχυρωματικὰ τεῖχη τῆς Ἀκροπόλεως.

– Κατάλογοι τεμαχίων τοῦ θωρακίου τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης καὶ σημειώσεις γιὰ τὴν εὕρεση καὶ δημοσίευσή τους· περιλαμβάνεται κατάλογος εὗρημάτων τῆς ἀνασκαφῆς Beulé δυτικῶς τῶν Προπυλαίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τμήματα τοῦ θωρακίου.

– Σημειώσεις γιὰ μέλη τῆς ζωφόρου τοῦ Ἐρεχθείου βάσει βιβλιογραφικῶν ἀναφορῶν, παραβολὴ ἀρίθμησης σχετικῶν δημοσιεύσεων, σχέδια μελῶν τῆς ζωφόρου, κατάλογοι τμημάτων της σὲ διάφορες συλλογές ἀρχαιοτήτων (Μουσεῖο Ἀκροπόλεως 1880, Ἐρέχθειο, Προπύλαια), καθὼς καὶ τμημάτων ἀγνώστου θέσεως.

– Περιγραφὴ τοῦ μνημείου τοῦ Φιλοπάππου, ἐπιτύμβια ἐπιγραφὴ στὰ Κιμώνεια μνήματα, τμήμα χειροποίητου φυλλαδίου (ἀρ. φύλλων 37-71) μὲ κείμενα ἐπιγραφῶν.

Φάκελος 14. Ποικίλοι κατάλογοι μνημείων:

– Καταγραφὴ μνημείων εὗρισκομένων στὸ Θέατρο τοῦ Διονύσου (1862-1883).

– Καταγραφὴ μνημείων εὗρεθέντων στίς ἀνασκαφές τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας (1865-1867). Συνοδεύεται ἀπὸ ἐπι-

στολή του Σ. Α. Κουμανούδη περὶ τῆς μετακινήσεως γλυπτῶν στοῦ «Κεντρικὸν Μουσεῖον» (1880) καὶ φύλλο τῆς ἐφημερίδας *Τηλέγραφος* (17 Ἰανουαρίου 1881), στοῦ ὁποῖο ἔχει σημανθεῖ εἵδση συνεδρίασης τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου με θέμα τὴν ἐπέκταση τοῦ σχεδίου πόλεως νοτίως τῆς ὁδοῦ Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου μέχρι τὰ ἐρείπια τοῦ τείχους.

– Καταγραφὴ εὐρημάτων ἀπὸ τὶς ἀνασκαφές τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας στὸν Κεραμεικὸ (1870-1871, 1874-1876) μαζὶ με σχετικὰ δημοσιεύματα στὸν τύπο καὶ ἔκτυπο ἐπιγραφῆς.

– Καταγραφές μνημείων: α. στὸν Βασιλικὸ κήπο (1865), β. ἐντοιχισμένων στοῦ παρεκκλήσιο τῆς Παναγίας Γοργοπηκούου (1868), γ. στὴν περιοχὴ τῆς Μεγάλης Παναγίας (1865), δ. ἐπιγραφὰ στὸν βράχο τοῦ Πανείου.

– Καταγραφὴ τῶν μνημείων τῶν συλλογῶν τῆς Ἐλευσίνας, ποὺ συνοδεύεται ἀπὸ 43 σχέδια ἐνεπίγραφων λίθων.

– Καταγραφὴ τῶν μνημείων τῶν συλλογῶν τῆς Αἰγίνας (1865) καὶ ποικίλα εὐρετήρια γιὰ τὰ μνημεῖα τοῦ καταλόγου τοῦ Λ. Καμπάνη.

– Κατάλογοι γλυπτῶν ἀπὸ τὴν ἀποθησαύριση δημοσιευμάτων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας (1851-1874) καθὼς καὶ τοῦ περιοδικοῦ *Archaeologischer Bericht* 1874, σ. 52.

– Κατάλογοι γλυπτῶν α. τοῦ Βαρβακείου καὶ β. τοῦ «Μουσείου» με τὴν ἔνδειξη «Ἐρανίσματα ἐκ τοῦ *Guide des voyages* τοῦ K. Baedeker» (στὰ γαλλικά).

Φάκελος 15. Κατάλογοι μνημείων καὶ ἐγγράφων, ταξιδιωτικὸ ἡμερολόγιο:

– Κατάλογος μνημείων τῶν συλλογῶν τῆς Γενικῆς Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων κατὰ τὴ χρονολογία τῆς εἰσαγωγῆς τους με πηγὴ τὸ Ἡμερολόγιο τῆς Ὑπηρεσίας, 1863-1882. Τὰ μνημεῖα κάθε ἔτους ταξινομοῦνται κατὰ ὑλικὸ καὶ εἶδος (π.χ. γλυπτά, ἐνεπίγραφα).

– Παρατηρήσεις γιὰ τὰ χαλκὰ καὶ τὰ πήλινα εὐρήματα τοῦ προαναφερθέντος καταλόγου· ἀπλὴ ἀναφορὰ ὁμάδων ὁστέων καὶ γυάλινων ἀντικειμένων.

– Κατάλογος εἰδωλίων ζώων.

– Κατάλογος ἀριθμῶν ἐγγράφων τῶν ἐτῶν 1878-1882 πρὸς ἀρχειοθέτηση.

– Ἡμερολόγιο ταξιδιοῦ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα στὴν Ὀλυμπία μὲ ἐπιστροφή (Μάρτιος 1881).

Φάκελος 16. Ὁ φάκελος περιλαμβάνει ποικίλους καταλόγους ἐπιγραφῶν «κατ' εἶδος»:

– Κατάλογοι ἀττικῶν ἐπιγραφῶν κατὰ κατηγορία (ψηφίσματα, ἀναθηματικὲς κλπ.) μὲ πηγὴ ἐπιγραφικὲς δημοσιεύσεις τῆς ἐποχῆς. Οἱ ἐπιγραφὲς κατατάσσονται εἴτε κατὰ τὴν ἀρίθμηση μιᾶς ἀπὸ τὶς δημοσιεύσεις ποὺ χρησίμευσαν ὡς πηγές, εἴτε ἀλφαβητικὰ βάσει τῶν ὀνομάτων προσώπων (ἐπιτύμβιες) ἢ τῆς ἀρχῆς τοῦ κειμένου (λοιπὰ μνημεῖα). Σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις συχνὰ παρέχεται ἀντιστοίχιση τῶν ἀριθμήσεων τῶν δημοσιεύσεων. Σὲ ἕναν ἀπὸ τοὺς ἀλφαβητικὸς καταλόγους τῶν ὀνομάτων προσώπων παρεμβάλλονται ὀνόματα τόπων καὶ ὄροι (π.χ. κεραιμογραφία).

– Κατάλογοι ἐπιγραφῶν διαφόρων δημοσιεύσεων, μὲ δευτερεύουσα κατάταξη κατὰ κατηγορίες ἐπιγραφῶν. Καὶ σὲ αὐτοὺς τοὺς καταλόγους ἀντιστοιχίζονται συχνὰ οἱ ἀριθμήσεις τῶν δημοσιεύσεων μεταξὺ τους.

– Τρεῖς ἐπιπλέον κατάλογοι ἀττικῶν ἐπιτυμβίων:

α) ἀπὸ τὶς συλλογὲς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας,

β) ἀπὸ τὶς συλλογὲς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας,

γ) τῶν εὐρεθέντων μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Κ. Πιττάκη (1865-1868 σὲ συλλογὲς καὶ οἰκίες).

– Εὐρετήρια ἐπιγραφῶν λόγων ταμιῶν: α. ποικίλων ὄρων, β. προευνκλειδίων ἀναγραφῶν κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ ἄρχοντος, γ. τύπων ἀναγραφῶν (βάσει τῶν προσδιορισμῶν τοῦ ἀξιώματος τῶν ταμιῶν π.χ. ταμίαι τῆς θεοῦ, τῶν ἄλλων θεῶν κλπ.).

– Κατάλογος χριστιανικῶν μνημείων κατὰ ἀριθμὸ CIG (A. Boeckh, *Corpus inscriptionum graecarum*, 1828-1877).

– Κατάλογος περιεχομένων τοῦ τόμου CIA I (A. Kirchhoff, *Inscriptiones Atticae Euclidis anno vetustiores* I, 1873).

– Κείμενα, ἀπόγραφα καὶ ποικίλες παρατηρήσεις ἐπιγραφῶν.

Φάκελος 17. Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς τοπογραφικά. Στὸν φάκελο περιέχεται χαρτόδετο τετράδιο μικροῦ σχήματος ἀποτελούμενο ἀπὸ 23 σελίδες ἀριθμημένες ἀπὸ τὸν Εὐστρατιάδη.

Στὸ ἐξώφυλλο ἀναγράφεται ὁ τίτλος *Περὶ ἐκκλησιῶν, θέσεων καὶ οἰκιῶν τινῶν ἐν Ἀθήναις· πληροφορίαι παρὰ διαφόρων καὶ ἔρευναι ἐξ αὐτοψίας* 1868 Αὐγουστ. Σεπτέμβρ. καὶ Ὀκτώβρ. Ἀπὸ τῆ σελ. 5 κ.έ. δίπλα σὲ κάθε λῆμμα ἀναγράφεται καὶ ὁ ἀντίστοιχος ἀριθμὸς τῆς θέσης ποὺ σημειώνεται στὸν χάρτη τῶν Ἀθηνῶν ποὺ συνόδευε τὸ βιβλίον τοῦ A. Mommsen, *Athenae Christianae* (Lipsiae 1868).

Ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς τοπογραφικὰ ὁ E. συνέταξε ἀλφαβητικὸ εὐρετήριο τῶν μνημείων καὶ τῶν τόπων τῶν Ἀθηνῶν ποὺ ἀναφέρονται: α) στὸ ἔργο τοῦ W. M. Leake, *The Topography of Athens: with some remarks on its antiquities* (London 1821), β) στὰ σχόλια τοῦ K. O. Müller ποὺ συνοδεύουν τὴν γερμανικὴ μετάφραση τῆς τοπογραφίας τοῦ Leake (*Leake's Topographie von Athen. Nebst einigen Bemerkungen über die Alterthümer desselben, mit Anmerkungen von den Herren Professoren M. H. E. Meier und K. O. Müller, hrsg. von A. Rienäcker, Halle 1829*), γ) στὸ ἄρθρον τοῦ Müller, *Attika*, στὴν *Allgemeine Encyclopädie der Wissenschaften und Künste in alphabetischer Folge von genannten Schriftstellern* [hrsg. J. S. Ersch - J. G. Gruber] Sekt. 1, Bd. 6, Leipzig 1821, 215-241, δ) στὴ δεύτερη ἔκδοση τοῦ ἔργου τοῦ Leake τὸ 1841, ἡ γερμανικὴ μετάφραση τοῦ ὁποῖου δημοσιεύθηκε τὸ 1844 καὶ ε) στὸ ἔργο τοῦ Karl Bötticher, *Ergänzungen zu den letzten Untersuchungen auf der Akropolis zu Athen* (Göttingen 1867).

Παρουσιάζονται ἐπίσης μὲ ἀλφαβητικὴ τάξη τὰ μνημεῖα καὶ οἱ τόποι τῶν Ἀθηνῶν ποὺ μνημονεύονται στὸ ἔργο τοῦ K. Σ. Πιττάκη, *L'ancienne Athènes* (Athènes 1835). Τοῦ ἰδίου ἔργου ἔχει συνταχθεῖ καὶ Εὐρετήριο τῶν κυρίων ὀνομάτων τῶν δημοσιευομένων ἐπιγραφῶν γιὰ τὰ κατάλοιπα τοῦ Εὐστρατιάδου ποὺ σχετίζονται μὲ τὸ βιβλίον τοῦ Πιττάκη, βλ. Γεωργία Μαλούχου, *APMA* 3, 207-244.

Ἀλφαβητικὴ ταξινόμηση τῶν τόπων καὶ τῶν μνημείων τῶν Ἀθηνῶν ἔχει γίνῃ καὶ γιὰ τὸ ἔργο τοῦ L. Ross, *Das Theseion und der Tempel des Ares in Athen. Eine archaeologisch-topographische Abhandlung* (Halle 1852) καὶ τοῦ E. Curtius, *Attische Studien* I. *Pnyx und Stadtmauer* (1862) καὶ II. *Der Kerameikos und die Geschichte der Agora von Athen* (1865).

Ἀπόγραφα τριῶν ἐνεπίγραφων κυκλοτερῶν βάθρων ποὺ βρέθηκαν τὸν Ἰούλιο τοῦ 1872 παρὰ τὴν δεξιὰ ὁχθὴ τοῦ Ἰλισσοῦ καὶ προέρχονται ἀπὸ τὸ ἱερὸ τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. Ἐκτυπο τῆς ἐπιγραφῆς ποὺ ἔφερε ὁ βωμὸς ποὺ ἀνέθεσε στὸν Πύθιο Ἀπόλλωνα ὁ Πεισίστρατος Ἰππίου, ἐγγονὸς τοῦ ὁμώνυμου τυράννου τῶν Ἀθηνῶν.

Ἀλφαβητικὴ κατὰτάξη τόπων καὶ χωρίων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἀττικῆς τοῦ Παραρτήματος τοῦ Ἡμερολογίου Ὑπηρεσίας. Ἀρχαιολογικὲς σημειώσεις καὶ ἀπόγραφα ἐπιγραφῶν τοῦ Πειραιῶς καὶ τῆς Ἀττικῆς.

Φάκελος 18. Ἀνασκαφαὶ Ὀλυμπίας.

A. Διοικητικὰ ἔγγραφα. Περιλήψεις τῶν ὑπηρεσιακῶν ἐγγράφων ταξινομημένες ὑπὸ τοὺς ἐξῆς τίτλους:

Ἡ Ἄλτις καὶ ἡ περὶ αὐτὴν χώρα, προικοδοτημένη καὶ ἐθνική. Ἐκ τῶν ἐγγράφων τῶν ἀποσταλέντων εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν (22 Μαρτ. 1874). / Ἐκ τοῦ προτέρου ἀρχείου. / Ἀνασκαπτέος τόπος. / Συμβάσεως ἔγγραφα μέχρι τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐγκρίσεως αὐτῆς. / Τὰ μετὰ τὴν Σύμβασιν. / Αἱ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφαὶ 1876. / Διπλᾶ, πολλαπλᾶ, ὅμοια (ὀρισμός). / Ἀνασκαφαὶ γενόμεναι ἐν Ὀλυμπίᾳ κατὰ τὰ ἔτη 1875-1881. Σύνοψις τῶν εὗρημάτων καὶ τῶν ἐκλεχθέντων διπλῶν: λίθινα ἀγάλματα καὶ ἀνάγλυφα, ἐπιγραφὰὶ λίθιναι, χάλκινα, πήλινα ἀγαλμάτια, ἀρχιτεκτονικά, νομίσματα, ἀντικείμενα διάφορα (σιδηρᾶ, μολύβδινα, κοκκάλινα, ὑάλινα, κτλ.). Ἐν Ἀθήναις τῇ 22/10 Φεβρουαρίου '81.

B. Ὁ κατάλογος τῶν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ζητουμένων.

Δύο ἀντίγραφα στὴ Γαλλικὴ καὶ στὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα τῆς Σύμβασης τῆς ἀνασκαφῆς τῆς Ὀλυμπίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Γερμανίας (13/25 Ἀπριλίου 1874).

Ἑλληνικὴ μετάφρασις τῆς ἀναφορᾶς τοῦ G. Treu πρὸς τὸν πρεσβευτὴν καὶ πληρεξούσιον ὑπουργὸν τῆς A. αὐτοκρατορικῆς Γερμανικῆς Μεγαλειότητος σχετικὰ μὲ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀνασκαφῶν στὴν Ὀλυμπία. Περιλαμβάνεται κατάλογος τῶν εὗρημάτων καὶ κατάλογος τῶν διπλῶν καὶ ὁμοίων ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ παραχωρηθοῦν στὴν Γερμανικὴ Κυβέρνησις (22 Φεβρουαρίου 1881).

Κατάλογος τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ εὐρημάτων τὰ ἐκ τῶν διπλῶν καὶ πολλαπλῶν ἀποχωρισθέντα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ ἐπιτρόπου τῆς Γερμανικῆς. Συνοδεύεται ἀπὸ Καταλόγους μὲ διορθώσεις, συμπληρώσεις καὶ παρατηρήσεις.

Γ. Ἐκ τῶν ἐν τῇ ἀνασκαφῇ τῆς Ὀλυμπίας ἀνακαλυφθέντων νομισμάτων διαλογὴ τῶν διπλῶν καὶ πολλαπλῶν γενομένη κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς συγκεκμημένης ὑπὸ τοῦ Ἀντιπροσώπου τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως κυρ. U. Köhler, τοῦ γενικοῦ ἐφόρου τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Ἑλλάδος κ. Π. Εὐστρατιάδου, τοῦ νομισματογνώμονος τῆς Ἐθνικῆς νομισματικῆς συλλογῆς κυρ. Ἀχ. Ποστολάκα καὶ τοῦ νομισματολόγου κυρίου Παύλου Λάμπρου. Ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ θέρος καὶ τὸ Φθινόπωρον τοῦ ἔτους 1883.

1) Ἀριθμητικὴ κατάταξις τῶν δελτίων ἐν οἷς εἶναι τετελιγμένα τὰ εὐχρηστα τῶν ἐξ Ὀλυμπίας νομισμάτων ὑπὸ Ἀχ. Ποστολάκα. / 2) 25 Ἀπριλίου 1883. Νομίσματα εὐχρηστα ἀποχωριζόμενα ἀπὸ τῶν ἀχρήστων ὑπὸ Ἀχ. Ποστολάκα. / 3) 13 Ὀκτωβρίου 1883. Γεωγραφικὴ κατάταξις τῶν εὐχρηστων νομισμάτων τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ εὐρεθέντων καὶ διαλογὴ τῶν διπλῶν καὶ πολλαπλῶν καὶ διανομὴ αὐτῶν. Ὑπογεγραμμένο ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς: Π. Εὐστρατιάδης), Ul. Köhler, A. Π(οστολάκας), Π. Λ(άμπρου). 4) Ἐγγραφα καὶ σελίδες σχετιζόμενες πρὸς τὰ ἀνωτέρω.

Φάκελος 19. Ποικίλα.

Α. Ποικίλα (ὕπηρεσιακά). Β΄ Παράρτημα τοῦ ἡμερολογίου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας: Νομοσχέδια, νόμοι, κανονισμοί, ἐκθέσεις περὶ αὐτῶν, κανονισμοὶ ξένων ἀρχαιολογικῶν Ἰδρυμάτων, μετάφρασις τοῦ κανονισμοῦ ἀρχαιοτήτων τοῦ Τουρκικοῦ κράτους, ἐκθέσεις περὶ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Φιλαρχαίων.

Ἔργα ἀρχαιολογικὰ ἡμιτελῆ κείμενα (ἐν Ἀθήναις 28 Αὐγούστου 1867). Προϋπολογισμοὶ ἀρχαιολογικῶν δαπανῶν, Λαχεῖον τῶν Φιλαρχαίων. Ἀλφαβητικὸς πίναξ τῶν ὀνομάτων τῶν ἐν Ἀθήναις ὁδῶν τῶν ὑπαρχόντων πρότερον καὶ τῶν προστεθέντων ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς (22 Σεπτεμβρίου 1866). Ἐγκύκλιος περὶ καταστροφῆς καὶ καπηλεύσεως ἀρχαιοτήτων.

Πόλεις ἔνθα ὑπῆρχον ἑλληνικὰ σχολεῖα κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1868. Καθηγητὲς καὶ Δάσκαλοι τῶν γυμνασίων κατὰ τὸ 1868. Ἐκθεσις περὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν ἀπὸ τοῦ 1858 μέχρι τέλους 1866 γενομένη πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Χ. Χριστόπουλον (ἀνασκαφές, ἐπισκευὴ μνημείων, Συλλογές, οἰκοδομὴ μουσείων, Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία, Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς, Ὑπηρεσία). Ἑλλάδος Συλλογαὶ ἀρχαιοτήτων δημόσιαι. Ἀρχαιολογικὴ Ὑπηρεσία καὶ προσωπικὸν αὐτῆς.

Β. Οἰκοδομὴ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ Μπερναρδάκη, δαπάνες ἰδρύσεως καὶ εἰσαγωγῇ ἀρχαίων.

Γ. Ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ Βαρβακείου 1880 (τέσσερα χειρόγραφα καὶ δύο ἔντυπα (ἐφημ. καὶ φυλλάδιον) μὲ δύο φωτογραφίες.

Δ. Συμβούλια καὶ συνεδριάσεις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Ὁ περὶ ἀρχαιοτήτων νόμος καὶ ὁ ὀργανισμὸς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τοῦ 1862 καὶ τοῦ 1876. Ἐφημερίδος κανονισμὸς τοῦ 1868. Τὰ τῆς πρώτης κληρώσεως τοῦ Λαχείου. Συνεδριάσεις ἄξιες σημειώσεως. Ἰσολογισμὸς τοῦ ἔτους 1882.

Ε. Φύλλα πολιτικῶν ἐφημερίδων ἀναφερόμενα στὶς ἀνασκαφές τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου, τοῦ Πειραιῶς, τῆς Κηφισιάς καὶ τῆς Λακωνικῆς (Μαγούλας καὶ Στερνῶν).

ΣΤ. Ἐπιστολὲς ἀρχαιολόγων.

Ζ. Ἀκρόπολη. Χειρόγραφα φύλλα καὶ ἔκτυπα ἀναφερόμενα στὰ ἀρχαῖα τῆς Ἀκρόπολης.

Φάκελος 20

– Χειρόγραφα ἄρθρων τοῦ Π. Εὐστρατιάδη στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίδα 1869-1874 (τεύχη ΙΓ'-ΙΖ') σ. 317-492. Συνοδεύονται ἀπὸ σημειώσεις, ὑπηρεσιακὰ ἔγγραφα, ἐπιστολὲς συνεργατῶν, ἀπόγραφα καὶ ἔκτυπα ἐπιγραφῶν.

– Ἀντίγραφο δημοσίευσης ἀρκαδικῆς ἐπιγραφῆς (Κλειὼ φύλ. 409, 19 Μαΐου 1869).

– Ἀπόγραφο ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς τῆς Χαλκίδος.

Φάκελος 21. Παράρτημα φακέλου τῆς Ὑπηρεσίας.

Ἀρχεῖα καὶ σημειώσεις ἐπὶ διοικητικῶν θεμάτων:

– Ἀρχεῖο τῆς ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν οἰκοδόμησιν τοῦ Μουσείου Ἀκροπόλεως (πρακτικά, πρωτόκολλο, προϋπολογισμός, ἔγγραφα).

– Άρχεϊο τῆς ἐπιτροπῆς γιὰ τὴ νομισματικὴ καὶ αἰγυπτιακὴ συλλογὴ Ἰωάννου Δημητρίου (πρακτικά, κατάλογοι τῶν μνημείων, ἔγγραφα, ἀλληλογραφία).

– Κατάλογος μνημείων στὴν κατοχὴ Νοστράκη πρὸς ἀγορὰ ἀπὸ τὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία.

– Σχέδιο τοῦ μουσείου Ὀλυμπίας (F. Odler, 1880).

– Σημειώσεις περὶ διαφόρων διοικητικῶν θεμάτων (ὁδηγίες γιὰ τὴν ἀδειοδότηση καὶ τὴ διεξαγωγὴ ἀνασκαφῶν, ὑπολογισμοὶ κόστους γιὰ τὴν ἀπαλλοτρίωση κτημάτων στὴν περιοχὴ τοῦ Ὀλυμπείου, ἔγγραφο γιὰ τὴ διεκδίκηση τῆς ἔκτασης τοῦ Σταδίου ἀπὸ ιδιώτη, κατάλογοι φυλάκων, ἀγωγές, πλειστηριασμοί, σχέδια νόμων, ἀπόκομμα ἐντύπου μὲ σχέδιο νόμου περὶ τῆς τιμωρίας τῶν παραβάσεων τῆς ἀρχαιολογικῆς νομοθεσίας κλπ.).

Ἐπιπλέον:

– Κείμενο καταλόγου ἐπιστατῶν τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐλευσίνας καὶ σχόλια ἐπ’ αὐτοῦ.

– Σημειώσεις γιὰ τὴν ἔκφραση «Ἀλέξανδρος, ὁ ἐκ Ρωξάνης».

– Ἐκθεση γιὰ τὴν ἀνασκαφὴ τοῦ θολωτοῦ τάφου τοῦ Ὁρχομενοῦ.

– Ἐννέα ἐπιστολές γιὰ ποικίλα ἀρχαιολογικὰ θέματα.

– Ἀνάτυπο ἄρθρου τοῦ Th. Mommsen (*Syrisches Provinzialmass und Römischer Reichskataster*, *Hermes* 3, 1869, 429-438) μὲ συνοδευτικὸ σημείωμα. Περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἐπόμενη ἐργασία τοῦ τόμου ἀτελής: K. Müllenhof, *Griechischen Inschriften aus Russland*, ὅ.π. 439-444.

Φάκελος 22. Σημειώσεις, κατάλογοι καὶ εὗρετήρια βάσει δημοσιευμάτων τῆς ἐποχῆς, καθὼς καὶ ποικίλες καταχωρήσεις σχετικές μὲ ἀνασκαφές καὶ εὗρήματα:

– Ἀντιστοίχιση ἀριθμῶν λημμάτων τῆς *Ἀρχαιολογικῆς Εφημερίδος* 1837-1860 μὲ ἀριθμοὺς λημμάτων ἄλλων ἐπιγραφικῶν ἐκδόσεων.

– Ἀλφαβητικὰ εὗρετήρια ὀνομάτων καὶ ὄρων: α. τῶν συγγραμμάτων τοῦ L. Ross, β. σειρᾶς ἀρχαιολογικῶν καὶ ἱστορικῶν βιβλίων τῶν ἐτῶν 1828-1871, γ. τῆς *Ἀρχαιολογικῆς Εφημερίδος* 1837-1874, δ. σειρᾶς περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων με-

ταξὺ τῶν ἐτῶν 1829-1870 (*Αἰγιναία, Γενικὴ Ἐφημερὶς τῆς Ἑλλάδος, Ἐφημερὶς τῶν Φιλομαθῶν, Ἀθηνᾶ, Φιλίστωρ, Νέα Πανδώρα, Χρυσαλὶς, Archaeologische Zeitung, Bullettino degli annali dell'Istituto di corrispondenza archeologica, Annali dell'Istituto di corrispondenza archeologica, Hermes*).

– Ἀλφαβητικὸς κατάλογος ὀνομάτων καὶ ὄρων μὲ σημειώσεις ἀπὸ ποικίλες πηγές.

– Σημειώσεις ἀπὸ ἔργα περιηγητῶν τῆς περιόδου 1800-1829.

– Σημειώσεις ἐπὶ διαφόρων ἀρχαιολογικῶν πεδίων (περὶ ἀρχιτεκτονικῆς, κεραμικῆς, ἐπιγραφικῆς, ἀττικῆς τοπογραφίας, τοπογραφίας ἄλλων περιοχῶν, νομισματικῆς, ἀνέμων, μηνῶν, σταθμῶν, δικαστικῶν πινακίων, φρεάτων, τοπογραφίας τῆς Τρωάδος κατὰ τὸν Ὅμηρο, φορολογίας τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴ Βυζαντινὴ περίοδο, ὀχύρωσης τῶν Ἀθηνῶν).

– Σημειώσεις τίτλων καὶ περιεχομένων βιβλίων· δελτία δαδνεισμού ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη.

– Χρονολογικὸς κατάλογος ἱστορικῶν γεγονότων Ρωμαϊκῆς καὶ Βυζαντινῆς περιόδου.

– Χρονολογικὸς κατάλογος τῶν μέτρων γιὰ τὴν προστασία τῶν ἀρχαιοτήτων μετὰ τὴν ἐπανάσταση.

– Ἡμερολόγιον ἀνασκαφῶν στοὺς Δελφούς (1880) καὶ σημειώσεις ἀπὸ σχετικὲς δημοσιεύσεις.

– Ἐπιστολὲς γιὰ τὴν ἀπαλλοτρίωση οἰκοπέδου στὴ θέση Πρόνοια Ἀργους, ὅπου βρέθηκαν τάφοι.

– Σημειώσεις γιὰ τὴν ὁδὸ πρὸς τὴν Ἀκαδημία κατόπιν αἰτήσεως ἄδειας ἀνασκαφῆς τοῦ H. Schliemann (κατάλογος ἰδιοκτησιῶν καὶ κατάλογος τῶν μνημείων ποὺ ἀναφέρει ὁ Παυσανίας σὲ αὐτήν).

– Ἐπιστολὴ τῆς Σ. Σλήμαν γιὰ τὴν ἄδεια ἀνασκαφῆς στὸν Ὀρχομενό.

– Μετάφραση δημοσιεύματος τῆς ἐφημερίδας Πετροπόλεως *Herold* γιὰ τὰ εὐρήματα Μυκηναϊκῆς περιόδου τοῦ H. Schliemann· πέντε φύλλα τῆς ἐφημερίδας καὶ ἓνα τῆς *Berliner Tageblatt* (1880).

– Σημειώσεις ἐπὶ εὐρημάτων στὴν Αἴγινα καὶ τὴν Τανάγρα.

– Ποικίλες σημειώσεις γιὰ διάφορα μνημεῖα καὶ θέματα

(μεταξὺ αὐτῶν: δίσκος - σόλος, φιάλη ἀπὸ τὴν Κόρινθο, μνημεῖα συλλογῆς Φιλήμονος, ξίφος, ἀνάθημα στὸν ἥρωα ἱατρό).

– Κατάλογος εὐρωπαϊκῶν πανεπιστημίων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν καὶ τῶν καθηγητῶν τους κατὰ τὸ 1870.

Φάκελος 23. Δημοτικὰ θέματα.

– Κατάλογοι τῶν συμβόλων τῶν δημοτικῶν σφραγίδων (συνοδεύονται ἀπὸ κατάλογο τῶν σφραγίδων τῶν δήμων γιὰ τὶς ὁποῖες δὲν ὑπάρχουν πληροφορίες, μὲ σχετικὰ σημειώματα).

– Διοικητικὰ ἔγγραφα καὶ σημειώσεις γιὰ τὸν καθορισμὸ τῶν ἐμβλημάτων τῶν δήμων. Περιλαμβάνουν ὀνοματολογικά, γεωγραφικά, τοπογραφικά, ἀρχαιολογικά καὶ μυθολογικά στοιχεία γιὰ σειρὰ δήμων τῆς Πελοποννήσου, Στερεᾶς Ἑλλάδας, νήσων, Θεσσαλίας, Ἡπείρου.

– Κατάλογοι: α. μονῶν καὶ ἐπισκοπῶν τῆς ἐλεύθερης Ἑλλάδος βάσει τοῦ Εὐρετηρίου τῶν ἀρχείων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, β. ἐπαρχιῶν, γ. δήμων, δ. χωριῶν, ε. πόλεων, χωριῶν, ὁρέων καὶ ἄλλων θέσεων ἀπὸ ἱστορικὰ βιβλία, στ. κατάλογος τῶν ὑπομέτρων ὁρέων καὶ ἄλλων θέσεων βάσει τοῦ «γαλλικοῦ γεωγραφικοῦ πίνακος».

– Παρατηρήσεις γιὰ τοὺς πίνακες δήμων (ἀπορίες καὶ ἀσάφειες ἀνὰ δήμο).

– Ἐντυπα ἀντίγραφα ἐγκυκλίου (18 Σεπτεμβρίου 1867) γιὰ τὴν ἐκ νέου κατάρτιση ὀνοματολογικῶν πινάκων τῶν δήμων (3 ἀντίτυπα).

– Φύλλο τῆς ἐφημερίδας *Παλιγγενεσία* μὲ δημοσίευμα γιὰ τὶς νήσους Πεταλιοὺς καὶ σχετικὸ σημείωμα τοῦ Εὐστρατιάδη.

Φάκελος 24. Περιλαμβάνονται 1. οἱ ὑποφάκελοι στ καὶ ι, τοῦ φακέλου 17.

Ὑποφάκελος στ: *Εὐστρατιάδου πρ. Γενικοῦ Ἐφόρου τῶν Ἀρχαιοτήτων, Τοπογραφικαὶ σημειώσεις περὶ τῶν νέων Ἀθηνῶν. Καταταχθεῖσαι ὑπὸ Ι. Ν. Σβορώνου.*

Ἔχουν συγκεντρωθεῖ σημειώσεις ποὺ ἀφοροῦν στὶς ἐκκλησίες καὶ τοὺς τόπους τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ ἐκκλησίες καὶ τὰ τοπωνύμια ἔχουν καταταχθεῖ κατὰ ἀλφαβητικὴ τάξη. Τὰ ὀνόματα τῶν τόπων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ οἱ σημειούμενες πληροφορίες ἔχουν συλλεγεῖ ἀπὸ τὴν συστηματικὴ ἀποδελτίω-

ση ποὺ ἔκανε ὁ Εὐστρατιάδης τῶν παλαιότερων δημοσιευμάτων ποὺ ἀφοροῦσαν στὴν τοπογραφία τῶν Ἀθηνῶν, λ.χ. τῶν Leake, Πιττάκη, Ross, Ραγκαβῆ (βλ. σχετικὰ στὸν φάκελο 9), ἀλλὰ καὶ ἀπὸ δική του ἔρευνα. Γιὰ κάθε ἐκκλήσις καὶ τόπο δίδει καὶ παραπομπὴ στὸ ἔργο τοῦ A. Mommsen, *Athenae Christianae* (Leipzig 1868). (Γιὰ τὴν ἐργασία αὐτὴ τοῦ Εὐστρατιάδη βλ. Γ. Μαλούχου, *Ἀρχεῖον τῶν Μνημείων τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἀττικῆς* 3 (Ἀθήναι 1998. Μέρος Πρῶτο: L'ancienne Athènes ou la description des antiquités d'Athènes et de ses environs, Athènes 1835. Εὐρετήριο, 233 κέ.).

Ὑπάρχουν ἐπίσης φωτογραφίες δύο σχεδίων τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν τοῦ *Plan d'Athènes, Division de la Grèce en nomes, éparchies et dèmes* (*Carte de la Grèce feuille 10. Depot de la Guerre*, Paris 1852), καὶ τοῦ σχεδίου τῶν Κλεάνθη καὶ Schaubert.

Ὑποφάκελος ι΄: «Πίναξ τοπογραφικὸς Ἀθηνῶν κατὰ Πιτ. Anc. Athènes γινόμενος Σεπτ. 1868».

2. Χειρόγραφος κατάλογος τοῦ ἀρχείου τοῦ Εὐστρατιάδου, τὸν ὁποῖον συνέταξε ὁ I. N. Σβορώνος.

[Φάκελος 25]. Τετράδια σπουδῶν καὶ ποικίλοι κατάλογοι:

– Δύο αὐτοσχέδια τετράδια μὲ σημειώσεις ὑπὸ τοὺς τίτλους «Λογικὴ» καὶ «Ρητορικὴ κατὰ Eschenburg von Pinder».

– Τετράδιο μὲ σημειώσεις ἀπὸ τὴν *Encyklopädie für Philologie* τοῦ August Böckh (γερμανικά).

– Κατάλογοι τοπωνυμίων τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἰλλυρίας καὶ τῆς Ἠπείρου.

– Σύντομος χρονολογικὸς κατάλογος ἱστορικῶν γεγονότων ἀπὸ τὴν ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἕως τὸ 1821.

– Ἐκτενὴς χρονολογικὸς κατάλογος γεγονότων κατὰ τὴν Ἐπανάσταση (1821-1829).

[Φάκελος 26]

Τρία αὐτοσχέδια τετράδια μὲ σημειώσεις ὑπὸ τοὺς τίτλους «Ἑλληνικὸν Συντακτικόν», «Ἑλληνικὴ Παλαιογραφία» (γερμανικά) καὶ «Metrik nach Böckh 1842» (γερμανικά).

[Φάκελος 27] - Αὐτοσχέδιο τετράδιο μὲ τίτλο «Ἱστορία τῆς νεωτέρας τέχνης».

Ἐκτὸς τῶν 84 ἀριθμημένων φύλλων του, στὸ κάλυμμα του περιλαμβάνεται τετράφυλλο μὲ βιβλιογραφία, κατάλογο χρονολογιῶν καὶ σύντομο κατάλογο μὲ στοιχεῖα γιὰ 5 Ἰταλοὺς ζωγράφους.

– Ὀλιγοσέλιδες «Σημειώσεις περὶ Λέσβου».

[Φάκελος 28]

Χειροποίητο χειρόγραφο βιβλίο στὰ γερμανικά, μὲ τίτλο «Institutiones» (Νοέμβριος 1840 - Μάρτιος 1841).

[Φάκελος 29]

Τέσσερα τετράδια μαθημάτων μὲ τίτλους:

– Μαθήματα ἐθνικῆς οἰκονομίας ἢ Nationalökonomie τοῦ Hermann (Μάιος ἕως Αὐγούστος 1841, στὰ γερμανικά).

– Finanzwissenschaft τοῦ Hermann (Νοέμβριος 1840 ἕως Μάρτιος 1841, γερμανικά).

– Polizeiwissenschaft τοῦ Hermann (Νοέμβριος 1840 ἕως Μάρτιος 1841, γερμανικά).

– Γερμανικὴ γραμματικὴ.

[Φάκελος 30]. Σημειώσεις πανεπιστημιακῶν παραδόσεων:

A. Γραμματικὴ τῆς Λατινικῆς Γλώσσης (Τεχνολογικόν, Ἑτυμολογικόν, Συντακτικόν).

B. Sallustii, De Bello Iugurthino Historia.

Γ. Tacitus, Σημειώσεις εἰς τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα τοῦ ποιητοῦ.

Δ. Vergilius, Σημειώσεις εἰς τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα τοῦ ποιητοῦ.

[Φάκελος 31]. Ἑλληνικαὶ ἀρχαιότητες (σημειώσεις πανεπιστημιακῶν παραδόσεων ὑπὸ A. Böckh I, II, χειμερινὸ ἐξάμηνο 1841/42).

[Φάκελος 32]. Ἱστορία τῆς ἐλληνικῆς λογοτεχνίας κατὰ τὰς παραδόσεις τοῦ A. Böckh.

[Φάκελος 33-34]

Πλάτων, Σοφοκλῆς, Δημοσθένης (σημειώσεις πανεπιστημιακῶν παραδόσεων ὑπὸ A. Böckh).

Ἀρχαιολογία (σημειώσεις παραδόσεων ὑπὸ Θηρσίου, 1839/40).

Δοκίμιον λεξικοῦ ἀρχαιολογικοῦ.

Ἀρχαιολογία τῶν λοιπῶν ἁσιανῶν ἔθνων καὶ θεογονία κατὰ τὸν Ἡσίοδον.

Ἑλληνικαὶ ἀρχαιότητες.

Σημειώματα φιλολογικὰ καὶ ἀρχαιολογικά.

Καθαρὰ Ἑλληνικαὶ Ἑξηγήσεις ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐας τοῦ Ὀμήρου τοῦ Μιχαῆλ Π. Εὐστρατιάδου (τάξις Γ', 1873).

Φάκελος 35. Διάφορα σημειώματα.

1. «Πολιτικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνων.»

2. «Κικέρωνος βίος καὶ συγγράμματα».

3. Λυτὴ σελίδα μὲ λαϊκὰ στιχάκια.

4. «Περὶ τῆς Fughe. Φυλλάδιον 2ον. Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ Μ. Π. Εὐστρατιάδου».

5. Πανεπιστημιακὲς σημειώσεις:

– Σημειώματα ποὺ ἀφοροῦν στὴν Λατινικὴ καὶ ἀρχαία Ἑλληνικὴ γραμματεία.

– «Εἰς τὴν Ἑλ. ἀρχιτεκτονικὴν σημειώματα».

– «Χρονολογικὸς πίναξ. Ἡ οὐαρόρωνικὴ ἐποχὴ καὶ τὰ ἔτη πρὸ Χριστοῦ».

– «Ἐρὰ γραμματεία μέχρι ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως. [...] τῶν αὐτοκρατόρων ὀνοματολογίαν».

– Τρία λυτὰ φύλλα μὲ σημειώσεις ἀρχαίας ἱστορίας.

– Μεταφράσεις Ὁδῶν τοῦ Ὁράτιου, καὶ σχετικὰ σημειώματα («ἐκ τῆς παραδόσεως τοῦ Κ. Θηρσίου»), διάφορα σημειώματα ποὺ ἀφοροῦν στὴν Λατινικὴ καὶ ἀρχαία Ἑλληνικὴ γραμματεία, καὶ ποικίλα σημειώματα καὶ πίνακες ἱστορίας πολιτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς (λ.χ. «πράξεις, διασκέψεις καὶ ἀποφάσεις συνοδικαὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν»).

[Φάκελος 36]

– Εὐχαριστήρια ἐπιστολὴ τῆς Ἀρχ. Ἐτ. πρὸς τὸν Μ. Π. Εὐστρατιάδου γιὰ τὴν δωρεά (24 Μαΐου 1932).

– Χειρόγραφα τοῦ Π. Εὐστρατιάδου γιὰ σειρὰ φυλλαδίων δημοσιευμένων ἀπὸ τὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα 1851-1860 (βλ. καὶ *Ἀρχεῖο Μνημείων Ἀθηνῶν καὶ Ἀττικῆς* 3. Β, 1998, ΒΑΕ 177). Περιλαμβάνονται τὰ κείμενα τῶν δημοσιευμάτων, ἀπόγραφα τῶν ἐπιγραφῶν καὶ σχέδια τῶν

μνημείων. Οἱ τίτλοι τῶν φυλλαδίων: Ἐπιγραφαὶ Ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου, Φυλλάδιον πρῶτον. (Ἐπιγραφαὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Λουΐζης Ψωμᾶ ἀνακαλυφθεῖσαι), Ἀθήνησιν 1851.

Ἐπιγραφαὶ Ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου, Φυλλάδιον δεύτερον. (Ἐπιγραφαὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Λουΐζης Ψωμᾶ ἀνακαλυφθεῖσαι), Ἀθήνησιν 1852.

Ἐπιγραφαὶ Ἀνέκδοτοι, ἀνακαλυφθεῖσαι καὶ ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου, Φυλλάδιον τρίτον, Ἀθήνησιν, 1855.

Πρακτικὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐρεχθείου ἐπιτροπῆς ἡ ἀναγραφή τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τοῦ Ἐρεχθείου, γενομένη κατ' ἐντολήν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου καὶ ἐκδοθεῖσα δαπάνη τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, Ἀθήνησιν 1853.

Τὸ χειρόγραφο τοῦ τελευταίου φυλλαδίου συνοδεύεται ἀπὸ ποικίλες σημειώσεις γιὰ τὸ κτίριο τοῦ Ἐρεχθείου, σχόλια ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν ποὺ δημοσιεύθηκαν σὲ αὐτὸ καὶ ἄλλων ἐπιγραφῶν σχετικῶν μὲ τὸ Ἐρέχθειο, δύο ἐκθέσεις γιὰ τὶς ἐργασίες στὸ κτίριο (μία στὰ γαλλικὰ ἀγνώστου προορισμοῦ καὶ μία στὰ ἑλληνικὰ πρὸς ἐνημέρωση τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου καὶ τῆς Γενικῆς συνέλευσης τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας), σχετικὴ ἀλληλογραφία.

[Φάκελος 37]

Ποικίλες σημειώσεις γιὰ τὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρεία, σημειώματα ἐπὶ διοικητικῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν θεμάτων, ἀλληλογραφία:

- Σχέδια νέου κανονισμοῦ.
- Σημειώματα γιὰ τὴν σφραγίδα καὶ σφράγισμά της σὲ κερδί.
- Κατάλογοι: α. βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης, β. συγγραφέων καὶ ἐκδοτῶν τους, γ. μελῶν, δ. δωρητῶν ἀρχαιοτήτων.
- Δίγλωσση ἀνακοίνωση πρὸς οἰκονομικὴ ὑποστήριξη τοῦ ἔργου τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας (στὰ ἑλληνικὰ καὶ τὰ γαλλικά, ἔντυπη καὶ χειρόγραφη).

– Λόγος ποὺ ἐκφωνήθηκε στὴ συνέλευση τοῦ 1851 στὴν Ἀκρόπολη.

– Σύνοψη τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐφορείας καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου 1851-1852.

– Σύντομο ἀπόσπασμα πρακτικῶν τοῦ Συμβουλίου γιὰ ἀνασκαφή (1869).

– Ἐκθεση γιὰ τὶς ἀνασκαφὲς στὴν Ὑπαπαντή (οἰκία Λουΐζης Ψωμᾶ, βλ. καὶ φάκελο 36).

– Ἀρχεῖα διανομῆς τῶν τριῶν φυλλαδίων τῶν Ἐπιγραφῶν Ἀνεκδότων (βλ. φάκελο 36).

– Ποικίλα σημειώματα τοῦ Εὐστρατιάδη: α. περὶ τοῦ κόστους ἐκτύπωσης τοῦ καταλόγου τῆς βιβλιοθήκης, β. περὶ ψηφίσματος («τοῦ Ναυσινίκου»), γ. ψήφισμα πρὸς τιμὴν τοῦ Κ. Ἰωνίδου, δ. κατάλογος μελῶν τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Συλλόγου (1851-1852), ε. κατάλογος μνημείων τῆς ἔκδοσης *Aegyptische Monumenten van het Nederlandsche museum van oudheden te Leyden* (1839), στ. δοκίμιο κανονισμοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Παρθενωγωγείου, ζ. κατάλογος ψηφισάντων στὶς ἐκλογὲς τοῦ 1853, η. περὶ ὑπομνημάτων καὶ ἄλλων θεμάτων, θ. ἀπόγραφο ἐπιγραφῆς.

– Ἐπιστολὲς τοῦ Λ. Ρὸς πρὸς τὸν Εὐστρατιάδη καὶ τοῦ Εὐστρατιάδη πρὸς τὸν Α. Boeckh καὶ τὸ Λοῦβρο.

[Φάκελος 38]

Καταχωρήσεις σχετικὲς μὲ τὰ φυλλάδια τῶν Ἐπιγραφῶν Ἀνεκδότων (βλ. φάκελο 36):

– Χειρόγραφα τοῦ τέταρτου καὶ ἀδημοσίετου τεύχους τῶν φυλλαδίων. Περιλαμβάνονται ἑπτὰ ἐπιγραφὲς μὲ ἀρίθμηση σὲ συνέχεια τῶν προηγούμενων φυλλαδίων. Συνοδεύονται ἀπὸ κείμενο χαιρετισμοῦ στὴν ἀπονομὴ βραβείων γιὰ τοὺς ἀριστεύσαντες τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου (1855-1856), στοὺς ὁποίους ἀνακοινώνεται ὅτι τὸν σύντομο χαιρετισμὸ θὰ συνοδεύσει ἡ ἀνάγνωση τμήματος τοῦ συγκεκριμένου τεύχους, τοῦ ὁποίου ἔχει ὀλοκληρωθεῖ ἡ συγγραφή ἀλλὰ δὲν διαφαίνεται ἡ δημοσίευσή του.

– Σημειώσεις, προσθήκες, διορθώσεις γιὰ τὶς ἐπιγραφὲς ποὺ δημοσιεύθηκαν στὰ προηγούμενα φυλλάδια, ἀπόγραφο καὶ ἔντυπο κείμενο μιᾶς ἀπὸ αὐτές.

– Καταγραφή μνημείων εὐρισκομένων στὴν οἰκία Λουΐζης

Ψωμᾶ καὶ προσθήκες σὲ ἤδη καταγραφέντα, περιλαμβανομένων ἀπογράφων ἐπιγραφῶν.

– Ἐπιστολὴ τοῦ Ν. Πετρῆ ἀπὸ τὸ Βερολίνο μὲ τμήμα ἐντύπου ὅπου ἀναφέρεται μία ἀπὸ τὶς ἐπιγραφὲς τῆς ἀνασκαφῆς.

– Ἀλληλογραφία Π. Εὐστρατιάδῃ καὶ Εἰρ. Θηροσίου.

[Φάκελος 39]

Ἀρχεῖα δαπανῶν γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ παλαιοῦ Μουσείου Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου.

[Φάκελος 40]

Καταχωρήσεις γιὰ ζητήματα ἐκκλησιαστικὰ καὶ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, ἀρχαιολογικὰ δημοσιεύματα:

– Ἀρχεῖο γιὰ τὴ μετάφραση τμήματος τοῦ συγγράμματος *Statutum Canonicum Petri Magni*, 1785 (ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μὲ τὸ ὁποῖο ἀνατίθεται στὸν Π. Εὐστρατιάδῃ ἢ μετάφραση, ἐπιστολὴ τοῦ Εὐστρατιάδῃ γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση καὶ παράδοση τοῦ ζητηθέντος, δισέλιδη μετάφραση ἀπὸ τὸ σύγγραμμα, σχετικὰ δημοσιεύματα, χειρόγραφο ἐνὸς ἀπὸ αὐτά, μὲ τὸ ὁποῖο ὁ Εὐστρατιάδης ὑπεραμύνεται τῆς μεταφράσεώς του ἔναντι ἐπικριτικῶν σχολίων).

– Ὅρκος τοῦ Πνευματικοῦ Συλλόγου ἐλληνιστὶ καὶ γαλλιστί.

– Ἐκκλησιαστικὸ διάταγμα περὶ Πνευματικοῦ Συλλόγου.

– Ἀλληλογραφία Εὐστρατιάδῃ - Ἀρχιμανδρίτῃ Ἀντωνίνου.

– Τμήμα φύλλου ἐφημερίδας μὲ ἄρθρο τοῦ Π. Εὐστρατιάδῃ ὑπὸ τὸν τίτλο «Σύντομος ἐπίκρισις τῆς Ἑλληνικῆς μεταφράσεως τοῦ τεχνολογικοῦ τῆς Λατινικῆς γραμματικῆς τοῦ Μαλβιγίου».

– Τεύχη καὶ ἀνάτυπα ἀρχαιολογικῶν δημοσιευμάτων ἐλληνικῶν καὶ ξενόγλωσσων, τοῦ ἰδίου τοῦ Εὐστρατιάδῃ καὶ ἄλλων συγγραφέων (1840-1867).

– Κανονισμὸς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας (στὰ ἐλληνικὰ καὶ γαλλικά).

– Ἀπόγραφα ἐπιγραφῶν δημοσιευμένων στὴν Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίδα (1870, πίν. 53, 53) καὶ σχετικὲς σημειώσεις.

– Σκαριφήματα τῆς περιοχῆς τῆς Ἀρχαίας Ὀλυμπίας καὶ ὑπόμνημα γιὰ τὸν ἀρχαιολογικὸ χῶρο.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τὸ 2021, γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ Πολιτεία θυμῆθηκε πολὺ ἀργὰ ὅτι ἦταν ἡ ἐπέτειος τῶν 200 χρόνων ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση, ὑπῆρξε ἀπὸ τὴ λήξη τοῦ Ἐμφυλίου, τὸ 1949, τὸ πλέον δυσμενὲς ἔτος τῶν κατόπιν χρόνων μὲ τὶς χιλιάδες τῶν ἀδικοχαμένων, ὅσους δὲν εἴχαμε στὸν πόλεμο τῆς Ἀλβανίας. Ἡ ἀρχαιολογία δὲν ὑπέφερε, οὔτε τὰ ἀρχαῖα. Τὰ πράγματα γίνονται ὅπως δόθηκε ὁ *χρησμός*. Ἡ Ἐταιρεία μὲ τὸν λοιμὸ τῆς Κίνας δὲν γύρισε στὸ 1854. Μὲ τὴν τήρηση τῶν νόμων καὶ τὴ χρήση τῆς λογικῆς προστάτευσε τοὺς συνεργάτες της καὶ λειτούργησε κανονικά. Ἡ βιβλιοθήκη καὶ τὸ ἀρχεῖο πλουτίστηκαν, τὰ περιοδικὰ μας ἐκδόθηκαν ἐγκαίρως, οἱ δημοσιεύσεις μας ἔφεραν νέες γνώσεις στὴν ἐπιστήμη καὶ οἱ ἀνασκαφές μας συνεχίστηκαν, ὅπως καὶ οἱ, ἀναγκαστικῶς διαδικτυακές, ἀρχαιολογικὲς ὁμιλίες, οἱ ὁποῖες ἀναπλήρωσαν τὰ μαθήματα τῆς Τετάρτης.

Ἡ Ἐταιρεία δὲν ξέχασε τὸ '21. Ἔκανε τὸν ἀπολογισμὸ τῶν 200 χρόνων, ὅχι βέβαια τῆς ποσότητος τῶν μνημείων ποὺ ἀποκάλυψε. Αὐτὰ εἶναι γνωστά. Δὲν τῆς δόθηκε ἀδίκως ὁ τίτλος τῆς γεραρᾶς. Χαράχτηκε μόνον τὸ περίγραμμα τῆς μεταβολῆς τῶν ιδεῶν τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὶς ἀρχαιότητες, κατὰ τὰ 200 χρόνια ποὺ πέρασαν. Πολὺ συνοπτικῶς : πῶς οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τυμβωρῆχοι καὶ ἀσβεστοποιοὶ ἔγιναν προστάτες τῶν μνημείων, χωρὶς ἡ τελευταία ιδιότητα νὰ ἀποδίδεται σὲ ὅλους, πολλοῦ γε δεῖ, ὅσοι ἀσχολοῦνται ἐπιστημονικῶς μὲ τὶς ἀρχαιότητες.

Τὸν δρόμο τῆς Ἐταιρείας, ὁ ὁποῖος ὁδήγησε στὴν ἀποτίναξη τῆς νοοτροπίας ποὺ εἶχαν δημιουργήσει τὰ 2000 χρόνια κατὰ τὰ ὁποῖα οἱ Ἕλληνες ἔζησαν στερημένοι τὴν πολιτικὴ ἐλευθερία, δὲν τὸν ἀκολούθησαν ὅλοι. Ἡ ἐδαφικὴ ὁλοκλήρωση τοῦ χώρου τῆς κυρίως Ἑλλάδος μὲ τὴν ἐνσωμάτωση τῶν Δωδεκανήσων δὲν ἀποκατέστησε τὸ πολιτικὸ ἦθος, καὶ δὲν μᾶς ἔδωσε

τὴν ἰδανικὴ μορφὴ τοῦ πολίτη. Κατὰ τὰ 200 χρόνια τῆς νέας ἐλευθερίας, μετὰ τὸν μοιραῖο γιὰ τὴν Ἑλλάδα θάνατο τοῦ Κυβερνήτη, δημιουργήθηκε βαθμὴδὸν ψυχικὴ μεταλλαγὴ στοὺς Ἕλληνες, ἡ ὁποία δὲν τοὺς ἄφησε νὰ διαμορφωθοῦν ὅπως ἔπρεπε καὶ ὅπως ἄρμοζε στοὺς ἀγῶνες τους. Τὴν αἰστανθήκαμε ξαφνικὰ κορυφωμένη τὴ χρονιὰ τούτῃ, ἀδύναμοι νὰ τὴ γιορτάσουμε ὅπως πολλοί, εἶμαι βέβαιος, τὴν εἶχαν ὀνειρευθεῖ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προοίμιον	7-10
Ἀνασκαφές	11-49
1. Γλυφάδα Ἀττικῆς	11-14
2. Μπρεξίτζα Μαραθῶνος	14-17
3. Θουρία	17-19
4. Μεσσήνη	19-21
5. Σικυών (Κιάτο)	22-24
6. Ἴκλαινα Μεσσηνίας	24-27
7. Ἀμύκλαι	27-30
8. Ἅγιος Βασίλειος Λακωνίας	31
9. Γλᾶς	32-35
10. Ντικιλί Τὰς	36-37
11. Χαλανδριανὴ Σύρου	37-40
12. Βαθὺ Ἀστυπαλαίας	40-43
13. Λύκτος Ἡρακλείου Κρήτης	43-47
14. Ζώμινθος Κρήτης	47-49
Μελέτη	50-53
15. Ζάκρος	50-51
16. Κουμάσα Κρήτης	52-53
Δημοσιεύματα	54-65
Ἡ Βιβλιοθήκη	63-64
Τὸ Ἀρχεῖο	64-65
Μορφωτικὴ Δράση	66-67
Δωρεές	67-68
Ἀρχεῖο Δημοσιευμένο Ἡλεκτρονικῶς	69-108
Φωτογραφίες	69-71
Φωτογραφίες Δημοσιευμάτων Βιβλιοθήκης (BAE)	71-72

Φωτογραφίες προσωπικῶν ἀρχείων	72
Σχέδια	72-73
Ἡμερολόγια ἀνασκαφῶν	73-74
Κατάλογοι ἀρχαίων Συλλογῶν τῆς Ἑταιρείας	74
Δημοσιεύματα Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	74
Οἱ ἀνασκαφές τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας	75
Ἀρχεῖον Παναγιώτη Εὐστρατιάδη	76-107
Ἐπίλογος	109-110

ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ 2021
ΑΡ. ΤΟΜΟΥ 68
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΤΟΝ ΜΑΡΤΙΟ ΤΟΥ 2022
ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
«ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΡΙΠΝΙΑ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΕΥΑΓΓ. ΜΠΟΥΛΟΥΚΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.»
ΛΕΟΝΤΙΟΥ 9 - ΑΘΗΝΑ
ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΙΚΟΝΩΝ
ΕΦΗΣ ΑΧΛΑΔΗ

